2020. NOVEMBER

RÓLUNK SZÓL

A BUENOS AIRES-I MAGYAR KÖZÖSSÉG HÍRLAPJA

5X5 PERC JÁTÉK A SZAVAKKAL

- *-ÉLY* végű szavak
- Betűrejtvény
- Szójáték
- Vicces névkereső

-72.oldal

NYELVCSISZOLÓ

-30.oldal

INTERJÚ PARTI ADRIENNEL

"...mit vinnék magammal? Talán érdekesnek hangzik, de dulce de lechet, vagy mate teát biztos nem, inkább a Malbecet választanám. Viccet félretéve Argentínából a magyarok magyarság-szeretetét fogom hazavinni és megmutatni a magyarországi magyaroknak. Sose felejtem el, amikor meghallottam először a magyar himnuszt az ő szájukból. Könnybe lábadt a szemem."

–Parti Adrienn -33.oldal

"A **Zrínyi Ifjúsági Kör** ... 1960 óta minden évben megemlékezik az '56-os forradalomról egy méltó előadással. 60 éve!" -5.oldal

-Zaha Alexandra

LATIN-AMERIKA MAGYAR KÖZÖSSÉGEINEK '56-OS MEGEMLÉKEZÉSE –3.oldal

"ŐRANGYALOM, VAGY VALAKI MÁS?"

-Zólyomi Kati írása –21.o.

MINDENSZENTEK ÜNNEPE, HALOTTAK NAPJA *–20.oldal*

NOSZTALGIA '56-os műsorok

-Benedek család gyűjteménye -7.oldal

***ORBÁN VIKTOR BESZÉDE** –16.oldal*

PANZONE INÉS

"Az otthonunkban mindig jelen volt Magyarország"-46.o.

HÍR A CSERKÉSZEKRŐL –51.oldal

-Knapecz Kata

MELLÉKLET

BARTÓK BÉLA HALÁLÁNAK 75. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

-Székásy Miklós –100.oldal

GONDOLATOK A MAGYAR NYELVRŐL

EGYÜTT VAGY KÜLÖN? -27.oldal

-Benedek Zsuzsi

MAGYARUL TANUL A GYEREKEM!

Szülők a Szent Lászlóból –60.oldal

***KILENC TUDÓS HITVALLÁSA AZ ARGENTIN MAGYAR DIASZPÓRÁBÓL** -53o.*

–Martí Tibor

SECCIÓN EN ESPAÑOL

"Para los no húngaros es muy difícil comprender el culto húngaro por sus héroes y más aún si fueron vencidos." –p. 77.

-Isabel Ana Redl

presidenta, FEHRA

IDIOMA HÚNGARO EN LA UBA –página 92.

-Susana Benedek

DISCURSO DE DR. PÉTER SZILÁGYI –97. página

Para hispanohablantes -páginas –75-99.

PUHA MÉZES

-Knapecz Kata, Tóth András –73.oldal

NOVEMBERI NÉPSZOKÁSOK –68.oldal

MAGYARBÓL VIZSGÁZTAK A SZENT LÁSZLÓSOK

–64.oldal

"Büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok; mindig kitűnök a magyarságommal..."

-Kasza Nicolás –32.o.

KÖSZÖNÖM! KÖSZÖNJÜK!

Zrínyi Ifjúsági Kör

-62.oldal

RONAN PRISCILA

Csak avas dió és mogyoró

-70.oldal

NEM SEJTETTEM

Amikor Magyarország az UNESCO-hoz delegált Állandó Képviseleténél dolgozva, latin-amerikai kollégákkal megismerkedve kedvet kaptam a spanyoltanuláshoz, még nem sejtettem, hogy egyszer munkanyelvem lesz a spanyol. Nem sejtettem, hogy az azt követő öt év után, amit a közigazgatásban, egy gyönyörű területtel – az épített kulturális örökséggel, örökségvédelemmel – foglalkozva töltöttem, még az UNESCO-ban kötött barátságok révén eljutok néhány hónapra Paraguayba. Nem sejtettem, hogy az utam ezután a Magyar Máltai Szeretetszolgálathoz fog vezetni, ahol a venezuelai magyarok integrációs projektjében dolgozhattam. Nem sejtettem, hogy ezt követően a Miniszterelnökségtől lehetőséget, bizalmat kapok a Kőrösi Csoma Sándor Program keretében éppen Argentínába jönni, és itt szolgálni a magyar közösséget.

Kicsit bonyolultan hangzik, igaz?

Valójában kezdhettem volna még korábbi életszakaszok említésével is, hiszen visszatekintve olyan egyértelműnek tűnik, ahogyan az egyik lehetőség a másikból következett. Természetesen az adott pillanatban, az újratervezés pillanatában nem tűnik minden oly magától értetődőnek.

Hiszek abban, hogy minden tapasztalás egy értékes összetevője a személyes és szakmai fejlődésnek. Így tekintek a Rólunk szól hírlapra is; sokat adott.

Gazdagított a Buenos Aires-i magyar közösséggel töltött közel egy év. Az újratervezés várakozással, reménnyel teli.

Szívélyes üdvözlettel maradok szolgálatukra,

a Rólunk szól szerkesztője,

Vágási-Kovács Anna

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

LATIN-AMERIKA MAGYAR KÖZÖSSÉGEINEK ‘56-OS MEGEMLÉKEZÉSE

Gloria Victis 1956 / Dicsőség a legyőzötteknek

Idén Latin-Amerika magyar közösségei Argentínában, Brazíliában, Chilében, Mexikóban, Paraguayban, Uruguayban, és Venezuelában együtt, online műsorral tisztelegtek 1956 hősei előtt. Identitásunk megőrzésének egyik fontos táplálója a történelmi sorsközösségünkre való közös emlékezés. Idén október 23-ára — egyedülálló módon — együtt készültünk; Argentínától Venezueláig mindenki helyet kaphatott a műsorban. Voltak, akik versmondással, voltak, akik a fotóalbumok féltve őrzött kincseivel, voltak, akik a saját, családi ’56-os történetük megosztásával, a személyesen átélt forradalmi események felidézésével, voltak, akik énekkel, hegedűszóval, voltak, akik rajzzal, és voltak, akik a közösségeik ’56-os megemlékezéseit felidézve, nosztalgiázva vették ki a részüket a megemlékezésből.

Olyan műsort szerettem volna szerkeszteni, ami mindenkié; mindenki a magáénak érzi, és mindenkihez szól; a szívhez szól. A visszajelzésekből merem állítani, hogy sikerült.

Gratulálunk a szervezőknek és résztvevőknek! Nagyon méltó és megható megemlékezés!!! /Duna Táncegyüttes/

Szenzációs volt!!!!!!!!!
/Iuc István/

Csodálatos. már két órája és nem unjuk meg köszönjük a nagyszerű alkotást. Közösség. Szeretet. Lelkesedés /Balogh Kovács Judith/

Mennyire messze vagyunk egymástól, de mégis EGYÜTT vagyunk. Büszke vagyok hogy Magyar vagyok. /Piller Gedeon/

Köszönjük azoknak, akik megtiszteltek minket a figyelmükkel október 23-án. Mindazokat, akiknek még nem volt alkalmuk belepillantani a műsorba, ezúton invitálok a megtekintésére.

Köszönettel tartozom Benedek Zsuzsinak, aki augusztus végén a műsor megszervezését inspirálta, és Paál Magdolnának, aki mentorálta a szerkesztést.

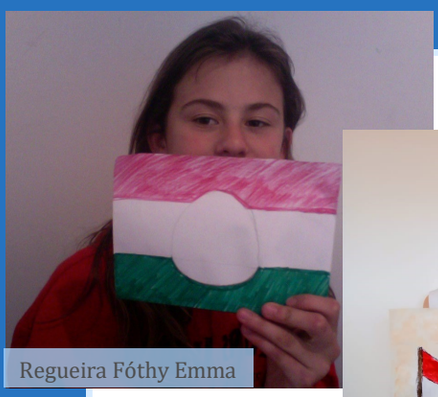

Regueira Fóthy Emma

Ronan Priscila

Ronan Amélie

Juhász Victoria

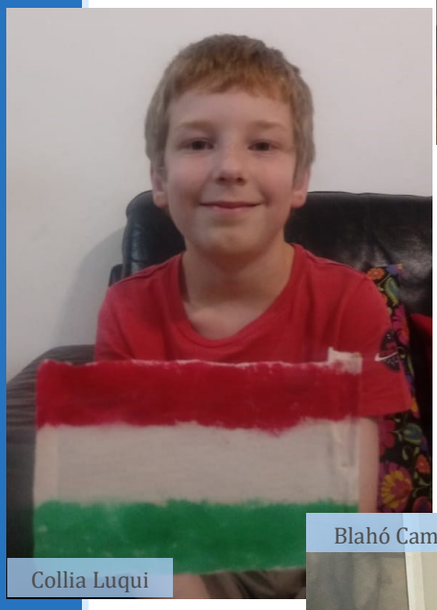

Lányi Lali

Collia Luqui

Blahó Cami

Celeste Alfonso

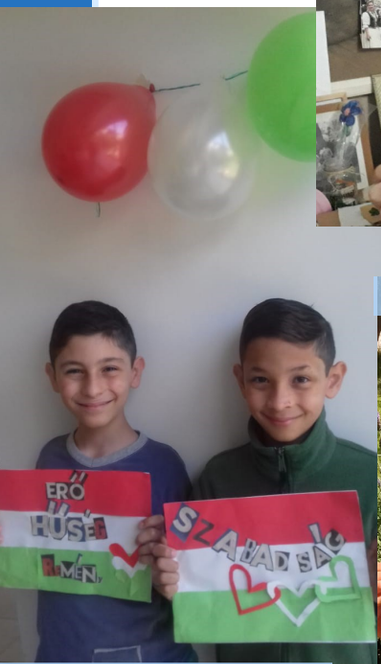

Raik Juhász Nicolás és Federico

Touson Ivana

Camila Altamirano

Cielo Altamirano

Valentin Irina

ZAHA ALEXANDRA

ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR ‘56-OS MEGEMLÉKEZÉSEI

A Zrínyi Ifjúsági Kör, a Buenos Aires-i hétvégi magyar iskola 1952 óta működik szüntelenül és **1960 óta minden évben megemlékezik** az ’56-os forradalomról egy méltó előadással. 60 éve!

Ez miért fontos?

Mert manapság már napról napra kevesebben vannak közöttünk, akik megélték a Forradalom előtti és alatti nehéz perceket, órákat, napokat… Kevesebben, akik lelki, szellemi és fizikai részvételükkel tették örök értékűvé a Forradalmat. Az ő lélekemelő viselkedésük alkotta meg, amit „56 szellemének” nevezünk. Ennek megőrzése és továbbadása az utódok feladata. Erre a nem könnyű feladatra vállalkozott a Zrínyi Ifjúsági Kör: évről évre, mindig október vége felé, **felrázni a könnyen felejtő, vagy az eseményeket nem ismerő mindenkori fiatalságot.**

Az értékes műsorok összeállításához segített a magyar irodalom gazdagsága és a magyar művészetek sokatmondó szépsége. Egy-egy remekmű előadása méltó tiszteletadás volt. A gyerekeknek, fiataloknak tanulságos. A szülőknek és a felnőtt hallgatóknak lélekemelő élményt nyújtott.

Néhány megemlékezés számainak egy része versekből tevődött össze: Tamás Ervin Sírkő helyett, Máté Imre Tűzmadár és korommadár, Ady Endre A tűz csiholója, Fölszállott a páva, A Föl-földobott kő, Az Úr érkezés, A mindegy átka; Mécs László Ketten a csodafával; Illyés Gyula Egy mondat a zsarnokságról;

Komoly és nehéz műveket is adtunk elő: Az éden elvesztése (Illyés Gyula), Az ember tragédiája (Madách Imre), Nehéz üzlet az értelem (Hegedűs Géza) Háry János (Kodály Zoltán), Bánk Bán (Katona József), Kiálts, város! (Szabó Magda), Galilei (Németh László), Advent a Hargitán és Anyám könnyű álmot ígér (Sütő András), Mózsibá (Nyírő József), Balázs, Kristóf (Tóth Anna).

Volt furulya hangverseny, kórus bemutató, közös tiszteletadás a Kaláka együttessel, fáklyásmenet,

Voltak eredeti Zrínyi Kör színdarabok: Rendületlenül, Gyertyaláng és Csillagfény, Rózsaszál, Nappali fény, Pipacsok és tüskebokrok.

A fáklya tovább lángol! …. ahogy Ady Endre írta a Mindegy átka c. versben: kell a bátor lobbanás s nem élet, hogyha nem kiáltjuk, hogy minden vannál mindig jobb a más. Gyújtsuk ki jól szíveinket: CSAK AZÉRT SEM GYŐZHET A MINDEGY!

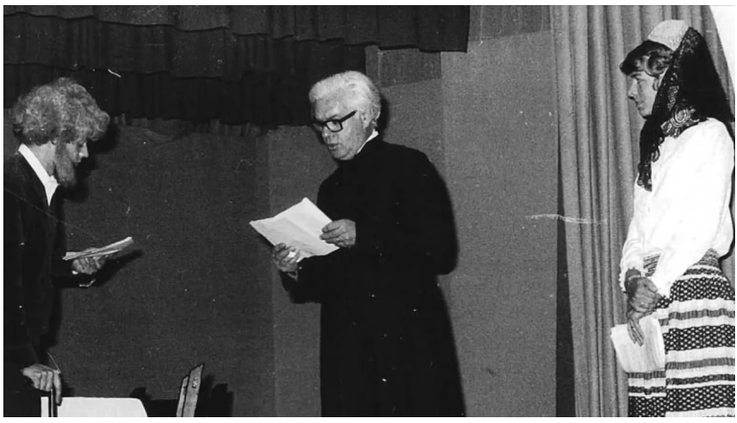

NOSZTALGIA
A ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR MŰSORAI

Megosztunk az olvasókkal egy válogatást a Benedek család gyűjteményéből. **Benedek Lászlóné Micsinay Mária** sok-sok éven át, szeretettel, „kincsként” őrzött, nagy gondossággal rendszerezett dokumentációját; a Zrínyi Ifjúsági Kör megemlékezéseinek emlékét osztjuk meg képekben —a teljesség igénye nélkül—. A következő meghívók, műsorfüzetek közül egy-egy példány talán a kedves olvasók fiókjaiban is lapul, netalán magukra ismernek egy-egy műsor szereposztásában. Jó időutazást!

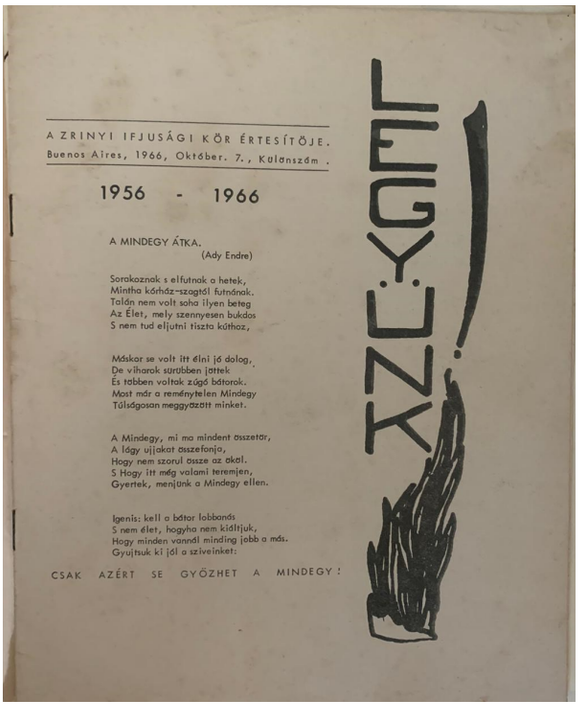

A ZRINYI IFJUSÁGI KÖR ÉRTESÍTÖJE.
Buenos Aires, 1966, Október. 7., Különszám.

1956 - 1966

A MINDEGY ÁTKA.
(Ady Endre)

Sorakoznak s elfutnak a hetek,
Mintha kórház-szagtól futnának.
Talán nem volt soha ilyen beteg
Az Élet, mely szennyesen bukdos
S nem tud eljutni tiszta kúthoz,

Máskor se volt itt élni jó dolog,
De viharok sürüjében jöttek
És abban voltak zúgó bátorak.
Most már a reménytelen Mindegy
Túlságosan meggyázott minket.

A Mindegy, mi ma mindent összetör,
A lágy ujjakat összefonja,
Hogy nem szorul össze az ökol.
S Hogy itt még valami teremjen,
Gyertek, menjünk a Mindegy ellen.

Igenis: kell a bátor lobbanás
S nem élet, hogyha nem kiáltjuk,
Hogy minden vannál mindig jobb a más.
Gyujtsuk ki jól a szivelnket:

CSAK AZÉRT SE GYÖZHET A MINDEGY!

MINDEGY!

En cada corazón argentino debe vivir una pequeña Hungría!

Aramburu, 1956

HUNGRIA

23 de Octubre de 1956

Suplemento de MAGYAR HIRLAP. Buenos Aires

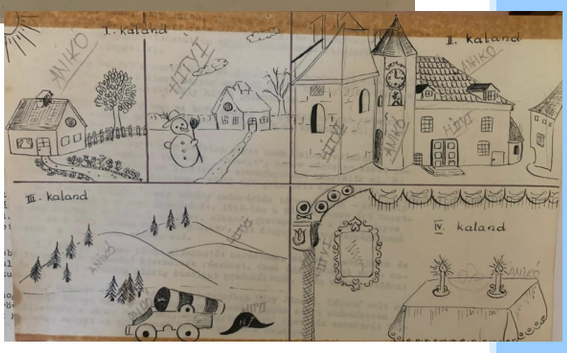

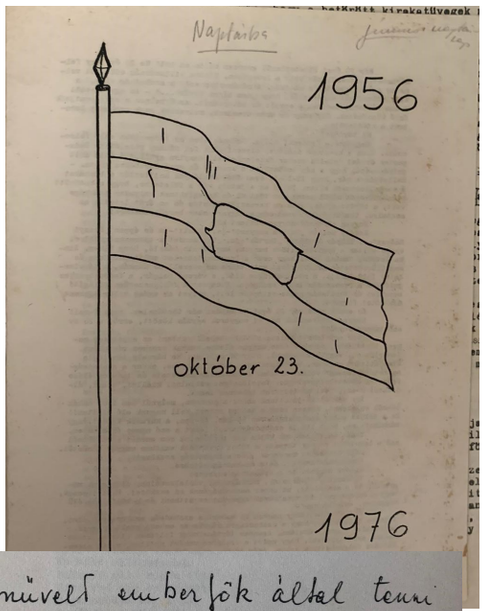

Kimüvelt emberfők által tenni nagy nemzetté a "Magyart!"

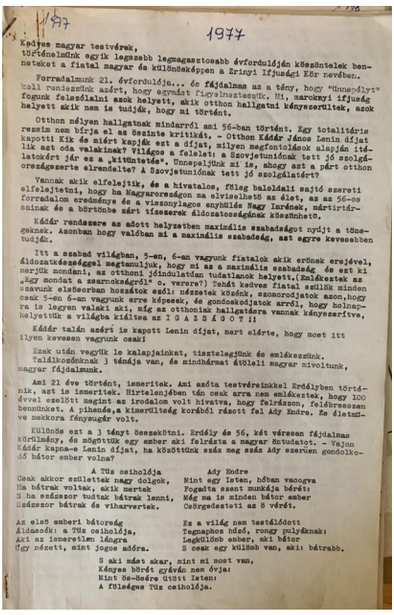

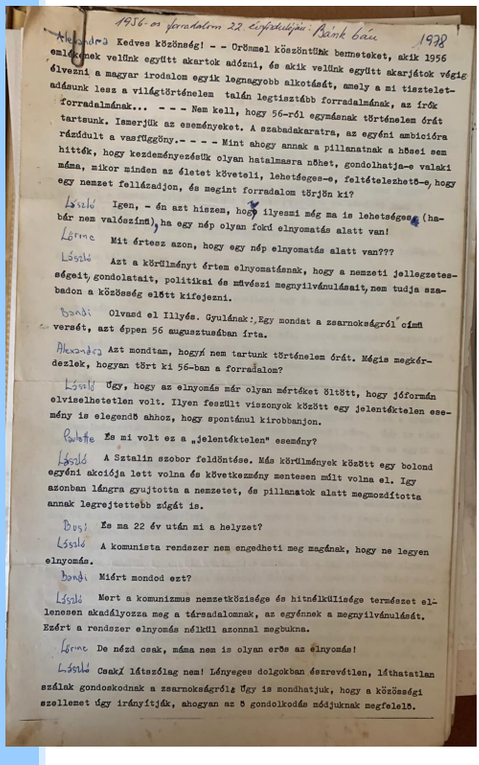

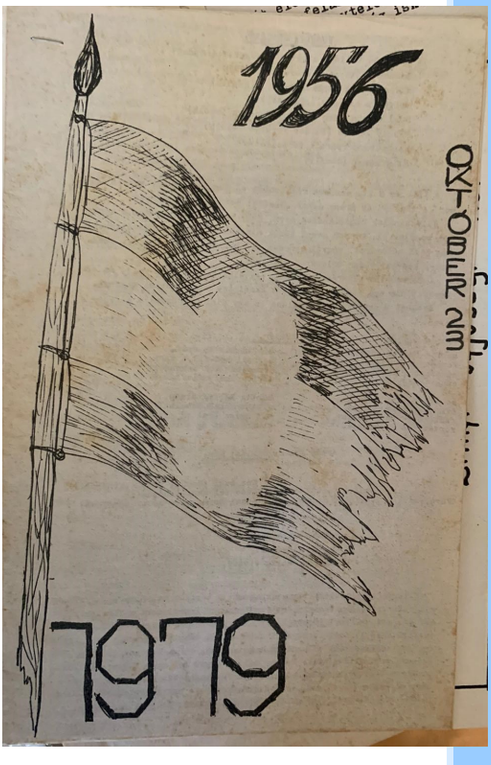

1980

M E G H I V Ó

Október 19-én, vasárnap du. 17 órakor a Hungáriában megemlékezünk a magyar történelem legtisztább forradalmáról.

Szeretettel vár

a Zrinyi Ifjusági Kör

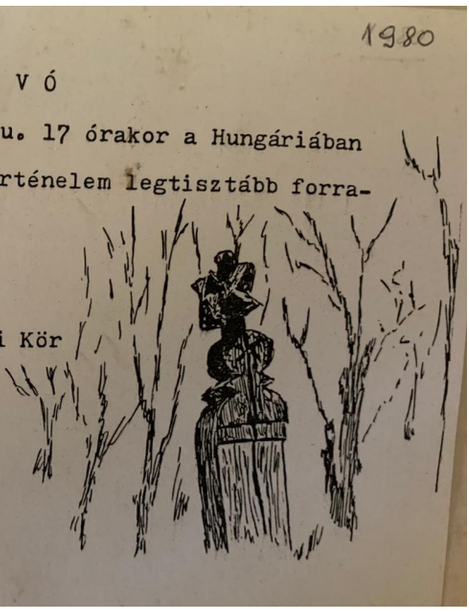

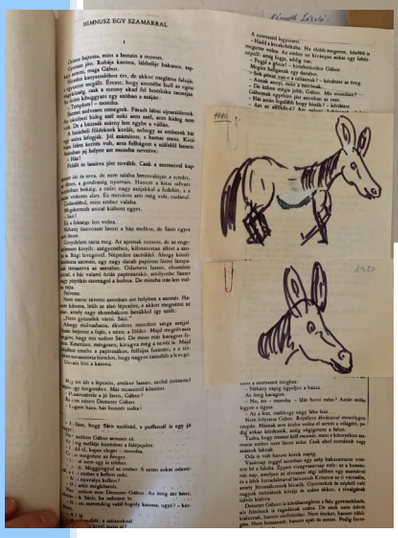

SZABÓ MAGDA : 1981

„KIÁLTS, VÁROS!"

„Látod a bárányt,... hogy már az eleven bőrét nyírják, ... a husát fejtik le róla, ... és nincs oltalma, hacsak nem azok, akik itt laknak ebben a városban és a maguk testével formálnak körötte falat a várfalak helyett!

Az élni akarás kifejezése egy előjátékban és három felvonásban.-

BEMUTATJA A ZRINYI IFJUSÁGI KÖR, TISZTELETADÁSKÉNT 1956 OKTÓBER 23.-ÁNAK HUSZONÖTÖDIK ÉVFORDULÓJÁN.

≈ SZEREPLŐK ≈

AZ ELŐJÁTÉK SZEREPLŐI:

Ahmed szultán	dr. Kesserű István.
Bocskai István	dr. Endre László.
Rudolf magyar király	Olsavszky Gyula
Kálvin János	Benedek László.
Belgiojoso, császári biztos	Tóth Endre.
II. Fülöp, spanyol király	Lomniczy József.

A SZÍNJÁTÉK SZEREPLŐI megjelenési sorrendben

Gál Nagy István, Debrecen főbírája	ifj. Benedek László.
Duskás, városi doboló és kusztosz	Jándy Beatrix.
Sztavriász, görög kereskedő	Lomniczy Paulette.
Hodászi Lukács, pap	Szilvássy Lőrinc.
Tibai jegyző	ifj. Besenyi Károly.
Idősb Portörő, szenátor	Antal Éva
Goda Benedek, orvos	Jándy Katalin.
Gebei, salétromtiszt	Lomniczy Mátyás.
Idősb özvegy Gál Nagy Istvánné, a bíró anyja	Kraft Gizella.
Eszter, a bíró lánya	Lomniczy Alexandra.
Ifjú Portörő, szenátor	Kesserű Gábor.
Von Felsen kapitány	Lomniczy Mátyás.
Hajdukapitány Molnár	Haynal Attila.

A játék időpontja 1604 októbere.
A játék színhelye Debrecen.

„Kimüvelt emberfők által tenni nagy nemzetté a magyart..."
Antal Éva
Széchenyi István.

A ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR

a legtisztább forradalom huszonhatodik évfordulóján 1982. október 24-én, vasárnap d.u. a HUNGÁRIÁBAN pontosan 16.30 órakor bemutatja

Németh László

GALILEI

c. drámáját.

Szereplők, megjelenési sorrendben

NICCOLININÉ	ifj. Zaha Sándorné
GIULIETTA	Jándy Katalin
GALILEI	ifj. Benedek László
NICCOLINI, TOSCANA követe	ifj. Zaha Sándor
CASTELLI APÁT	dr. Endre László
MACULÁNO PATER	Benedek László
ÖREG SZOLGA	Gorondi Pál
LUKÁCS MESTER A HÓHÉR	ifj. Zaha Sándor
MÁRK, az inkvizició írnoka	Haynal Attila
SINCERI A PATER FISCALE	Kesserű Gábor
INCHOFER atya, szakértő	Olsavszky Gyula
PASQUALIGO bíboros, szakértő	Szilvássy Lőrinc
BORGIA bíboros, szakértő	Ózdy Sándor
BARBERINI bíboros, VIII. Orbán pápa testvére	Tóth Endre
ZACCHIA bíboros	Kádár Róbert
LANDOLFO, börtönőr	Gorondi Pál
TORRICELLI	Lomniczy Mátyás

Történik a XVII. század első felében és ... 1956-ban

A HUNGÁRIA dísztermének ajtait 16.30-kor bezárjuk!
A szöveg a bejáratban megvásárolható.
BELÉPŐDÍJ NINCSEN

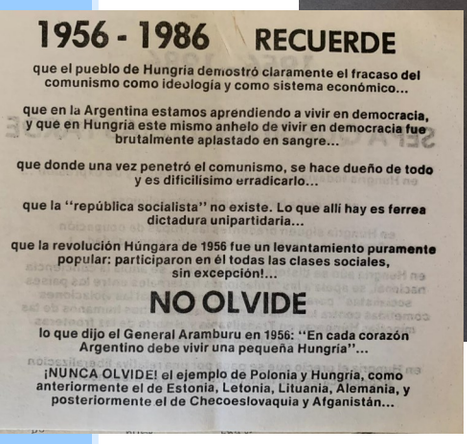
1956 - 1986 RECUERDE
que el pueblo de Hungría demostró claramente el fracaso del comunismo como ideología y como sistema económico...
que en la Argentina estamos aprendiendo a vivir en democracia, y que en Hungría este mismo anhelo de vivir en democracia fue brutalmente aplastado en sangre...
que donde una vez penetró el comunismo, se hace dueño de todo y es dificilísimo erradicarlo...
que la "república socialista" no existe. Lo que allí hay es ferrea dictadura unipartidaria...
que la revolución Húngara de 1956 fue un levantamiento puramente popular: participaron en él todas las clases sociales, sin excepción!...
NO OLVIDE
lo que dijo el General Aramburu en 1956: "En cada corazón Argentino debe vivir una pequeña Hungría"...
¡NUNCA OLVIDE! el ejemplo de Polonia y Hungría, como anteriormente el de Estonia, Letonia, Lituania, Alemania, y posteriormente el de Checoeslovaquia y Afganistán...

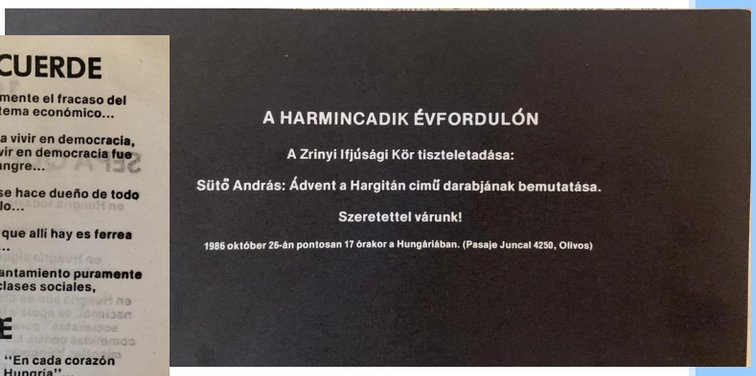
A HARMINCADIK ÉVFORDULÓN
A Zrinyi Ifjúsági Kör tiszteletadása:
Sütő András: Ádvent a Hargitán című darabjának bemutatása.
Szeretettel várunk!
1986 október 26-án pontosan 17 órakor a Hungáriában. (Pasaje Juncal 4250, Olivos)

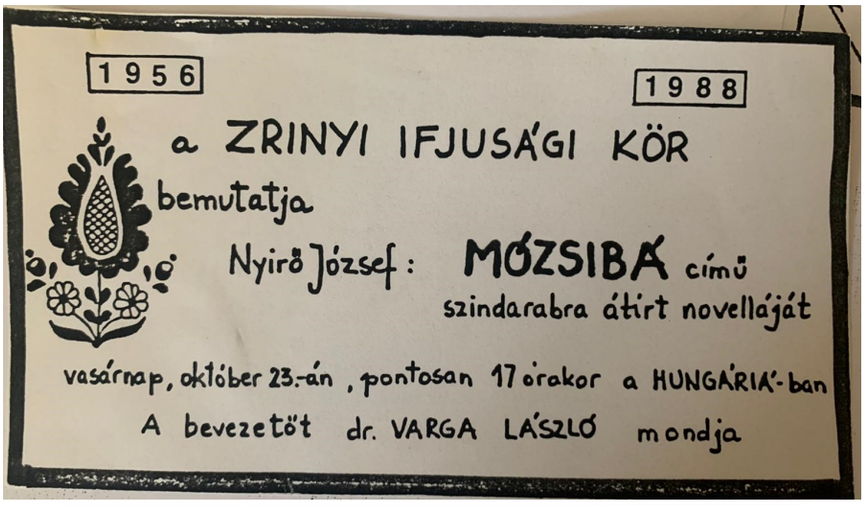
1956
1988
a ZRINYI IFJUSÁGI KÖR
bemutatja
Nyirő József: MÓZSIBA című
szindarabra átirt novelláját
vasárnap, október 23.-án, pontosan 17 órakor a HUNGÁRIA-ban
A bevezetőt dr. VARGA LÁSZLÓ mondja

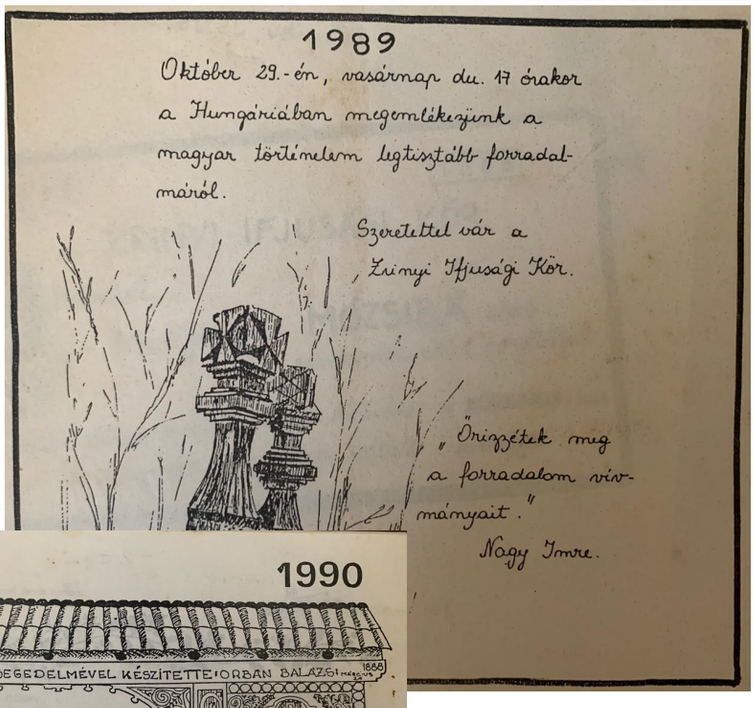
1989
Október 29.-én, vasárnap du. 17 órakor
a Hungáriában megemlékezünk a
magyar történelem legtisztább forradal-
máról.
Szeretettel vár a
Zrinyi Ifjusági Kör.
„Őrizzétek meg
a forradalom vív-
mányait."
Nagy Imre.

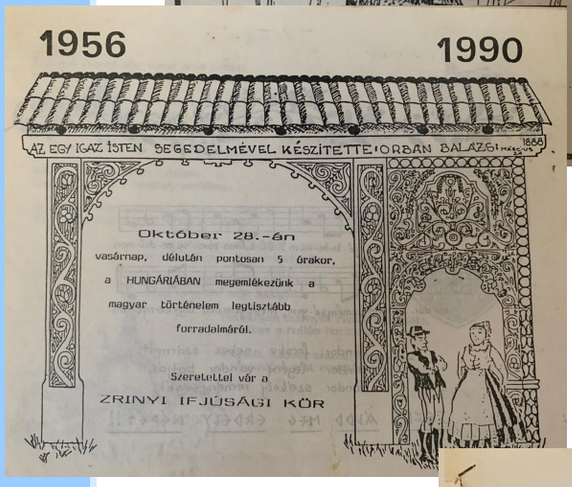
1956
1990
AZ EGY IGAZ ISTEN SEGEDELMÉVEL KÉSZITETTE ORBÁN BALÁZS 1868
Október 28.-án
vasárnap, délután pontosan 5 órakor,
a HUNGÁRIÁBAN megemlékezünk a
magyar történelem legtisztább
forradalmáról.
Szeretettel vár a
ZRINYI IFJÚSÁGI KÖR

NEM MONDUNK LE EGYMÁSRÓL,
NEM FELEJTJÜK EL EGYMÁST.
1992
bevezető Jani
október 25.-én, vasárnap,
délután 5 órakor,
a HUNGÁRIÁBAN
megemlékezünk a
magyar történelem
LEGTISZTÁBB
FORRADALMÁRÓL.
Szeretettel vár a
ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR

Szabadságszeretet

Balassi Bálint költészetében;
Kossuth Lajos életművében
és 1956 Névtelen Hősének tetteiben.

A Zrínyi Ifjúsági Kör tiszteletadása:
1994 október 23.-án, pontosan 5 órakor
a Hungária nagytermében.

Rendezik a Zrínyi Ifjúsági Kör ösztöndíjasai.

Mindenkit szeretettel várunk.

Idén emlékezünk meg Balassi Bálint és Kossuth Lajos halálának 400. ill. 100. évfordulójáról.

Október 23
1956 - 1994

"Az Isten is segít, -ki bír velünk,
Szabad népek valánk és azok legyünk!"
(Czuczor G.: Riadó)

Anni:

Az október 23-tól november 4-ig terjedő időszak eredménye egy nagyon lassú haladás a demokrácia felé, melynek a csúcspontja az 1990-es szabadválasztás és a független demokratikus rendszer felállítása. Az 1956-os események sok rossz emléket hordoznak magukban: leverés, halál, börtön, országból való menekülés kényszere. Így érthető, hogy 34 évvel később mindenkiben felcsillant a remény fénye és nagy izgalommal folytak a választási munkálatok az elkövetkezendő 4 évre. Így érthető, hogy 32 évvel később mindenkiben felcsillant a remény fénye, s nagy izgalommal folytak a választási munkálatok az elkövetkezendö 4 évre. S úgy mint Magyarországon, a hazánkból elszakadt testvéreink is figyelemmel kísérték a folyamatokat.

Ma talán sötétnek tünik a helyzet, de csengjen fülünkben a költö szava:

"Az Isten is segít, ki bír velünk,
Szabad népek valánk, és azok legyünk !"

A reményt gyönyörüen fogalmazza meg egy virágzóbb jövöben Szilágyi Ferenc: Magyar Csendélet cimü versében. E verset 1956 nov.6-án, a legsötétebb, a mainál sokkal szomorúbb, s kilátástalanabb idöben írta meg, de csak most jelentette meg. Talán éppen, mert feladatának tartja a magyar irodalom történelmének a figyelemmelkísérését, választotta ezt az időpontot.

1956 - október 23 - 1996

a ZRINYI IFJÚSÁGI KÖR
tiszteletadása az 1956 október 23.-i
szabadságharc 40 éves évfordulóján,

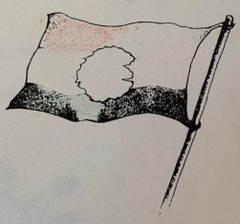

1996, október 27-én, vasárnap délután
pontosan 17,00 órakor
a Hungária nagytermében.

Mindenkit szeretettel várunk.

A Zrínyi Ifjúsági Kör Vezetősége.

1956 - október 23 - 1997

A Zrínyi Ifjúsági Kör tiszteletadása,

"Anyám, Édesanyám ..."

cimü program keretében,

"Gondom, hitem, eszmém
talaja,
örökléted vagy te,
... anya" *(Illyés Gyula)*

1997. október 19-én,
vasárnap, délután 5
órakor a Hungária
nagytermében.

Mindenkit szeretettel várunk !

1956 - október 23 / 1998 - október 18

ÜNNEPI MŰSOR

A Zrínyi Ifjúsági Kör hagyományos
tiszteletadását,
idén a Magyarországról látogató

KALÁKA EGYÜTTES
közreműködésével rendezi

PROGRAM

Himno Argentino

- Ó magyar Mária siralom
- Illyés Gyula: Szekszárd felé... — *Vértessyné Zsuzsa*
- Nagy László: Májusi rózsa — *Nagy Péter*
- Mécs László: A királyfi három bánata — *Lomniczy Mátyás*
- Sütö András; Nyugtalan vizek (részlet) — *Fóthy Gyuszkó*
- Móra Ferenc: Hogyan tanultam meg olvasni... — *Gáspárné Erzsébet*
  Grabner István, Gröber Lisa, Jeffrey Szófi, Lajtaváry Zsuzsi, Nagy Tamás, Papp Kriszti, Zaha Miklós, Zaha Tamás
- Arany János: Toldi- (VI.ének;Toldi búcsuja anyjától)
  Juhász Andrea, Fóthyné Gyöngyi, Szalay András
- Petöfi Sándor: Füstbe ment terv...
- Csóori Sándor: Anyám fekete rózsa — *Kerekes Cili*
- József Attila: Mama — *Szalayné Éva*
- Áprily L.: Kalács, keddi kalács — *Bonapartian Dani*
- Jókai Mór: "Köszivü ember fiai" (részlet) — *Szilvássyné Erzsébet*

Boldog Asszony Anyánk — *Plósz Sándor*

- Ijjas Antal: Ima elesett höseinkért - 1956. november

Magyar Himnusz — *Fóthy Gyula*

A program folyamán a Tolcsvay-Müller **"Mária Evangéliuma"** cimü darabból hallgatunk meg részleteket
A vetített képek **Kovács Margit** és **kolozsvári Szervátiusz Tibor** müvei

- A **programot összeállították** Benedek Lászlóné M.Mária, Gorondi Péterné M.Judit, Lomniczy József, Plósz Sándorné Anna, Plósz Sándor, Zaha Sándorné L.Alexandra.
- Az **összekötő szöveget** Lajtaváry Endréné B.Zsuzsi mondja el.
- **Műszaki felelős** Zaha Sándor.
- A **diaképeket** Horváth László készítette.

1956 - október 23 - 1999

1999. október 23.-án este 19:30 órakor
a Forradalom 43.-ik évfordulóján,
mindenkit szeretettel várunk a Hungáriában.

Tiszteletadásunk keretében bemutatjuk a
"Balázs, Kristóf" című 56-os történelmi színdarabot.

A Zrínyi Ifjúsági Kör

(Az elöadás elött, 19:00 órakor,
mise a Cserkészházban)

1956 2000

Tiszteletadás a magyar történelem legtisztább forradalom emlékére.
VÖRÖSMARTY MIHÁLY
"RENDÜLETLENÜL"
a Zrínyi Ifjúsági Kör eredeti színdarabja

a Hungáriában, október 22-én, pontosan 17 órakor
El espectáculo se desarrollará en idioma húngaro

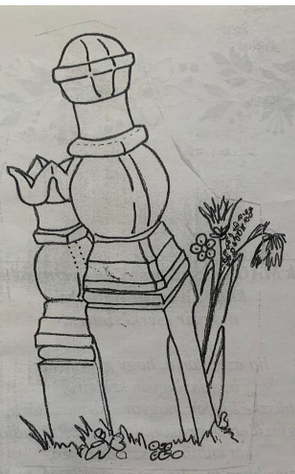

Magyarországot a szívünkben hordjuk, és
ott szolgáljuk, ahova a sors minket vetett
és ahol otthonra leltünk.
Ezt tesszük. Rendületlenül.

1956 2001

GYERTYALÁNG ~ CSILLAGFÉNY

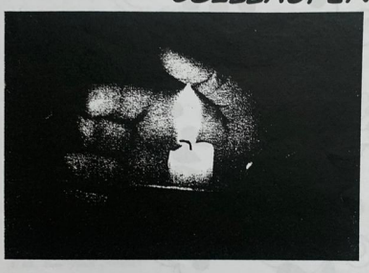

A Zrínyi Ifjúsági Kör
megemlékezése az 1956-os Forradalomról
2001, október 27. , a Hungáriában

„GYERTYALÁNG CSILLAGFÉNY"

Tiszteletadás az 56-os októberi forradalom évfordulóján

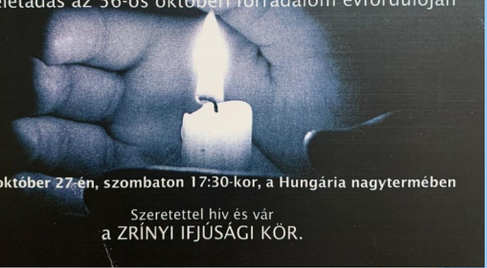

2001, október 27-én, szombaton 17:30-kor, a Hungária nagytermében

Szeretettel hív és vár
a ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR.

SZEREPOSZTÁS
megjelenési sorrendben

Vörösmarty Mihály	LOMNICZY JÓZSEF
Elbeszélök	GÁSPÁRNÉ, Z. ERZSÉBET
	HAYNALNÉ, K. ZSUZSANNA
56-os forradalmár	FÓTHY GYULA
"A vén cigány"	KISS PÉTER
"Az élö szobor"	ZAHÁNÉ, L. ALEXANDRA
"Petike" :	
Juliska	JEFFREY ZSÓFIA
Anya	SZABÓ SZENDE
Petike	ZAHA TAMÁS
"Csongor és Tünde":	
Csongor	ASBÓTH ANDRÁS
Tudós	BONAPARTIAN EDUÁRD
Fejedelem	BONAPARTIAN DÁNIEL
Kalmár	IFJ. HONFI JÁNOS
Laura	JESZENSZKY BÖHM MÁRTA
"A merengöhöz"	DOMBAY JENÖ
"Elöszó"	IFJ. FÓTHY GYULA
"A Gutenberg albumba"	SZALAY ANDRÁS
"Liszt Ferenchez"	ZÓLYOMI KATALIN
"Gondolatok a könyvtárban"	LAJTAVÁRYNÉ, B.ZSUZSANNA
"Szózat":	
megtört pesti férfi	SZALAY ANDRÁS
gazdag városi asszony	SCHERCZER MAGDOLNA
városi koldusasszony	GORONDINÉ, M. JUDIT
kalotaszegi férfi	LOMNICZY MÁTYÁS
56-os forradalmár	FÓTHY GYULA
nemes debreceni lány	FÓTHY ZSUZSANNA
moldvai asszony(a jelen)	LINDQVIST PIA
gyermekével (a jövö)	IJJAS CRISTIAN
mai magyar asszony	GÁSPÁRNÉ, Z. ERZSÉBET
48-as szabadságharcos	IFJ. FÓTHY GYULA
vajdakamarái leány	LAJTAVÁRYNÉ,B.ZSUZSANNA
torockói lány	ZAHÁNÉ, L. ALEXANDRA
vajdakamarái menyecske	ZOLYOMI KATALIN
kalotaszegi ref. lelkész	NT. SÜTÖ GYULA
mai cserkészvezetö	DEMES ADRIEN
mai cserkész	ZAHA TAMÁS

KÖZREMÜKÖDTEK:

A müsort írta, összeállította és rendezte:
GORNDINÉ, M. JUDIT
ZÓLYOMI KATALIN
LOMNICZY JÓZSEF

Világítás:
SZILVÁSSY LÖRINC
KULIFAY LÁSZLÓ

Hang:
Ifj.ZAHA SÁNDOR
LOMNICZYNÉ, P. PAULA

Lelkesen és szeretettel segítettek:
A ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR TANÁRI KARA,
NÉHÁNY FIATAL TANÍTVÁNYA
ÉS KEDVES MAGYAR BARÁTAI.

1956 - 2003

Magyar Köztársaság Nagykövetsége és a Zrínyi Ifjúsági Kör rendezésében

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc megemlékezésének műsora:

- Argentin Himnusz
- Ifj. Zaha Sándor, a Hungária Egyesület titkára köszönti a jelenlévőket
- Szőnyi Ferenc nagykövet ünnepi beszéde
- Zrínyi Ifjúsági Kör: **"Nappali fény"** (Műsorfelelős: Zólyomi Karli)

➢ **Magyar Gregoriánum** (ének) himnusz az első Vesperásból, Budai Psalterium, Esztergom, Székesegyházi Kvt, XV század. Közép-Európa egyik legnépszerűbb dallama a középkorban.	**Anibal Massolo és csoport**
➢ A szabad magyarok imája.	**Lomniczy Attila**
➢ Mikor gyermek voltam (moldvai dallamra) (kánon)	
➢ Piros a vér a pesti utcán (Tamási Lajos verse)	**Zólyomi Kati**
➢ **első forradalmi emlék:** id. ZÓLYOMI JÁNOSNÉ, JÖRG ILONA leveleiből	**Zólyomi Kati, unokája**
➢ **második forradalmi emlék:** *KISS PIROSKA*	**Lajtaváryné, B. Zsuzsi**
➢ A fényes nap immár lenyugodott (moldvai népdal)	**Gröbernè, V. Henriett**
➢ Feltegyverezett fiú, Pesti srác.	**Papp Gábor**
➢ **harmadik forradalmi emlék:** *DOBROCSI FERENC*	**Ifj. Fóthy Gyula**
➢ Pesti srác	**Ifj. Fóthy Gyula**
Szigorúan titkos emlékkönyv 1956 -Jobbágyi Gábor	
átfestő zene: Pesti induló	
➢ **negyedik forradalmi emlék**: *HAYNALNÉ, K. ZSUZSANNA*	**Haynalné, K. Zsuzsanna**
Rövid tanúbizonyság 1956. október-november napjairól	
➢ Verje meg az Isten	**Kiss Péter**
Szigorúan titkos emlékkönyv 1956 -Jobbágyi Gábor	
átfestő zene: Kodály Zoltán: Mica Brevis	**Anibal Massolo és csoport**
➢ Rekviem - Liszt Ferenc (részlet)	**Grabnernè, N. Patrícia**
➢ Halottak temetése	
Szigorúan titkos emlékkönyv 1956 -Jobbágyi Gábor	
átfestő zene: szóki halottas kísérő (mezőségi dallam)	**Dombay Jenő**
➢ Szabad Magyarország (Rónai Egon verse)	
Szigorúan titkos emlékkönyv 1956 - Joobágyi Gábor	
átfestő zene: Erkel Ferenc: "Himnusz"	
➢ Idegen földön (mezőségi dallamra)	**Lajtaváry Endre**
➢ Emlékeztető sorok	**Haynalné, K. Zsuzsanna**
➢ Záró gondolat	**Gröbernè, V. Henriett**
➢ Idegen földön (mezőségi dallamra)	**Lajtaváry Endre és csop.**
➢ A jelen idők imája	**Zaha Paula**

2004 – október 16 – 12 órakor
a Hungária Egyesület nagytermében:
A ZIK megemlékezése
az 56-os eseményekről

FELLÉPNEK:

Arcagni Inés	Lajtaváry András
Arcagni Sándor	Lajtaváry Richard
Gröber Berni	
Indaco Priscila	Beis András
Lomniczy Micaela	Lovrics Reni
Makkos Viki	Papp Gábor
Mattiauda Szanti	Jeffrey Viki
Silvássy Ignác	Lomniczy Melinda
	Mihályfi Kinga
Arcagni Anikó	Simone Anni
Gröber Stefi	Szentiványi Julcsi
Jeffrey Teréz	
Lajtaváry Márton	Gröber Lisa
Lomniczy Attila	Jeffrey Szofi
Papp Mátyás	Lajtaváry Zsu
Lajtaváry Márton	Lovrics Csicso
Mattiauda Luncsi	Mihályfi Juli
Papp Mátyás	Papp Titi
Szentiványi Vali	Perez-Leideman Nati
Zaha Paula	Zaha Tamás
Zombory Michelle	Zombory Andi

KÖZREMŰKÖDNEK: Lajtaváryné Zsuzsi

Grabner Pisti
Szeley Cynthi
Gröbernè Henriette
Szilvássyné Erzsi

BEMONDÓK:
Fóthy Gyuszkó
Fóthy Zsuzsi
Gorondiné Judit

SZÍNPADI ÖLTÖZET: lányok szoknya és Magyar blúz
fiúk nadrág és fehér ing/trikó
(lehet népies jellegü)
Mindenki készít egy piros papirral bevont "dossziét - amiben a szövege ill. forgatókönyve vannak.

KELLÉKEK: egy szép vâza, benne krepp papir pipacsok
(annyi ahány gyerek) és kitták néhány szál tüskés ág (ahány felnőtt)
minden szereplő készít pipacsot (szárával) és tüskés ágat (felnőttek)

DÍSZLET: szönyeg, Magyar párnák a földön (minden egyes szereplő hoz magával egy magyarmintás párnát)

HANG-VILÁGÍTÁS: Zaha Sanyi
Szükségletek: kompakt lemezjátszó
Mikrofonok
Egy "retorno" a csoport énekeknél:
(Himnusz és Van egy idő)

INESITA:
Én csak most tanulok magyarul, és ezt mondhatom el:
Mamám családja Magyar, járok a Zrínyi Körbe, sokat tanulok minden szombaton és már Magyar kiscserkész is vagyok.

SÁNDOR:
Magyar mamáinknak, mert holnap van anyák napja, ez az ajándékunk:

BERNI
Reggel a napocska,
fényes sugarával
Csalogat az ágyból,
Úgy vinne magával…
IGNÁC
Bámul ablakomon.

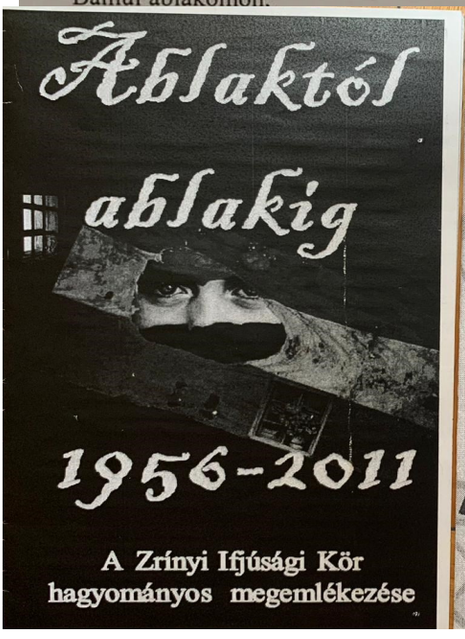

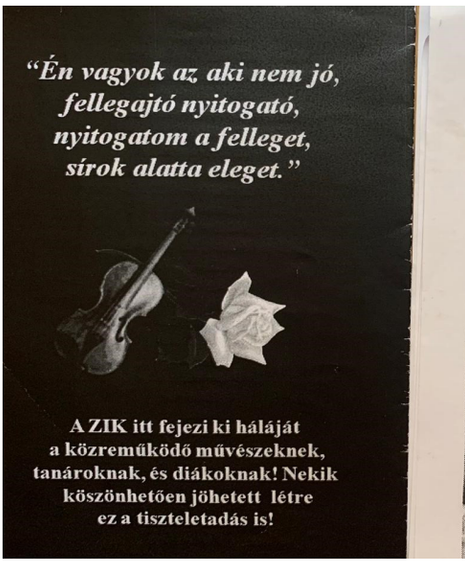

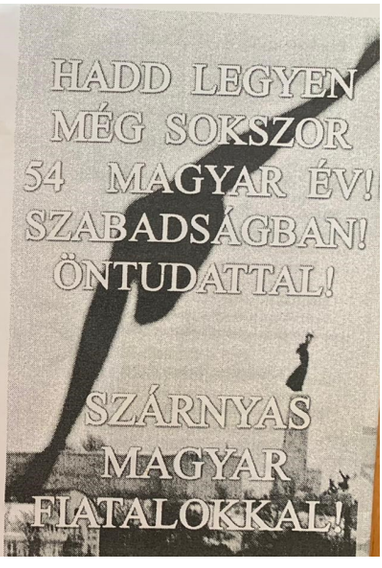

ZÓLYOMI KATI

“Katakombák szavai”

(Beszéljünk a zsarnokságról, a szabadságról)

A magyarországi ősz, az argentínai tavasz. A kontraszt a hulló falevelek és a frissen fakadó rügyek között. A természet vagy elszárad, vagy harmatcseppek alatt virágzik. Hűvös és szeles, langyos, és kellemes. Alszik vagy ébred. Akár az ember. Ez a film az ‘56-os magyar események tükre, két oldala. Ott és itt. Zsarnokság vagy szabadság. Árnyékok és árnyalatok. Tudnod kell hogy történt. Zsarnok árnyéka alatt, vagy szabad árnyalatokkal? Fogadd szeretettel, gondold át felelősséggel. Érezd át a szellemét, add tovább az eszmét.

A Zrínyi Ifjúsági Kör hagyományos ‘56-os tiszteletadásának videója ide kattintva megtekinthető.

Íme néhány pillanatfelvétel az előadásról:

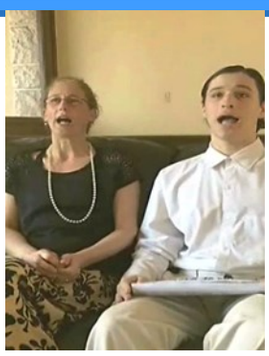

s a zsarnokság
gyűlöletét,

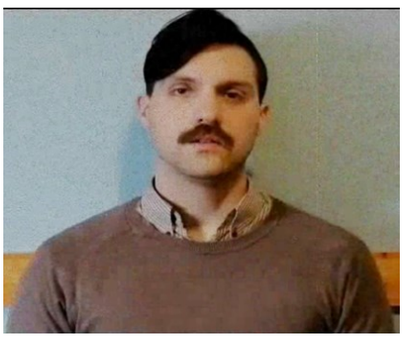

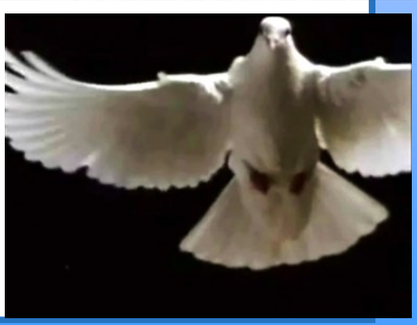

ORBÁN VIKTOR BESZÉDE
2020. OKTÓBER 17.
Magyarország Buenos Aires-i Nagykövetségének ajánlásával

Orbán Viktor beszéde
a Rózsakerti Demjén István Református
Általános Iskola és Gimnázium új középiskolai
épületének átadása alkalmából

Tisztelettel Ünneplő Gyülekezet! Kedves Testvérek!

Nagy öröm számomra, hogy itt lehetek Önökkel együtt ezen a különleges napon, egy olyan eseményen, amire legutóbb 1943-ban volt példa Budapesten. Október 31-én lesz 77 éve, hogy a fővárosban egy református gimnázium új épületét átadták. Az egyháztörténészek majd feljegyzik, hogy 22 évvel ezelőtt a budafoki reformátusok nagy elszánással elindítottak egy óvodát. Az első református óvodát az egész országban. Azt is feljegyzik majd, hogy az elvetett magok jó földbe hullottak, s a vetés örvendetesen növekedni kezdett. A 72 gyermekkel indult óvodába ma már több, mint 250-en járnak. Az óvodából idővel kibújt egy református általános iskola mintegy 600 kisdiákkal, az általános iskolából pedig egy református gimnázium gondolata. S ez ki is jelölte a további lépések irányát, hogy legyen egy új épület is, amely otthont ad a gimnáziumnak. Megszületett tehát egy intézmény, amely sok-sok diáknak lesz az alma matere, elkísérve őket a kisgyermekkortól kezdve felnőttkoruk kapujáig, szellemiségében pedig még talán ennél is tovább.

1998-tól számítva ez összességében 22 év. De valóban csak ennyi? A szálak messzebbre vezetnek. S ahogy lépegetünk visszafelé az időben, egymás után látjuk a keresztény, keresztyén nevelés magyarországi mérföldköveit.

Látjuk 1990-et, amikor végre Budán újra megnyitotta kapuit a kommunisták által eltulajdonított Baár–Madas Református Gimnázium. Látjuk az 1943-as évet, amikor püspök urunk, Bogárdi Szabó István nagyapja közadakozásból felépíttette a Lónyay Utcai Református Gimnáziumot és Kollégiumot, melyet néhány év múlva szintén elvett a kommunista államhatalom, hogy aztán a rendszerváltást követően, tízéves huzavona után, teljesen lelakva kerüljön vissza jogos tulajdonosához. Látjuk 1538-at, amikor Debrecenben megnyitotta kapuit a református kollégium. És látjuk még a több mint ezeréves pannonhalmi iskolát is, mely az első keresztény nevelési intézmény volt magyar földön. S ha már a most átadandó iskola gyökereit keresve eljutottunk az ezer évig, akkor legyünk olyan bátrak, hogy Jézus Krisztus kétezer évvel ezelőtti parancsára vezessük vissza ennek az iskolának az eredetét, aki azt mondta: „tegyetek tanítványokká minden népeket!” Úgy gondolom, hogy ez az ötszáz, ezer és kétezer év ki is jelöli az egyházi oktatás helyét, értelmét és célját a magyar világban. Egy mindig időszerű tanítás arról, hogy nemcsak saját, személyes életünkben kell helytállnunk, de közösségünk életében is, beteljesítve küldetésünket azon a helyen, ahová minket a Teremtő akarata helyezett.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mi nemzedékünk három feladatot kapott. Az első úgy szól, hogy megmentsük és megújítsuk mindazt, amit a magyarok az elmúlt ezer évben a Kárpát-medencében létrehoztak. Ránk hárult a feladat, hogy újjáépítsük a templomokat és az iskolákat, hogy legyen úgy, mint régen volt, legyen olyan szép, olyan erős, olyan gazdag és olyan lenyűgöző az épület, a gondolat, a hit, melyet őseink hagytak ránk, mint amilyennek ők akarták. Ezért újultak és újulnak meg többszáz éves templomaink, közösségi tereink, iskoláink, közöttük például a Lónyay Utcai Református Gimnázium is. Visszaépültek a tornyok, megújultak a díszítések, visszaköltöztek eredeti tulajdonosaik a megújított régibe.

A második feladat, amit kaptunk, úgy szól, hogy a megújított régi mellé tegyük oda az újat is; új templomokat és iskolákat, óvodákat határokon innen és túl. Kiépítve azt az erős védelmi vonalat, amely segít megtartani az utánunk jövő nemzedékeket is kereszténynek és magyarnak. Egyház és állam ebben a két feladatban egymás szövetségesei. Ezért amikor az állam forrást ad egy egyházi intézmény építésére vagy fenntartására, akkor a pénzt a legjobb helyre teszi. Minden egyes forintnak a sokszorosát kapja vissza az egész magyarság oktatásban, nevelésben, kultúrában, családok, elesettek, szegények, öregek, betegek gondozásában vagy éppen nemzetépítésben, határon túli magyar közösségek megsegítésében. Sok-sok területen, ahol az egyház és az állam ma egymás munkatársai.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Végül a harmadik feladat, amit kaptunk, hogy megvédjük az eddig végzett munkát. Bár a mai nap az ünneplésé, vannak kérdések, amelyek elől mégsem térhetünk ki. Egyre erősebben zajlik körülöttünk egy vita, már-már késhegyre menő harc, amely arról szól, hogy mi legyen a gyerekeinkkel. Milyen hatások érjék őket? Milyen értékek alapján rendezzék be az életüket? Hogyan viszonyuljanak családjukhoz, magyarságukhoz, sőt a tulajdon nemükhöz is? Ezért nekünk az ötszáz, ezer és kétezer éves hagyományaink birtokában határozott választ kell adnunk arra, hogy mi az, amit mi akarunk átadni majd az utánunk jövő nemzedékeknek, azoknak, akik ebbe az iskolába járnak, és az ő utódaiknak. Milyen falak, terek és alkotások között tanuljanak, hogy ők is megbecsüljék majd elődjeik munkáját? Kik és mire tanítsák őket, hogy ne apadjon el a folyó, ne szakadjon meg az a hagyomány, amely bennünket ezer év magyarjaival összeköt, hogy megértsék, nekik is hozzá kell tenniük a számukra kiszabott időt ehhez az ezer évhez, hogy a következő ezer év se történhessen meg nélkülünk?

Hogy amikor eljön az ideje, akkor az utánunk jövő nemzedékek is a helyes választ tudják adni arra a kérdésre, amit Nemeskürty tanár úrtól hallottam annak idején: „Ön kicsoda és miért?” Ha erre az egyszerű kérdésre tudjuk a megfelelő választ, akkor nagy baj már nem történhet velünk az életünkben. És mi azt szeretnénk, hogy ne történjen baj gyermekeink és unokáink életében sem. Ez az iskola pedig a legalkalmasabb helyek egyike arra, hogy megtanítsa a növendékeinek, hogy kik ők, és kik vagyunk mi, magyarok. S választ adjon nekik arra is, hogy miért. Miért, vagyis mi a feladatuk, mi a küldetésük ebben az életben? A magyar nyelvben a „miért” nemcsak létezésünk okaira kérdez rá, hanem a céljára is; arra, hogy mi célból születtek ők ide, ebbe a magyar világba, ebbe a századba, ebbe a kultúrába és hitbe. Arra kaptuk a keresztény szabadságot, hogy Gyökössy Bandi bácsi kifejezését kölcsönözzem, hogy „homo christianus”-oknak neveljük őket: hitükért, családjukért, nemzetükért és embertársaikért elkötelezett embereknek.

Mindezek fényében azt kívánom, hogy ez a református gimnázium legyen olyan áldott hely, ahol évszázadokon át élnek és tanítanak ezzel a szabadsággal. Köszönjük meg még egyszer azok munkáját, akik a terveket eljuttatták a megvalósításig, akik ültették, öntözték, gondozták Istennek ezt az újabb veteményeskertjét, s ma velünk ünnepelnek. Különösen is a gyülekezet korábbi, iskolaalapító lelkipásztorának áldozatos szolgálatát, amely – jól láthatóan – nemcsak a falakba épült be, de a lelkekbe is.

Soli Deo gloria!

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

MINDENSZENTEK ÜNNEPE, HALOTTAK NAPJA

Mindszentynum, az Argentínai Katolikus Magyarok Szövetsége

November elsején, **mindenszentek ünnepe, és halottak napja alkalmából a Mindszentynum közössége** egy megható megemlékezés keretében, online tisztelgett azok emléke előtt, akik megtértek Teremtőjükhöz, és akiket a Mindszentynum közössége saját halottjának tekint. Életutakat felidézve egy-egy családtag, barát beszélt a szeretett édesapáról, édesanyáról, nagymamáról, nagypapáról, gyermekről, barátról, miközben a családnak kedves fényképekkel emlékeztünk a még együtt töltött pillanatokra. Megemlékezett a Paál—Szeibert család, a Kasza—Romhányi család, a Papp család, a Vattay család, a Mocsáry család, a Lányi—Miskolczy család, a Laczkó—Tamási család, a Trefán család, a Gosztonyi és Insúa család, a Wagner család, a Lovrics család, a Földényi—Luraschi család, a Térfi—Werner család, a Fóthy család, továbbá emlékeztünk Oláh Györgyre, Kulcsár Istvánné Gordon Evelynre, Karányi Tiborra, Székely Máriára, Tóth Szegedi Mátyásra. A Fóthy család Hagymássy Miklós emléke előtt tisztelegve emléktáblát helyezett el a kolumbáriumban, majd a megemlékezés résztvevői Fóthy Rita előadásában hallhatták Gyulai Pál Tanács című versét. Az összejövetelt Récsei Norbert atya, valamint Mária nővér által vezetett rövid szertartás, imádság zárta. Felcsendült a *Boldogasszony anyánk*, a Fóthy család előadásában az *Olajoddal fölkentél*, valamint a *Hadd menjek Istenem mindig feléd* és a *Krisztus feltámadott* református énekeket.

A megható pillanatokat újra átélhetik ide kattintva.

„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.” /Juhász Gyula/

ZÓLYOMI KATI

ŐRANGYALOM, VAGY VALAKI MÁS?

— Harmadik eset —

A kétezres évek végük felé futhattak, amikor ez történt. Egy hideg és borús augusztusi hétköznap reggelen itt, Olivoson. A Szent László Iskola minden csücskében, sarkában oltári ricsaj, rohangálás váltotta fel az óracsendet. Szünet volt. Végig, míg lányom, fiam óvodától az érettségiig az iskola diákjai voltak, szokásom volt belátogatni a büfébe (ha éppen dolgom volt az iskolával), ahol Bamba (Blahó Erwin) és felesége, Klári (Barotányi Klári) barátaim voltak szolgálatban már jó sok ideje. Szerettem velük beszélgetni, egy fínom kávé mellett. Sosem tíz percnél többet. Nem akartam a munkájukat megzavarni.

Visszamenőleg, átérzett kapcsolatom volt az iskolával… Ugyanis ott kezdtem magyar közösségi életemet, a hatvanas évek elején… amikor itt leírhatatlan lendülettel, harcias céllal, meggyőződéssel, igazi szenvedéllyel mozogtak az idevándorolt magyarok! Nyilván vegyes egy társaság voltak, sokmindenben tősgyökeresen nem is értettek egyet, viszont abban igen megállapodtak, hogy ki kellett mutatni vonatkozásukat, szerepvállalásukat és hovatartozásukat az akkoriban otthonról részben elítélt kimenekülési döntésük nyomán. Hadd jegyezzem meg, hogy ez a vád sok-sok évig állt, fennmaradt. Vagyis magyar a magyar ellen. Néha-néha valóban elképesztő az, hogy mennyi mindent éltem át közösségünk mindennapiságából anélkül, hogy tudtam volna, hogy később mennyit fog segíteni a helyzetek türelmesebb megértésében. Muszáj azért ismételten rájönnöm arra, hogy való tanúja voltam s vagyok az itt történt dolgoknak. Legalábbis 1960 közepétől a mai napig. Ehhez sajnos hozzásegít a memóriám. Mindenre emlékszem, ahol jelen voltam. Azért sajnos, mert sokszor szeretnék nem emlékezni egyes dolgokra.

Térjünk vissza az augusztusi reggelre. Megosztottuk a kávét. Átbeszéltünk néhány kedves iskolai témát… A büfésekkel a gyerekek redszerint lazítanak.

Ők azok a különleges felnőttek, akik se nem figyelnek, se nem bírálnak, se nem minősítenek, csak kedveskednek és támogatnak. Mint a nagyszülők, a nagybácsik, a keresztszülők. Velük a kapcsolat simán megy, élvezetes és feszültségmentes. Minden esetben melléd állnak, megértenek. Teljesen más szemszögből kísérnek. Bamba és Klári pontosan ezt a szerepet töltötték be. A diákok imádták őket. Na meg a finom szendvicseket, a kiflit, a csokoládét, a csipszeket, a cukorkákat és az üdítőt.

Kint erős szél támadt, és emlékszem, Klári aggódott, hogy galambjai nem tudnak odarepülni a nekik kiszórt kenyérmorzsához… A morzsákat is elfújta a szél. Még neve is volt nem is egy galambnak. Állandó kosztosai voltak, már az iskola látképéhez hozzátartozó kedvesen és zajosan turbékoló, nagy bögyű madarak. Elbúcsúztam Bambáéktól, megköszöntem a meleg kávét, és elindultam a konyhából, amikor érzem, hogy előrelöknek, az ajtón átbotladozom, és abban a szent pillanatban nagy csattanás, zuhanás, zaj keletkezik mögöttem. Egy másodperc volt az egész! Benne pedig megállt az idő… Hátranézek, és látom Bambáék megszeppent arcát, valaki kérdi “Jól vagy?” Válaszolok is, hogy “Igen, persze… mi történt?” Akkor veszem észre, hogy mellettem nagy dobozok, fazekak, régi lábosok, eltört tányérdarabok, üvegszilánkok halmozódnak a földön, rajtuk egy vastag fapolc, és legfelül malterporral bepúderezett vasállványgörcsök hevernek, meg vakolatdarabok.

A konyha falának teljes szélességét elfoglalva, az ajtó fölött, hatalmas polc volt. Úgy sejtem, egyszerűen a súlya miatt zuhanhatott le, kitépve a falból a tartó szerekezetet is. Ha Bambáék nem vették volna észre, rámszakadt volna.

- “Köszi” Mondom nekik, és szinte, nyílván idegesen, viccelve hozzáteszem, hogy “megmentettétek az életemet!”

De Bambáék csak ott álltak, megmeredve, és Klári szólalt meg először:

- “Mi nem csináltunk semmit Kati”
- “Hogy-hogy nem? (kérdeztem), hát valamelyikőtök éppen időben arrébb lökött!”

Csend lett. Megjelent a gondnok egy nagy seprűvel, zsákkal, lapáttal, a gyerekek odatömörültek, néhány kíváncsi tanár is. Bamba elkezdte felszedegetni a lábosokat és a nagy, megpakolt dobozokat. Bár az egyik doboz ripityára tört, amikor a földet érte.

Az iskolát 1966-ban egy különleges megjelenésű, magas, nádszálvékony, félkopasz magyar jezsuita páter alapította. Pesti József volt a neve. Mindnyájunknak "Pesti Páter". Itteni élete minden pillanatát a közösség lelki és kulturális ápolásának szentelte. Szombatonként, a kis régi iskolakonyhában fantasztikus zsíros kenyérrel fogadott minket! Sort álltunk az ízletes, sós szeletért! Aztán jöhetett a tanulás, a cserkészet, az olivosi magyar ifjúság egy része vidám együtt töltött napja! Pesti Páter szervezte az első "cserkészjellegű" családi nyaralásokat! Ő kente ránk a "Nivea" krémet, ha a napon volt a foglalkozás. Ehhez is sorban álltunk! Ő készítette rólunk a legjobb portréképeket! Remek fényképész tehetséggel rendelkezett! Elsőáldozásokat, keresztelőket rendezett, s az azokon készült képekkel szép magyar imakönyveket, meg misekönyveket nyomtattatott ki. Habár az iskola kizárólag a Buenos Aires-i magyar emigrációs családok gyerekei számára indult, az évek elteltével a környék argentin gyerekeit is befogadta, nagyrészt biztosítva fenntartását szélesebb anyagi hozzájárulással …

Mint hites jezsuita, Pesti Páter is nyílván "politizált", a szélső jobboldal mellett tartott ki. Voltak szenvedélyes követői, és ugyanannyi ellenzéke is! Áldott jó ember volt. Erős, karakán természetű, művelt, modern és őszinte! Járta a magyar családok házait, beszélgetett mindenkivel, és imádta a gyerekeket! Mi is szerettük őt! Hozzánk is járt rendszeresen, Apukámmal nagyon jóban voltak, beszélgetéseik a legfantasztikusabb irodalmi, filozófikus és természetesen magyar témákat érintették, harsogva nevettek, nagyokat vitatkoztak is, miközben készültek rólam a zseniális képek.

Páter képe az iskolafalon

Néhány Páter-féle kép rólam

Engem is nagyon szeretett a Páter. Bár "túl mozgékonynak és huncutnak vélt". E szokást megtartották évekig Édesapámmal, egész addig, míg az élet sodrása szétválasztotta őket:

Egy szép nap a rend áthelyezte, de azért valahányszor megtehette, idelátogatásokat járt ki magának, hogy szemlélhesse személyesen is az iskolája növekedését, és megölelhesse szeretett pártfogóit is! Az egyik ideutazása alkalmával viszont, nagy hirtelen, 1997-ben utólérte a halál. Érdekes, abban az évben kezdte el Luncsi lányom az óvodát a Szent Lászlóban. A Páter is akkorra már régen az argentin iskolatábor előtt is "bálvánnyá" vált! Ízléses, jellegzetes portréfestmény meg is örökítette, és az iskola titkársága mellett, ott van a falon, jelen van, ma is láthatjuk, senki sem felejtheti el. Halála után egy kis idővel, kedves gyerekhangok emlegetni kezdték, olyanok is akik személyesen nem is ismerhették, hogy látták a Pátert a folyosókon, itt-ott egy osztályban, vagy a szünetek alatt játszó diákok közt… A logikusan "kikérdezett" gyerekek (mindig kisebb elemistákról volt szó) mind azt válaszolták, hogy látták "a bácsit, aki a képen van". Sokszor fordult elő hol gyakrabban, hol ritkábban, a tény az, hogy mint mindennel előfordul, elhalkultak a "megjelenéseiről" szóló hangok is. Mintha teljesen természetessé vált volna az, hogy a Páter sétál az iskolahelyiségekben. Az iskolai anekdotárium viszont egy izgalmas sorozattal gazdagodott. Hiszi, aki hiszi, aki nem, az nem.

Bambáékkal nem győztünk tűnődni a lezuhant polc és tartaléka láttán! Valahogy képtelenek voltunk józanul reagálni. Jómagam csak eggyel voltam teljesen tisztában: azzal, hogy engem "valaki" szószerint és jó lendületesen, az utolsó pillanatban meglökött, és csupán azért nem lettem a polc áldozata, és nem kellett, hogy kiszedjenek a vakolat és a malterpor alul! Bambáék pedig tovább állították, hogy ők nem löktek meg, hogy rajtuk meg rajtam kívül nem volt ott senki más. Segíteni akartam az eltakarításban, de Klári azt mondta, hagyjam, ők könnyen elintézik, menjek csak haza szép nyugodtan. Elbúcsúztunk megint. Én szót fogadtam, és az augusztusi szél kíséretével hazasétáltam. Mint szokásom, főleg, ha valamit nem értek meg, vagy nem tudom okosan megmagyarázni, addig meg nem állok. Próbáltam a helyzet minden mikropillanatát átgondolni, hogy mégis rájöhessek, hogy történt az egész, de csak a lökés érzése a hátamon, csak az ugrott vissza meg vissza. Azt még a mai nap sem tudom elfelejteni.

Évekre rá, Bambáéknál matéztunk a házuk kertjében, és míg Klári kis aprósüteményt tett elénk, monoton, de határozott hangon azt mondta (mint aki simán folytatja a történtekkor felfüggesztett beszélgetést): téged Pesti Páter mentett meg. Eddig nem akartuk kimondani, mert úgy véltük ki fogsz minket nevetni! Csupán rámosolyogtam megkönnyebbülve.

- "Dehogy nevetlek ki!" (mondtam) és jóízűen beleharaptam a süteménybe.

A MAGYAR NYELV NAPJA ALKALMÁBÓL

BENCZE IMRE: ÉDES, ÉKES APANYELVÜNK

/részlet/

Kezdjük tán a jó szóval: Tárgy esetben jót.
Ámde tóból tavat lesz, nem pediglen tót.
Egyes számban kő a kő, többes számban kövek.
Nőnek nők a többese, helytelen a növek.

Többesben a tő nem tők, szabatosan tövek,
Aminthogy a cső nem csők, magyarföldön csövek.
Anyós kérdé van két vőm, ezek talán vövek?
Azt se tudom mi a cö, egyes számú cövek?

Csók - ha adják - százával jó, ez benne a jó.
Hogyha netán egy puszit kapsz, annak neve csó?
Bablevesed lehet sós, némely vinkó savas,
Nem lehet az utca hós, magyarul csak havas.

Miskolcon, ám Debrecenben, Győrött, Pécsett, Szegeden,
Mire mindezt megtanulod, beleőszülsz idegen.

Agysebész, ki agyat műt, otthon ír egy művet.
Tűt használ a műtéthez, nem pediglen tüvet.
Munka után füvet nyír, véletlen sem fűvet.
Vágy fűti a műtősnőt. A műtőt a fűtő.
Nyáron nyír a tüzelő, télen nyárral fűt ő. [...]

Egyesben a vakondokok vakond avagy vakondok?
Hasonlókép helyes lesz a kanon meg a kanonok?
Némileg vagy nemileg? Gyakori a gikszer.
"Kedves egesz seggedre!" köszönt a svéd mixer.
Arab diák magolja: "tevéd, tévéd, téved,
Merjél mérni mértékkel, mertek, merték, mértek.
Pisti így szól: "Kimosta anyukám a kádat!"
Viszonzásul kimossa anyukád a kámat?
Óvodások ragoznak: "Enyém, enyéd, enyé",
Nem tudják, hogy helyesen: tiém, tiéd, tié.

A magyar nyelv, remélem meggyőztelek barátom,
Külön leges-legszebb nyelv, kerek e nagy világon.

GONDOLATOK A MAGYAR NYELVRŐL

BENEDEK ZSUZSI

EGYÜTT VAGY KÜLÖN?

KEDVES MAGYAR TANÁR ÚR!

Ez a kedves megszólítás olyan egyértelműnek tűnik. Valamelyik diák írta tanárának. Igen ám… de egyértelmű, hogy mit akar pontosan mondani?

Kedves Magyar tanár úr! Tehát Magyar az a családi neve a tanárnak? Igen, mert nagybetűvel írja azt, hogy Magyar. Ez egy családi név. De viszont:

Kedves magyar tanár úr! Ezzel azt szeretné kifejezni, hogy a tanár magyar nemzetiségű, teljesen függetlenül attól, hogy mit tanít. Ha külön írjuk, az a lényeg, hogy honnan származik, magyar tanár, az azt jelenti, hogy nemzetisége magyar. Lehet, hogy lengyelt tanít, spanyolt, vagy angolt.

Viszont ha azt írjuk, hogy "Kedves magyartanár úr!" Itt már tudjuk, hogy szaktárgya a magyar, hogy ez a tanár a magyar nyelv tanításával foglalkozik. Tudniillik van argentin magyartanár: argentin nemzetiségű tanár, aki a magyar nyelvet tanítja. A ZIK-ben sok van belőlük! Az egybeírás és a különírás rejtelmeiről sokat tanít nekem Hernádi Sándor, egy magyar magyartanár!

Mindg újra és újra felmerül a kérdés: hogyan írjuk helyesen?

"Megvan a család öröme. Dezsőt felvették az egyetemre. Mindenki meg van vele elégedve."

Kezdődik a vita. Az első megvan: egy szó? két szó? Hát bizony egy szónak kell írni a megvan, megvolt, meglesz, meglett, meglenne igealakokat, ha a mondat állítmanyaként önállóan, egymagukban használjuk őket (predicado). Az az ige, hogy "megvan", annyit jelent létezik, és ezt egybeírjuk. Példák: Megvan rá a lehetőség. Megvolt bennük a jószándék. Meglesz, amit kívánt. Mi történik a második "meg van vele elégedve" szószerkezettel? Ha egyszer együtt kell írni, akkor máskor is együtt írjuk. Nem igaz? Erre a válasz az, hogy NEM!

Miért nem? Mert ebben a második esetben a “meg” igekötő nem arra vonatkozik, hogy van, hanem arra, hogy elégedve. A “van” szócska éppen szétszedi azt a melléknévi igenevet (participio), hogy megelégedve. A lényeg most az, hogy megelégedve, nem pedig az, hogy megvan.

Hogyha hasonló esetekben kételyeink támadnának az egybeírást illetőleg, alakítsuk át tagadó mondattá:

Meg van elégedve: nincs megelégedve.

Meg van főzve: nincs megfőzve

Megvan az étel: nincs meg az étel.

Megvan a válasz: nincs meg a válasz

Meg van sózva: nincs megsózva

Így világos, ugye, hogy a meg szócska mihez tartozik. Amikor a létigéhez tartozik, hogy van, akkor egybeírjuk, amikor látjuk a tagadó mondatban, hogy a melléknévi igenévhez tartozik (megelégedve) akkor tudjuk, hogy külön kell írni.

De ez nem minden! Olyan sokszor kételkedem én is, hogy most egybeírom vagy sem?

Ugye említettem már az igekötőket. Ez egy szótag amit az igéhez kötök (tehát egybeírom, hozzákötöm) és az ige más tartalmat kap. Például „megyek“ . Ez az ige haladást fejez ki, haladok. Viszont ha felmegyek, akkor felfelé haladok, ha lemegyek, akkor lefelé haladok, kimegyek, akkor valahonnan kifelé haladok, stb.

Eddig érthető. De vegyük azt az igét, hogy „fogad“. Elfogad, befogad: ezek egyértelműen igekötők. És mi történik azzal, hogy “szót fogad”? Ez is igekötő? Egybeírom? Igen? Nem? Miért? Különírom! Mert ebben az esetben nem egy igekötő, hanem egy tárgyeset kapcsolódik az igéhez.

Mi az, hogy „tárgyeset“? Egy főnév amelynek van T betűje. „SzóT“: ez tárgyeset. Ilyenkor nem írjuk együtt.

Néhány példa: „kezeT“ fog, „tüzeT“ gyújt, „színT“ vall, „számoT“ vet, „rendeT“ rak. Ezeket külön írjuk!

És hogyan írom azt, hogy kézbe vesz? munkába lép? Külön? Igen! Külön! Miért?

Mert az a szó, hogy „kézbe” az határozószó. (egy határozószó arra a kérdésre felel, hogy hol? hova? honnan?) Tehát, amikor egy főnévhez hozzátoldok olyat, hogy ba/be/ban/ben/ból/ből/ra/ról/tól/től, és egy határozószó keletkezik, akkor ezeket külön írjuk az igétől.

Szóval akkor: szóba kerül, tollba mond, vitába száll, frászba esik, végére ér, szívére vesz, útnak indul, valóra vált, számon kér, zokon vesz, férjhez megy, kézhez kap, sírva fakad, porrá ég. Ezeket külön írjuk!

Nos, foglaljuk össze:

1) Igekötőket egybeírjuk az igével. Böngésszük végig az igekötőket: *abba, agyon, alá, át, be, bele, egybe, el, ellen, elő, előre, fel, félbe, félre, felül, fenn, hátra, haza, helyre, hozzá, ide, jóvá, keresztül, , ketté, ki, kölcsön, körül, közbe, közre, közé, külön, le, létre, meg mellé, neki, oda, össze, rá, rajta, széjjel, szembe, szerte, szét, tele, tova, tönkre, túl, újjá, újra, utána, utól, végbe, véghez, végig, végre, viszont, vissza.*
2) Ha az igei részhez határozószó kapcsolódik: különírjuk: szívére vesz.
3) Ha az igei részhez tárgy kapcsolódik akkor különírjuk: rendet teremt.

Nagyon nehéz a magyar helyesírás. Én is ahányszor írok, mindig tanulok valami újat. De ahhoz, hogy írjak, mindig arra van szükségem, hogy olvassak. Olvasás nélkül nincs írás. Az olvasás adja az ihletet, a kedvet, az erőt, a tudatot ahhoz, hogy írjak. És amikor olvasok, akkor döbbenek rá egy-egy szabályra, akkor veszek észre olyasmit, amin aztán gondolkodom, amit aztán böngészek, ami segít, hogy helyesebben írjak.

Zárógondolatként, hadd idézzem Kodályt *“A magyart is tanulni kell, még született magyarnak is. Ha nem csiszolja, újítja folyamatosan, berozsdásodik.”*

Ne hagyjuk, hogy berozsdásodjon!

Utógondolat:

“Azt a nyelvet, amelyet örökbe kaptunk, át kell adnunk utódainknak. Nem lehetünk hanyag kényelemszeretők vagy igénytelenek. Ránk tekintenek, megmérnek minket a későbbi századok”. Kosztolányi

Forrás: Hernádi Sándor “Helyesen, szépen, magyarul” című könyve.

BENEDEK LÁSZLÓNÉ MICSINAY MÁRIA

Zrínyi Ifjúsági Kör

Nyelvcsiszoló tanfolyam anyagából

FÉNYESÍTSÜK A NYELVET, HOGY NE ROZSDÁSODJON MEG MAGYAR NYELVTUDÁSUNK

A **Zrínyi Ifjúsági Kör**ben 2010 óta havonta egyszer nyelvcsiszoló tanfolyamot tartok azok számára, akik fontosnak tartják ápolni, és csiszolni a magyar anyanyelvet.

Idén már a 11. évet kezdtük volna, de közbejött a koronavírus.

Itt közlünk a már leadott anyagból, amit minden hónapban ki fogunk egészíteni.

A következő szólásokat, szóláshasonlatokat fejezd ki egy melléknévvel!

Kőszívű: _____

Fő a feje: _____

Majd leragad a szeme: _____

Ölbe tett kézzel ül: _____

Megszakad a szíve: _____

Két bal lábas: _____

A maga feje után megy: _____

Fülig ér a szája: _____

Hasban vállas: _____

Lógatja az orrát: _____

Szólásokkal külső és belső tulajdonságokat is ki lehet fejezni. Találd ki melyik szólásra gondoltunk! Kulcsszavak segítenek a megfejtésben.

A) nem tesz semmit, erőfeszítések nélkül várja az eredményeket (galamb)

B) jó eszű, gyors felfogású (borotva)

C) gőgös, büszke, lenéz másokat (orr)

D) betegesen sovány (csont; bőr)

Utótagom az előtagod

A vicc poénja a megfejtett szavak utolsó betűjegyeinek összeolvasásával alakul ki.

Felszáll a repülőgép, a kapitány a pilótafülkéből mikrofonon át beszél:

- Kedves utasaink! Köszönjük, hogy a mi légitársaságunkkal utaznak. Amint látják, az ég csodásan kék, a felhők is gyönyörűek, vagyis csodaszép időnk van, és a géppel is minden rendben… Ó, a mindenségit!

Az utasok rémülten ülnek a helyükön, moccanni sem mernek. Hosszú, kínos másodpercek után újból a kapitány hangja szól:

- Elnézésüket kérem, de magamra öntöttem a kávémat. Látniuk kéne a nadrágom elejét!

Erre az egyik utas:

- …

JEGES		CUKOR
BÉL		HÁZ
EGYEN		EMELÉS
HALÁSZ		BÖJT
AGY		URALOM
ALAP		POMPÁS
CIGÁNY		BONA
ÁRNYÉK		VÁROS
REND		ADÁS
DAJKA		BESZÉD
SZALMA		ÉSZ
BUGYLI		NYITOGATÓ
POSZ		KAS
FEL-		TÉT
BETYÁR		SZÓ
HENTES		CIKK
VAK		POKLOS
KUTYA		ÚT
! TALP		VALÓ !
BÚ		PÉNZ

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

MIÉRT ÉPPEN MAGYARUL?

Szabadidőben magyar nyelvtanulás

Miért szánja valaki a szabadidejét a magyar nyelv tanulására, nyelvtudása tökéletesítésére?

A hírlap minden számában egy-egy tanítványomat kérdezem…

Ez alkalommal a **Kasza testvéreket** kérdeztem. Paál Magdolna mindhárom fiúunokája; Nicolás, Tomas és Lucas is tanul magyarul.

Nico válaszol a kérdésemre…

Miért tanulsz magyarul?

Azért, mert szerintem ez az egyik legjobb módja annak, hogy kapcsolódjak a gyökereimhez. Büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok; mindig kitűnök a magyarságommal, mivel itt Argentínában nem sokan vagyunk. Nagyon szeretem a magyar ételeket és elkezdtem magyar zenét hallgatni.

Tomi válaszol a kérdésemre…

Miért tanulsz magyarul?

A bátyámhoz hasonlóan a családom miatt, és azért, hogy megismerjem a történetét. Úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos minden rokonomnak és ezért nekem is. Büszkeséggel tölt el, hogy magyar vagyok, meglehet, hogy kicsi ország, nem olyan ismert, mint például Németország, de mivel kevesen ismerik, érdeklődést kelt az emberekben. Számomra Magyarországban a legjobban a történelme és az ételei tetszenek.

Kasza Lucas, Kasza Tomas és Kasza Nicolás

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

PARTI ADRIENN NAGYKÖVETFELESÉGGEL BESZÉLGETTEM

Egy életvidám, tettrekész, közvetlen, nyitott, barátságos hölgyet ismertem meg Parti Adrienn személyében, akinek a nevét már találkozásunk előtt is több alkalommal hallottam a magyar közösség tagjaitól. Tudtam, hogy jó kapcsolatot ápol Buenos Aires magyarságával, hogy hol nagykövetfeleségként, hol barátként aktív szerepet vállal az életükben, elérhető, lehet rá számítani. Milyen fontos kvalitások ezek a mai világban, és milyen üdítő, hogy mindezen tulajdonságok egy ilyen kulcsfontosságú pozícióban lévő emberhez, egy nagykövet feleségéhez tartoznak. Talán nem ilyen kép él a legtöbb emberben egy diplomáciai képviselet vezetőjének feleségéről. De hogyan is éli meg e szerepét, az argentin mindennapokat, azt, hogy a férje karrierútjához illeszkedve, ezúttal 12.000 kilométerre Magyarországtól kellett megteremtenie az otthon melegét. Adriennel beszélgettem.

Hány éve vagytok már „úton", különböző diplomáciai missziókban?

2012 óta, azaz 8 éve járjuk a világot. Angliában voltunk 2 és fél évet 2 gyerekkel, aztán jött Ecuador szintén 2 és fél év, ahova már csak egy gyerekkel mentünk, s itt 2017 augusztusa óta vagyunk, de másfél éve már csak kettecskén, gyerekek nélkül.

Parti Adrienn férjével, Dr. Gelényi Csaba nagykövettel

Meg lehet ezt szokni? Bele lehet jönni az „újrakezdésekbe”?

Hát megszokni szerintem nem, de belejönni, azaz megpróbálni zökkenőmentesen lebonyolítani talán igen. Egy mindenesetre biztos, hogy nem feltétlenül egyszerű a majd 3 évenkénti újrakezdés. Hiszen ilyenkor nem csak újrakezdünk valamit, hanem le is zárul egy szakasza az életünknek.

Nagyon oda kell figyelnünk ilyenkor egymásra, különösen a gyerekekre.

A gyerekeknek, akármekkorák is, nem biztos, hogy könnyű elfogadni ezeket az újrakezdéseket, még akkor se, ha értik vagy mondjuk már nagyjából megszokták a diplomata élet „viszontagságait”. Emlékszem, amikor a 17 éves Kristóf megtudta, hogy júliusban Ecuadorból Argentínába megyünk, azaz egy évvel hamarabb ér végett az ecuadori misszió, és nem is úgy, mint ahogy gondoltuk. Épp a reggeli kávéját itta, amikor Csaba reggel kapta a „hírt”, hogy pár hónap múlva irány Argentína. Csupán annyit mondott egy pöttyet mérgesen: *„Nem igaz! Nem lehetne, mondjuk csak egyszer megvárni, hogy nyugodtan befejezzem a sulit egy országban?”* Hát igen, sokan ebbe nem is gondolnak bele, hogy ezeknek a gyerekeknek szinte egyik percről a másikra nem csak egy másik iskolában kell folytatni a tanulmányaikat, de egy másik ország teljesen más kultúrájában kell megállniuk a helyüket, ahol ráadásul más nyelven beszélnek az emberek. Elveszítik a barátaikat, a szobájuk meghitt hangulatát, úgy érzik kiszakítottad őket a biztonságos környezetükből és aztán bedobtad őket az ismeretlenbe.

Együtt a család

Feleségként, anyaként az otthon melegének a megteremtése az egyik legszebb feladat; milyen kihívásokkal jár ez itt, mintegy 12.000 kilométerre Magyarországtól?

Csaba szerint, amikor egy új kiküldetés kezdődik az életünkben, én mindig kiélhetem a fészekrakási ösztönöm, ami egyébként tényleg boldoggá tesz. Szeretem rendezgetni, alakítgatni a lakó-környezetünket. …az otthon melege nem pusztán ez!

Argentínában azonban nagyobb volt a kihívás, mint eddig, mert ezúttal nem csupán egy otthont, de egy Rezidenciát kellett „kialakítani", amelyben mindennapjainkat kell éljük, de ugyanakkor reprezentációs szempontokból is méltó kell legyen Magyarországhoz. Izgalmas volt, amikor bontogattam ki a dobozokat, nézegettem a bútorokat, amik a régi rezidenciáról több mint fél évre egy raktárba kerültek. Hát, nem volt kis feladat, egyszer-kétszer fogtam is a fejem, mert sajnos a bútorok, a festmények, porcelánok, szőnyegek állapota nem éppen volt jónak mondható, de azt hiszem sikerült a feladatot megoldanom. Mára a bútorok áthúzva, felpolírozva, a festmények restaurálva, a megmenthető szőnyegek szépen kitisztítva, a Herendi és Zsolnay porcelánok pedig tisztán sorakoznak a vitrinekben. Szeretem ezt a lakást, ahol nem csak otthon, de nagyon jól érzem magam, és szerintem ezzel így van az is, aki az elmúlt években a Rezidencia vendégszeretetét élvezte. Emlékszem, amikor először jöttek hozzánk az argentínai magyarok, csak annyit mondtak, hogy „hát igen, látszik az asszony-kéz".

Mindszentynum, 2019. augusztus

A diplomatafeleség kísérő, segítő szerepében az ember újratervez, újraértelmezi a céljait, a saját, eredeti karriervágyait. Esetenként megadatik, hogy adaptálni tudja azokat az élethelyzethez. Nálad ez hogy történt?

A nagykövet feleségek felkészítőjén számunkra világossá tették, hogy mit vár el tőlünk a Külügyminisztérium: hazánk képviseletét a fogadó országban a lehető legtöbb fórumon, a nagykövet munkájának támogatását a nap 24 órájában, reprezentációs megjelenést, protokoll események megszervezését, kulturális rendezvények zökkenőmentes lebonyolításához való maximális segítséget, más nagykövetségekkel való folyamatos és jó kapcsolattartást valamint információcserét. Ezzel a feladattal én maximálisan tudtam azonosulni. Igyekeztem mind a magyar közösségben, mint a diplomáciai életben megfelelni az elvárásnak.

Argentínába Akkreditált Nagykövetek Házastársainak Egyesülete

Ezen felül úgy éreztem, még belefér az időmbe egy kis plusz tevékenység is: másfél évig, 2018 tavaszától 2019 végéig az ADEA, azaz az Argentínába Akkreditált Nagykövetek Házastársainak Egyesülete (Asociación de Esposo(as) de Embajadores acreditados en Argentina) elnökségi tagja voltam. Kétheti rendszerességgel szerveztük a programjainkat, amik között kulturális, tudományos, ismeretterjesztő, illetve jótékonysági rendezvények egyaránt voltak. Sajnos az Argentínában hatályos törvények miatt jelenleg a szervezet „alvó-állapotban” van.

Ha rajtad állna a „forradalmasítás” lehetősége, min változtatnál, hogy kevesebb lemondással, életszerűbb feltételekkel járjon az a feladatkör? Mi segíthetné, hogy a diplomata misszió leteltével gördülékenyebben induljanak újra a hétköznapok?

Nem tudom, ez az életforma ilyen, nem nagyon tudsz rajta változtatni, szerintem. A külszolgálat, ahogy a szó mondja, egy szolgálat, valamilyen cél érdekében. Csabát vonzotta a külföldi munkalehetőség, ami megadatott neki, mi pedig támogattuk ebben. Ő mára eljutott a diplomata karrier csúcsára, a gyerekek megtanultak két nyelvet, megismertek néhány külföldi kultúrát, rájöttek mi a jó a nemzetközi oktatási rendszerben, s a világ szinte miden táján vannak barátaik. Az életük színtere kitágult. Én támogathattam és segíthettem őket a céljaik elérésében, mellettük voltam, számíthattak rám, s ez boldogsággal töltött el, de persze némi lemondással is. De a lemondás szó számomra nagyon negatív töltéssel bír, míg a külszolgálat és a vele járó életforma nem rossz, hanem csak más, mint a többi feladatkör. Ahogy egy miniszter vagy egy három műszakban dolgozó munkás élete is más, mint mondjuk egy ügyvédé vagy egy tanáré. Én inkább azt mondanám, hogy ez az élet a maga néha mostohának tűnő körülményei mellett rengeteg szépséggel van tele, amit tudnunk kell pozitívan megélni és örülni ezeknek a pillanatoknak, hiszen mi választottuk. S amit mi jelen esetben lemondásként élünk meg, mondjuk, hogy egy évben általában csak egyszer tudunk hazamenni 4-5 hét szabadságra, arra a másik ember meg azt mondja, hogy „úristen, ennyi szabadság egyben?!” De hogy ez az időszak, valójában hogy telik nekünk, az nem feltétlenül hasonlít egy nyugodt nyaraláshoz. De szerintem végső soron mindannyian a nyertesei vagyunk az elmúlt 8 évnek, annak ellenére, hogy az elején a gyerekek egyáltalán nem lelkesedtek az ötletért.

Mi tenné gördülékenyebbé a visszatérést? Talán a diplomata hozzátartozók jogi helyzetének rendezése.

Azt mondják, hogy a nagykövetfeleség feladatkörben az ember, mivel reprezentál egy országot, egy nemzetet, a férjét, „nem lehet önmaga”. Te ezt hogyan éled meg?

Igen, mi a szolgálatunk évei alatt Magyarországot képviseljük, amire én nagyon büszke vagyok. Én nem játszom szerepet, hanem önmagamat adom, nem tudok más lenni, mint amilyen vagyok, de persze vannak dolgok, amikre egy kicsit jobban figyelek.

Bartók férfikórussal, 2018. augusztus

Eötvös Péter zeneszerzővel, 2018. március

Először is fontos a külsőség: amikor készültünk Argentínába, azt mondtam Csabának, hogy szeretnék néhány magyaros ruhát venni magamnak, mert mégiscsak a nagykövet felesége nem vehet fel bármit, no pláne, hogy ekkora a magyar közösség. Ekkor még azt hittem, hogy ez csak egy időszakos divat-dili lesz nálam, részben a titulus miatt, részben mert meg kell felelni Magyarország elvárásainak. De nem így lett. És ezért egy életre hálás leszek, mert nagyon megszerettem a magyaros motívumokkal díszített ruhákat. Ez nagyban Katrics Krisztinának köszönhető.

Katrics Krisztina csodás ruhakölteményei folyton folyvást elvarázsolnak. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer palóc, vagy kalocsai hímzett ruháim lesznek. El se hiszed milyen csodás érzés egy-egy ilyen darab viselése, legyen ez egy egyszerű kardigán, egy zakó, vagy egy csinos ruha. Mi otthon nem is tudjuk mekkora érték ez, ami ott hever a szemünk előtt, karnyújtásnyira tőlünk. El kellett jöjjek otthonról 12.000 km-re, hogy rájöjjek, hogy értékelni tudjam a magyar folklór motívumait. Emlékszem az egyik első rendezvényen egy hölgy megkérdezte tőlem, hogy mit fogok viselni a Cserkészbálon: „Te mondd, van neked rendes ruhád?", talán emlékszik az illető is, mert kicsit megütköztem a kérdésen, de azt hiszem végül nem hoztam szégyent Magyarországra, és az argentínai magyarok is elégedettek velem az öltözködésemet tekintve.

Innovációs Roadshow, 2019. szeptember

Aztán fontos a viselkedésünk: a magyar közösségben szeretem azt kimutatni, hogy otthon érzem magam velük. És ez így is van. Szeretek velük lenni, szeretek kötetlenül, barátságosan beszélgetni mindenkivel, egy-egy jó szavam, vagy egy mosoly minden kedves magyar honfitársunknak jár. Igyekszem mindenkit meghallgatni és mindenkire egyaránt odafigyelni, tudatosan törekszem a jó viszony kialakítására. Ha segítséget, tanácsot kérnek, segítek, ha közvetítést kérnek Csaba felé, akkor közvetítek, ha a véleményem kérdezik egy kényesebb témában, úgy foglalok állást, hogy igyekszem egyik felet sem pártfogolni, mert ez nem a mi dolgunk.

Próbálom úgy alakítani az életünket, hogy minden meghívásnak eleget tudjunk tenni, ami persze nem mindig sikerül, mert nem tudod magad többfelé szakítani.

Dél-Amerikai Diaszpóra Tábor, 2019. július

Az egyéb protokolláris rendezvényeken a diplomaták, a város, az ország vezetőivel, politikusaival, a gazdasági élet szereplőivel persze kicsit más a helyzet, de itt is önmagam adom, semmi színjáték. Az első benyomás sokat számít, de amint megismerem az embereket, tudom, kivel lehet sugdolózni, kitől lehet kérni és kivel lehet csak 2 lépés távolságból kicsit kimértebben, komolyabban beszélni, ki kit ismerhet, vagy ki tud bemutatni valakinek, aki valamiért fontos lehet nekünk. A kapcsolatok gyorsan kialakulnak és megmaradnak a külszolgálat idejére, sőt van, ami barátsággá válik, illetve tovább él.

Schmitt Pál látogatása, 2018. október

Ifjúsági Olimpia, 2018. október

Megtapasztalva több állomáshelyet egy dolog volt állandó körülöttetek; a család. Ez az egymásrautaltságnak, a közös élmények megélésének egy olyan szintje, amit csak kevesek tudhatnak magukénak. Mit gondolsz, mit adott ez nektek családként?

A mi esetünkben az állomáshelyeken a család sem volt állandó, hiszen voltunk négyen 2 és fél évet, hárman 4 évet és ketten másfél évet. S mindig hirtelen jött a váltás, nem várt fordulatokat generálva, ami nem is egy megoldandó feladatot hozott magával. Ehhez fontos volt, hogy tudjuk bármikor, bárhol és mindenben számíthatunk egymásra. Ez ma is így van.

Szerintem azonban a család Magyarországon is egy ugyanolyan zárt közösség, mint a diplomata életet élők számára. A kérdés az, hogy ez a kis közösség, azaz a család tagjai hogyan élik meg a mindennapjaikat, a közös élményeiket, mennyire számíthatnak egymásra jóban-rosszban, s ez inkább a család egyéni hozzáállásától, szociális, kulturális és vallási beállítottságától függ, nem pedig attól, hogy földrajzilag hol van. Persze a diplomata család általában csak szülőkből és gyerek(ek)ből áll, míg otthon a család tágabb, nagyszülők, közeli s távoli rokonok közössége. De ma, az internet világában nem ismerünk határokat, a család bármely távoli tagját percek alatt, virtuálisan ugyan, de magunk mellé tudjuk varázsolni.

Olyan országban vagy nagykövetfeleség, ahol jelentős létszámú magyar közösség él. Miben segíti, esetleg sokszorozza ez meg a munkát?

Inkább megnehezíti, mert többször kell nemet mondanunk, mint szeretnénk. A diaszpóra itt főleg hétvégén éli meg magyarságát, ami azt jelenti, hogy gyakorlatilag szinte minden program a hétvégékre koncentrálódik. Persze az átfedésekre igyekeznek figyelni a szervezetek, amikor éves programjukat összeállítják, ezért van, amikor hétköznap is akad egy-egy rendezvény. A jelentős létszámú magyar közösség, amit mondtál, minimum egy tucat szervezetet jelent Buenos Airesben. Gondolj csak bele! Ez tehát azt jelenti, hogy gyakorlatilag minden percünket velük tölthetnénk a hétvégén, valamint további 1-2 estét minden héten. Ezek az összejövetelek és rendezvények egytől egyik örömmel töltik el a szívem, tehát ha tehetjük, megyünk, és eleget teszünk minden meghívásnak. Persze mivel más programjaink is vannak, valamint néha megesik, hogy magánember is lennél, fájó szívvel ugyan, de vissza kell utasítsunk néhány meghívást.

Ez a legnehezebb, nemet mondani, egy olyan dologra, amire igent szeretnél.

Amit most mondtam, az mind a múltra vonatkozott. Mára már nem igaz.

Cserkészbál, 2018.

A Covid-19 márciusi megjelenése óta minden programot, összejövetelt, személyes kontaktust igénylő rendezvényt betiltottak Argentínában, csak úgy, ahogy a világ bármely más táján.

Leidemann Sylviával 2019 decemberében

Most érzem igazán, hogy mennyire hiányoznak ezek a zsúfolt hetek és hétvégék! Hiányoznak a koncertek, a lírai és zenés estek, a kulturális műsorok és közös megemlékezések, a kiállítások, az összejövetelek és vacsorák, a közös készülődések egy-egy ünnepre, a gyerekek és cserkészek mosolya, vagy a Cserkészbál. Szeretnék neveket említeni, hogy ki mindenki hiányzik, de nem merek, mert félek, valakit esetleg kihagynék.

Most csak itthon ülünk, s emlékezünk arra, milyen is volt tavaly ilyenkor. Talán október, a tavasz hoz egy kis változást, ahogy Európában is hozott a nyár. Bízzunk benne, hogy hamarosan újra személyesen találkozhatunk, ami biztos nagyon-nagyon meg fogja sokszorozni a munkánkat, már amennyiben ezt munkának lehet nevezni, de ígérem, nem mondunk le semmilyen meghívást! Megyünk mindenhova, természetesen betartva a kormány által előírt protokollt.

A közösség tagjaival beszélgetve úgy hivatkoznak rád, mint aki aktívan vesz részt a közösség életében. Milyen feladatokat vállaltál magadra?

Igen, ahogy az előbb is mondtam, én mindig örömmel mentem, ha hívtak. Ha megkerestek valamilyen kéréssel, azt igyekeztem megtenni, de semmilyen rendszeres elfoglaltságot jelentő feladatot nem vállaltam magamra, hiszen úgy érzem ez nem az én dolgom. Én inkább csak egy médium, egy közvetítő szerettem volna a kezükben lenni, amit használhatnak, ha akarnak.

Így előfordult, hogy segítettem mondjuk a húsvéti készülődéskor tojást festeni a gyerekekkel, vagy Karácsony előtt szaloncukrot és mézeskalácsot csinálni, vagy esetleg odaadtam az általam használt recepteket. De nem voltam aktív szereplője egyetlen rendezvénynek se, amit a magyar közösség tagjai szerveztek, csupán ott voltam a Nagykövet oldalán, ahogy illik ilyenkor.

Hosszabb-rövidebb ideig élve egy országban, mindig az az érzésem, hogy hazatéréskor egy szeletét magával vinném Magyarországra – legyen az egy hangulat, egy érzés, egy hely, egy íz, egy illat, barátok... Az eddigi állomáshelyeken mit hagytál ott fájó szívvel? Argentínából mit vinnél majd magaddal?

Egyesült Királyság, London – ez volt a legnehezebb, Angliából minden nagyon-nagyon hiányzik. Annyira, mint Magyarországról. Innen nem egy dolgot hoztam magammal a szívemben, hanem minden pillanatát az ott töltött időnek, legyen az egy esős, szeles nap, egy mise a Canterbury Katedrálisban vagy egy séta a gyerekekkel a Hyde Parkban. Imádtam ott lenni, bármikor visszamennék.

Ecuador, Quito – Ecuadort nehezen éltem és értettem meg, de ma már nagyon örülök, hogy megismerhettem ezt a csodás országot, ahol a természet szépsége ragadott magával. Szívembe zártam a Galapagos szigeteket, ahol én voltam a ketrecben és az állatok voltak szabadon, illetve az Amazóniai őserdőben élő gyerekeket. Hozzájuk bármikor örömmel mennék vissza, nem tudna elijeszteni 1000 szúnyogcsípés se.

Argentína, Buenos Aires – mit vinnék magammal? Talán érdekesnek hangzik, de dulce de lechet, vagy mate teát biztos nem, inkább a Malbecet választanám. Viccet félretéve Argentínából a magyarok magyarság-szeretetét fogom hazavinni és megmutatni a magyarországi magyaroknak. Sose felejtem el, amikor meghallottam először a magyar himnuszt az ő szájukból. Könnybe lábadt a szemem.

Miben leled itt Argentínában örömöd?

Magyarok, természet, asado.

Nagyon szeretek a honfitársainkkal beszélgetni, akár egy jó kis asadon egy pohár finom Malbec mellett. Köztük lenni, hallgatni a történeteiket és elcsodálkozni azon, hogy mennyi régi emléket őriznek a szívükben Magyarországról, a magyarokról. A diaszpóra tagjai között élve kitágult annak a jelentése számomra, hogy mit jelent magyarnak lenni és, hogy kik vagyunk mi magyarok ezen a világon. Mi mindannyian egy nemzetnek a részei vagyunk, mindannyian magyarok vagyunk, csak ők másképpen élik meg a magyarságukat, mint mi, miközben az ő magyarságuk ugyanolyan létjogosult úgy ahogyan van, mint az enyém. És ez egy óriási élmény.

Hogyan éled meg a karantént?

Mint bárki más, én is nehezen. A bezártság, a távolságtartás senkinek se kellemes dolog, de ez nem diplomata feleség specifikus. Szóval nem szeretem a karantént, de lassan talán kezdem megszokni, és próbálom úgy felfogni, mint egy új szakaszát az életünknek, ami, ahogy egyszer elkezdődött, egyszer véget is ér majd. Ha nem lenne internet, nem is tudom, mi lenne. Ez most óriási segítség mindenkinek a munka, a szórakozás és a tanulás terén egyaránt.

Én inkább pörgős alkat vagyok, nem olyan, aki meg tud ülni egy helyben akárcsak 10 percig. Ezért igyekszem elfoglalni magam mindenfélével: sütök, főzök, olvasok, beszélgetek a régi és új barátaimmal, azaz teszek-veszek egész nap. Például soha nem gondoltam volna, hogy egyszer kenyeret fogok sütni. De ez is bekövetkezett, s a "kenyereimnek" óriási sikere lett magyarok és nem magyarok között egyaránt, amire nagyon büszke vagyok.

Viszont, mint nagykövet feleség, tétlenségre vagyok ítélve ezekben a napokban. Nincsenek rendezvényeink, diplomáciai találkozók, összejövetelek, jótékonysági és kulturális események. Persze a pandémia elején, a tél kezdetekor mi is próbáltuk a szegényeket segíteni élelmiszer adomány, vagy ruha gyűjtésével, de ez más, mint amikor egy jótékonysági teadélutánt szerveztünk egy-egy cél érdekében, vagy hátrányos helyzetű gyerekekhez, mozgássérült emberekhez mentünk és próbáltunk nekik segíteni.

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

PANZONE INÉS MESÉL CSALÁDRÓL, IDENTITÁSRÓL

Inés-t a lányai, Priscila és Amélie révén ismertem meg. Két mosolygós, csupaszív, kiegyensúlyozott kislány, akikből az a harmónia árad, amit Inés-zel személyesen is találkozva tapasztaltam. Finom, igényes, művelt nő, aki következetes kitartással felnőttként tanulta meg a magyar nyelvet. Példaértékű, ahogyan a lányait, férjével, Jacintóval nevelik. Ez az interjú lehetőséget adott arra, hogy közelebbről is megismerjem.

Mesélsz egy kicsit a családodról? Anyukád és Apukád is magyar származásúak?

Anyám, Benedek Ágnes, Budapesten született 1937-ben, ahogyan a bátyja ifj. Benedek László is, 1936-ban. Nagyapám, Benedek László, vegyészmérnök, Erdélyben született. Nagymamám, Kopasz Vilma Ágnes, magyar-német szakos tanár, Kunmadarason született. A család 1944. december 24-én hagyta el Budapestet, majd 1945. március végén Magyarországot. Négy évet töltöttek Ausztriában, 1949. február 15-én érkeztek Buenos Airesbe.

Apám, Panzone Rafael, Buenos Airesben született. Apai nagyapám, Felice Antonio Panzone, Dél-Olaszországból vándorolt ki a huszas években. Apai nagyanyám, Maria Luisa Musante Argentínában született, de a szülei Észak-Olaszországból vándoroltak ki, a tizenkilencedik század végén.

A szüleim mindketten matematikusok és az egyetemen (Facultad de Ciencias Exactas y Naturales) ismerték meg egymást. 1959-ben házasodtak meg. 1960-61-ben ösztöndíjjal Chicagóban voltak. Ott született Susana testvérem. 1962-1965 között az egyetemen dolgoztak. Közben 1963-ban megszületett Pablo testvérem.

Inés szüleinek aranylakodalmán, 2009. január 6.

1966 elején Édesapám egy tanulmányútra újabb ösztöndíjat kapott az Illinois Egyetemen, Urbanában (University of Illinois at Urbana), majd onnan a család 1967 júniusában tért vissza Argentínába, azaz Bahia Blancába, ahol az Universidad Nacional de Sur tanári állást ajánlott mindkét szülőmnek. Ott született Pedro testvérem 1970-ben és én 1977-ben.

Inés, Pedro, Pablo, Susana és a szüleik, 2009. január 6.

Mit jelentett neked felnőve magyarnak is lenni? Van olyan családi tradíció, hagyomány, ami a magyarságotokhoz köthető, és valószínűleg majd Prisci és Amélie is továbbadják azt az ő gyerekeiknek?

Én Argentínában születtem. Argentin vagyok. De nagyon szeretem a gyökereimet és büszke vagyok rájuk, úgy a magyarra mint az olaszra. Ezt át akarom adni a lányaimnak. Ők nagyon szeretik a magyar nyelvet, a magyar meséket, a magyar ételeket és a magyar táncot. De az, hogy ők mit fognak továbbadni az unokáinknak az a jövő titka.

Inés a férjével Jacintóval, és lányaikkal Priscivel és Amélie-vel

Mit őrzött/őriz a családod a magyar kultúrából?

Az otthonunkba mindig jelen volt Magyarország, havonta jött a magyar újság, anyámnak sok magyar könyve van. Többek között az "Ínyesmester Szakácskönyve". A magyar ételek mindig jelen voltak: karácsonykor sohase hiányzott a diós patkó és a szaloncukor, s a töltött paprika, a szilvás gombóc, a bableves, a vadashús zsemlyegombócokkal, na meg a paprikás csirke galuskával gyakorta jelen volt asztalunkon. Amikor kedves nagymamám december végén lejött hozzánk, és nyáron nálunk lakott, mindig valami finomsággal kényeztetett minket. Emlékszem, hogy a kedvenc édes tésztáim a túrós lepény, a darázsfészek meg a torony voltak.

Édesanyám, Benedek Ágnes Ilona egy kimagasló matematikus, aki matematikus pályája elismeréséül Córdobában, tavaly kitüntetést kapott az Elemzők XIV. Országos Találkozóján (XIV. Encuentro Nacional de Analistas). Kislányként az első matematika képzését dr. Nagy Saroltától kapta, aki Budapesten doktorált dr. Fejér Lipót vezetésével. Sári néni híres egyetemi társai közé tartoztak Pólya György és Szegő Gábor, mind kiváló tagjai a magyar matematika iskolának.

Milyen volt Buenos Airesbe költözve belecsöppenni a magyar közösségbe?

1999 márciusába érkeztem Buenos Airesbe hogy befejezzem a zongoratanulmányaim a la lucila-i konzervatóriumban. Véletlenül ott a zongoratanárnőim Susana Kasakoff és Sylvia Leidemann kollegák voltak. Egy gyönyörű Steinway zongora állt akkor a Hungária dísztermében, amit a tulajdonosa nem tudott akkor helyszűke miatt elhelyezni otthonában, így egy időre kölcsönadta azt Sylviának. Ott, a Hungáriában tudtam gyakorolni és felkészülni a felsőbb tanulmányaimat záró vizsgára. Benedek Zsuzsi unokatestvéremnél laktam Olivosban, egy kis külön lakosztályban, a garázs felett, amelyben még a nagymamám töltötte utolsó éveit. A nagymamám az azt megelőző évben halt meg. Onnan jöttem-mentem biciklin a Hungáriába, ami szintén Olivosban volt. A keresztmamám, Benedek Lászlóné Micsinay Mária (Tía Marika) is Olivosban lakott, és attól fogva rendszeresen magyar órákat adott nekem. Így kezdtem el magyarul is beszélni. Részt vettem Sylvia Leidemann kórusában is, ahol sok kedves embert ismertem meg a magyar közösségből. Szóval főleg a zenével kapcsolatos tevékenységekben vettem részt a Hungáriában. Később, amikor Prisci, meg azután Amélie megszülettek, kezdtem bekapcsolódni ZIK-be is.

Zenészként hatással van/volt rád a magyar zene? Hallgatod magyar zeneszerzők műveit?

Mindig nagy hatással volt rám a magyar zene. Anyámnak és nagymamámnak voltak magyar lemezei, például a Csárdáskirálynőből részletek, Liszt szimfonikus költeményei, na meg a gyermekdalok. Ezeket sokszor hallgattam (hallgattuk) kiskoromban. A felsőbb tanulmányokat záró koncert programjába többek között a zseniális Ligeti György “Desordre” című tanulmányát is választottam.

Kevéssel az Buenosba való érkezésem után Sylvia Leidemann kezembe adott egy kb. egy kilós borítékot tele magyar zene kíséretekkel, amiket nekem kellett játszanom. Ez kissé kétségbeejtett, mert nem tudtam hogy hogy fogok annyi mindent megtanulni! Végülis Sylviának köszönhető, hogy több alkalommal kísértem a kórust, szóló énekeseket és más zenészeket. Az utóbbi időben Jacintóval a magyar hegedű-zongora repertoriumba is belevágtunk. Szóval, persze hogy nagy befolyással van rám a magyar zene!

Ha jól tudom, a szerelem is a Hungáriában talált rád. Elmeséled hogyan ismerted meg a férjedet?

Mielőtt felutaztam volna Buenos Airesbe, ajánlották nekem, hogy hívjam fel Jacinto Ronant, aki akkor már a la lucila-i konzevatóriumban többedéves hegedűs tanítvány volt. Mikor felhívtam megkérdezni, hogy játszhatnánk-e kamarazenét együtt, azt válaszolta, hogy nem!

A Hungáriában koncerteket rendeztek, a műsoron magyar zenével, aminek hírét megláttam a hirdetőtáblán, amikor zongorát mentem gyakorolni. Április volt, és mivel ráértem, elmentem. Két magyar ruhába öltözött hegedűs Bartók duetteket játszott. Az egyik nyurga szőke volt, a másik zömök barna. A zömök barna Jacinto volt. Ott ismerkedtünk meg. Ő is Olivosban lakott, Zsuzsi unokatestvéremtől három utcára!

A lányaid szorgalmasan járnak a ZIK-es alkalmakra. Noha kicsik még, ők hogyan élik meg magyarságukat, a két nyelvet, a két kultúrát, a plusz tanórákat, óvodai foglalkozásokat?

Jelenleg lányaim élvezik a ZIK foglalkozásait és az óvodát. Prisci nem megy az összes aktivitásra, amit az ő korosztályának kínálnak, hogy ne legyen túlterhelve. Azt hiszem, hogy talán éppen ezért jobban élvezi azt, amit csinál.

KNAPECZ KATA

HÍR A CSERKÉSZEKRŐL

Megérkezett a tavasz! A jó idő, a napsütés, a virágzó fák a természetbe szólították a **buenos airesi lány- és fiúcserkészeket** is. Az első novemberi hétvégén biciklire szálltak, és játékos kincskereséssel együtt tekertek le a folyópartra. A Bosque Alegre fái nagyszerű helyet biztosítottak a számháborúhoz, ami egy nagyon ügyesen elbújó cserkésznek köszönhetően döntetlennel végződött. Örülünk a szervezésnek, csak így tovább! Jó munkát!

MARTÍ TIBOR

KILENC TUDÓS HITVALLÁSA AZ ARGENTIN MAGYAR DIASZPÓRÁBÓL

A Buenos Aires-i magyar nagykövetséggel együttműködve november 3-án virtuális szimpóziumot szerveztünk Vágási-Kovács Anna ösztöndíjas társammal a Magyar Tudomány Napja alkalmából. Gr. Széchenyi István egyévi jövedelmének egy tudós társaság megalapítására tett felajánlására 1825. november 3-án került sor, emiatt 2003 óta hivatalosan ezen a napon ünnepeljük a magyar tudomány művelőit és eredményeit (a Magyar Tudományos Akadémia már korábban is megünnepelte e napot). A rendezvénnyel az volt a fő célunk, hogy az argentin diaszpórában élő, illetve a diaszpórához szorosan kötődő személyek közül különböző diszciplínák művelőit szólítsuk meg: szakterületükre vezető útjuk, legfontosabb eredményeik ismertetésén túl arra kértük a meghívottakat, mondják el, magyarságuk, illetve kettős, argentin és magyar identitásuknak milyen szerepet tulajdonítanak pályájukban. Megható, nagyon tanulságos, egyúttal felemelő válaszokat kaptunk a rendezvény során, amelyen végül kilenc tudós, illetve kutató vett részt.

A programot a rendezvény megszervezését kezdeményező dr. Gelényi Csaba nagykövet köszöntője nyitotta meg. A hazánkat Argentínában, Uruguayban és Paraguayban is képviselő diplomata korábban maga is működött oktatóként, illetve kutatóként: a Corvinus Egyetemen nemzetközi kapcsolatokkal, illetve közgazdaságtannal foglalkozott. A diaszpóra kulturális, tudományos életének pártfogásáról ismert nagykövet köszöntőjében kiemelte, hogy a magyar tudomány napja helyett helyesebb a magyar tudomány ünnepéről beszélni. A magyar tudományosság kiemelkedő alakjai és eredményei között tartjuk számon Nobel-díjasainkat (Szentgyörgyi Albert, Teller Ede stb.), de nem feledkezhetünk el a számtalan egyéb világraszóló magyar invencióról sem (például a Neumann János által kifejlesztett számítógépről vagy a Jedlik Ányosnak köszönhető első elektromos járműről).

A példák mellett elhangzott, hogy fontos feladat a tudomány „marketingje”: számos világhírű találmány magyar feltaláló eredménye, noha ez sok esetben nincs is az (argentin) köztudatban; ugyanakkor napjainkban különleges jelentősége van a valódi tudományos eredmények terjesztésének, az áltudományos, hamis információkkal szemben. Ebben maguknak a tudományt művelőknek, de általában mindannyiunknak felelősségünk van.

A szimpózium szervezésekor a meghívottakat négy kérdés mentén kértük válaszadásra:

1. Jellemezze az Ön által művelt tudományterületet (nagyon rövid bemutatás)

2. Tudományos tevékenységében, az elért eredményeiben milyen szerepet tulajdonít magyarságának / kettős identitásának?

3. Eredményei közül mire a legbüszkébb? Pályáját végiggondolva, mi áll a szívéhez a legközelebb?

4. Az Ön magyarsága tudományos tevékenysége mit ad (ott) a tudományterülethez, az egyetemes és a magyar tudományossághoz?

Az első megszólaló **dr. Székásy Miklós** egyetemi tanár, az MTA köztestületének külső tagja volt. Miklós évtizedeken keresztül vegyipari területen dolgozott. Magyar tudósok pályáiról írt publikációi jól ismertek a diaszpórában; tudománytörténeti konferenciák rendszeres meghívottja, pl. 2018-ban Budapesten, a Párbeszéd Házában „Magyar jezsuiták működése a perui alkirályságban” címmel tartott előadást. 2003–2014 között az Ars Hungarica elnöke volt. Zenei kulturális munkájáért 2010-ben az argentínai Bicentenáriumi éremmel, 2011-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki. Székásy Miklós Budapesten született, angol-magyar elemi iskolába, majd a piarista gimnáziumba járt. A kegyesrendiek iskolája alapítása óta híres kitűnő oktatóiról: Hevesi György és Oláh György Nobel-díjasaink is ebben az intézményben tanultak. Miklós megemlékezett neves fizika tanáráról, Öveges József professzorról. Miután a hatodik osztályt követően szüleivel emigrált, a Buenos Aires-i egyetemen (UBA) szerzett PhD diplomát kémiai szakon aranyérem kitüntetéssel, mint osztályelső. A genfi egyetemen végzett posztgraduális tanulmányokat.

Általános és szervetlen kémia tanára volt a Buenos Aires-i egyetemen, kvantum és ipari kémia tanára a mérnöki főiskolán. Több vegyipari vállalat igazgatója volt, az országos kémiai kamara alelnöke, az ottani külkereskedelmi bizottság elnöke és ebben a minőségben a latin-amerikai tárgyaló összejöveteleken az argentin delegáció elnöke. Nyugdíjba menetele után a Northwestern University és Harvard egyetemen végzett menedzseri kurzusok alapján szervezett szemináriumokat tárgyalási stratégiákban.

dr. Székásy Miklós

Benedek Zsuzsi a Buenos Aires-i Egyetemen oktat, a latin-amerikai magyar diaszpóra legnépszerűbb, legfelkészültebb magyar nyelvtanára. Végzettsége szerint építész, de magyar mint idegen nyelv oktatásával foglalkozik hosszú ideje. 2013-ban magyar állami kitüntetést (Magyar Ezüst Érdemkeresztet) kapott munkájáért. Lenyűgöző előadásában anyanyelvünk néhány csodálatos jellegzetességére mutatott rá, illetve köszönetet mondott mindazoknak, akik hivatása kiteljesedésében bármiben is segítették. Megható volt, amikor a számára kedves emlékek közül Kányádi Sándor költő biztatására 2017-ben megjelent könyvének – „Az Óperenciás-tengeren is túl. Gondolatok a magyar nyelvről” – bemutatóját is kiemelte, amire a költő jelenlétében került sor.

Prof. Benedek Zsuzsi

Prof. Dr. Haller Mihály geológust, vulkanológust a Buenos Aires-i Tudományos Akadémia a közelmúltban levelező tagjává választotta. Mihály az egyik legjelentősebb magyar főúri család leszármazottja, ősei az Erdélyi Fejedelemség történelmében is fontos szerepet játszottak, illetve a későbbiekben is, felmenői közül pl. Vay Ábrahám egyike volt a Magyar Tudományos Akadémia létrehozását adományaikkal lehetővé tevő arisztokratáknak. Haller Mihály egyike a legtiszteletreméltóbb tudósoknak, aki kiemelkedő tudományos eredményei mellett nagyon büszke családjára, származására és kettős identitására.

Prof. Dr. Haller Mihály

Dr. Haller Sofía történész, tanár Prof. Dr. Haller Mihály legkisebb gyermeke, a Buenos Aires-i magyar óvoda egyik leglelkesebb kis tagjának édesanyja. Disszertációját „La historia marítima del Atlántico Sur y el litoral patagónico: circulación de especies en el contexto social global (s. 19)" címmel írta és védte meg kiváló eredménnyel. Kettős identitásának tulajdonítja nyitott gondolkodását és megközelítésének eredetiségét, ami kutatásai során és disszertációja írásakor is érvényesült.

Dr. Haller Sofía

A következő meghívott **Zsonda Márk** kulturális antropológus, régész, a Kőrösi Csoma Sándor Program korábbi ösztöndíjasa volt. Márk az elmúlt években az Argentínában élő magyar diaszpóra közösségei mellett végzett munkája elismeréseképpen kapta „Villa Angela kulturális nagykövete", illetve Chaco kormányzójától „A chacoi kormány magyarországi képviselője és külügyi tanácsosa" címeket. Márk a Pécsi Tudományegyetemen folytat posztgraduális tanulmányokat, a Geopolitika, geoökonómia és politikai földrajz Doktori Iskolában. Márk egyedülálló módon ismerte meg Chaco tartomány magyar leszármazottait, de Venezuelában is hónapokat töltött, az ott élő magyar diaszpóra megismerésének és kutatásának céljával.

Zsonda Márk

Dr. Zombory Gabriella hispanista, irodalomtörténész, műfordító és filológus. Doktori disszertációját a közelmúltban védte meg az ELTE BTK Spanyol Nyelvi és Irodalom Tanszékén, ahol évek óta tanít is. Gabriella kutatóként és fordítóként is kiválóan ismeri a latin-amerikai irodalmat és színházat. Nézőpontja nagyon érdekes, mert Argentínában született, a diaszpórában, ezért is ismeri nagyon jól ezt az országot és annak magyar diaszpóráját. Helyzete és eddigi szép pályája logikusan adták a kérdést: az argentin magyar diaszpórából Magyarországra települve, gyökerei mit jelentenek számára, és milyen hatással vannak a karrierjére.

Dr. Zombory Gabriella

Wagner Carolina a Kodály Egyesület vezetőjeként megható előadás keretében mutatta be Kodály Zoltán pedagógiai elveinek és a híres Kodály-módszer gyakorlati alkalmazását.

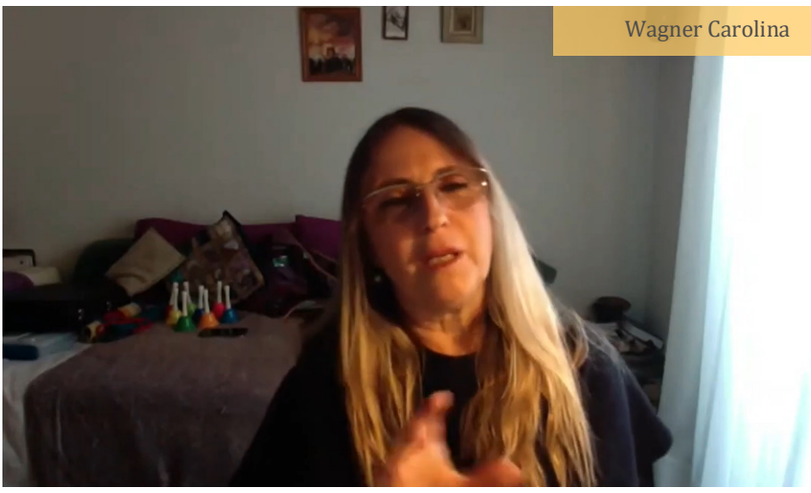

Wagner Carolina

Sylvia Leidemann az Ars Hungarica zenei és kulturális egyesület, illetve kórus művészeti vezetője. Az Ars Hungarica kimagasló művészi sikerei és a magyar tudománydiplomáciában betöltött kiemelkedő jelentősége közismertek. Sylvia is az MTA Köztestületének külső tagja, immár 10 éve. Zenetudósként és barokk zenei források kutatójaként számos nemzetközi elismerés birtokosa, egyaránt aktív az argentin és a magyarországi tudományos, illetve művészeti életben.

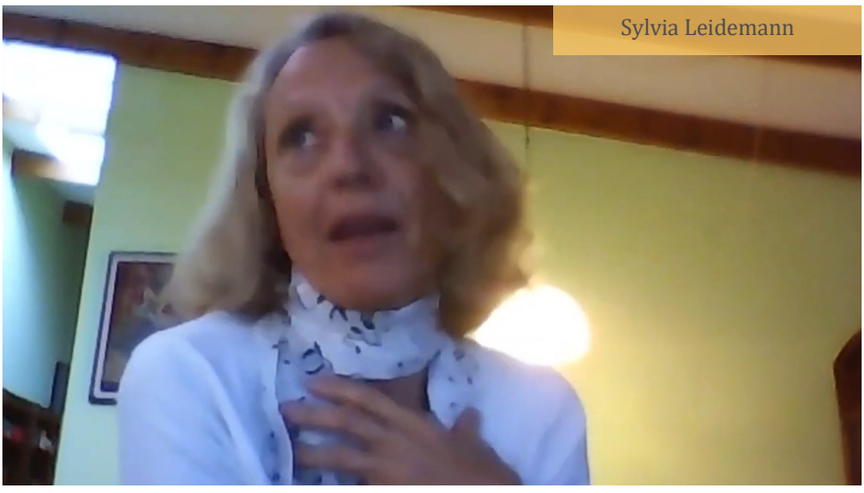

Sylvia Leidemann

Gabriela Wagner a zeneterápia nemzetközileg elismert művelője, kutatója, az Universidad del Salvador professzor emeritája. A diaszpórában élők többsége Gabrielát a Mindszentynum elnökeként ismeri, de ezenkívül nagyon sokat tett a zeneterápia ügyéért Argentínában. Fontos tisztséget töltött be a Zeneterápia Világszövetségében, amelynek sokáig elnöke is volt.

2005-ben az ausztráliai Nemzetközi Szövetség elnökévé választották, 2008-ban ő volt az argentin zeneterápiás világkongresszus elnöke is. Jelenleg a CEMIC Egyetemi Intézet vendégprofesszora az Orvostudomány és Művészet Programban.

Wagner Gabriela

Jóllehet a program során végül nem szólalt meg, de jelen volt Mariana Leidemann, neves építész, Sylvia Leidemann testvére is. Kiemelkedően értékes kutatási teljesítményei közé tartozik Buenos Aires város építészetével és építészeti örökségének megőrzésével kapcsolatban végzett munkája. Feldolgozta a Kálnay testvérek építészetetét, akiknek hagyatéka a mai napig meghatározza Buenos Aires építészeti arculatát.

A délután során számos tudományterület különböző egyéniségű művelőjét, az argentin magyar diaszpóra, egyúttal a magyar tudományosság nemzetközi elismertségű büszkeségeit hallgathattuk meg. Többen közülük szavaikkal ars poeticájukat, hitvallásukat fogalmazták meg. Moderátorként is különleges érzés kerített hatalmába, hiszen örömmel kísérhettük figyelemmel, ahogy a résztvevők egymás sikereinek, eredményeinek, imponáló példájának örültek és elismeréssel adóztak. Jó érzés volt látni, hogy ki-ki egy kicsit jobban megismerhette a másikat, magyar honfitársként és nagyszerű tudósként, kollégaként is. Ahogy a diaszpórában élők a magyarság részét képezik, úgy a diaszpóra tagjai által elért eredmények, tudományos teljesítmények egyúttal a magyar tudományosság hírnevét is öregbítik, annak szerves részét képezik. Rendezvényünkkel reményünk szerint ezt sikerült bemutatnunk.

Az online, spanyol nyelvű rendezvény felvétele megtekinthető.

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

MAGYARUL TANUL A GYEREKEM!

SZÜLŐK A SZENT LÁSZLÓBÓL

Celeste Alfonso igazi napsugara a magyaróráknak. Tud lelkesedni a feladatokért, az új énekekért. Noha a diákok közül ő a legfiatalabb, bátran mondta utánam a szavakat, gyakorolta a kiejtést, a magyar dallamokat. A szeme a *Hová mégy te kis nyulacska?* éneknél csillogott a legjobban; az lett a kedvence. Boldog, kiegyensúlyozott, szorgalmas kislány; öröm őt tanítani! A szülei nagyon boldogok, hogy a hat éves Celeste idén a magyar nyelvvel már a második idegennyelvét kezde tanulni. Az anyukáját kérdeztem.

Celeste iskolai elfoglaltságai mellett miért döntöttek úgy idén, hogy élnek a magyartanulás lehetőségével?

Kolumbiai származásúak vagyunk, több mint 10 éve élünk Argentínában. Következetesek vagyunk abban, hogy láttassuk Celével, van egy világ, ami felfedezésre vár, különböző kultúrákkal, nyelvekkel, ételekkel, tájakkal. Végtelenül sok dolog, amit még mi, felnőttekként sem ismerünk, de neki megadathat a lehetőség arra, hogy megismerje, és gazdagíthatja a tudását.

Milyennek találják a nyelvet?

Egy kicsit nehéz, de ugyanakkor elbűvölőnek találjuk. Folyton folyvást tanulunk valamit tőle, amikor mesél nekünk az órákról.

Milyennek látják Cele nyelvi fejlődését március óta?

Cele két és fél éves korától tanul angolul, mivel nagyon könnyen fejezi ki magát szóban.

Amikor értesítettek minket, szülőket a magyarórák lehetőségéről, megkérdeztük, szívesen járna-e. Noha eleinte kicsit vonakodott tőle, miután részt vett Anna tanárnővel az első órán, el volt ragadtatva, elbűvölte az óra és nagyon lelkes lett. Minden héten érzékelhető volt nála a fejlődés, ahogyan a színeket, az állatneveket, a köszönéseket, a gyümölcsöket tanulta.

Bár azt mondja, hogy a számok megtanulása kicsit nehezére esett, ugyanolyan motiváltan áll hozzá a megtanulásukhoz.

Hogy tetszenek neki a magyarórák?

Nagy érdeklődést mutat; megcsinálja a tanórán kívüli feladatokat is.

Mely magyar szavakat hallják tőle otthon a leggyakrabban?

Sokat mesél arról, hogyan mondják az állatok neveit, különösen a nyuszi, kutya, cica szavakat emlegeti.

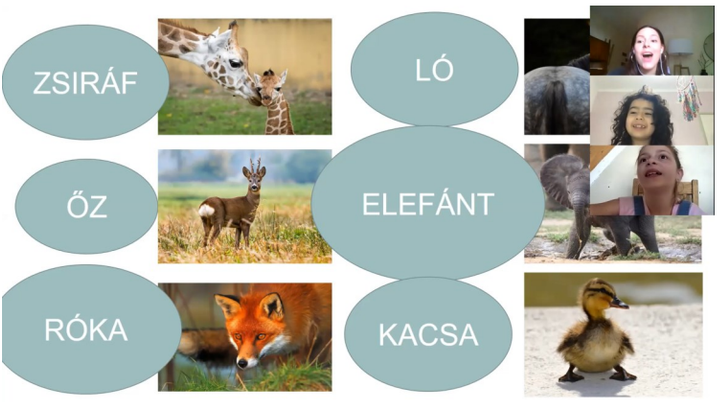

Cele az órán

Cele őzike álarcban részt vett a tavaszváró vers előadásában

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

KÖSZÖNÖM! KÖSZÖNJÜK!

Idén a Zrínyi Ifjúsági Kör évzárója egyben egy korszakot is lezárt. A hétvégi magyar iskola vezetői, Zaha Alexandra, Mocsáry Anni és Gorondi Judit átadták a stafétát Fóthy Estela Csillának, aki a ZIK vezetőjeként, valamint Benedek Zsuzsinak, aki az iskola tanfelügyelőjeként viszi tovább a hagyományt, és élteti az iskola már 1952 óta lobogó fáklyáját, amit a jelen vezetés szolgálata (1989-2020) során is számtalan diák, tanár, szülő tartott a magasba. A legmeghatóbb pillanatok egyike az volt, amikor Alexandra, Anni és Judit az ajándékba kapott tablót tartották a kezükben. Mennyi név, mennyi emlék, és mindegyik névhez tartozik egy kedves emlék — hallhattuk Judittól.

Igazán megtisztelő egy ilyen nagymúltú intézmény névsorában szerepelni. A évzáró azt igazolta, hogy nemcsak egy nagymúltú, hanem fényes jövő előtt álló iskola vezetését vette át Fóthy Estela Csilla; Latin-Amerika egyetlen hétvégi magyar iskolája évzáró ünnepségén minden diák és tanár szerepet kapott. Bemutatkoztunk egymásnak, ehhez hasonlóan bemutattuk a családunkat, ami még közelebb hozta a közösséget ebben a rendhagyó keretek közé kényszerült évben. Itt egyszerre lehettünk együtt mindannyian; az online évzárón.

Többször hangsúlyozták a tanárok, hogy az évnek számtalan pozitív hozadéka is volt; a legfontosabb, hogy több gyereket tudtunk bevonni a ZIK tevékenységeibe Argentína-szerte, sőt, külföldről is csatlakoztak diákok. Jövőre megújult vezetéssel, új lendülettel folytatjuk a hagyományt!

Imádságban, együtt, így adtunk hálát ezért a tanévért:

“Köszönöm Uram az életet, a családot, a kenyeret, köszönöm a madarak énekét, áldom Istenünk szent nevét.”

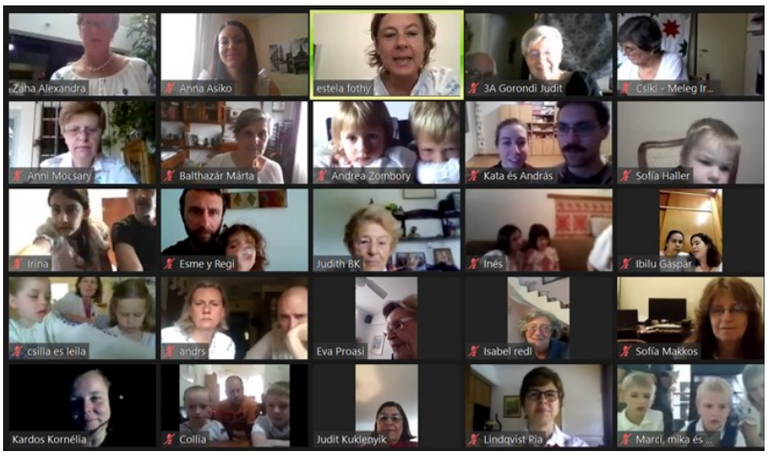

Az évzáró pillanatai

VÁGÁSI-KOVÁCS ANNA

MAGYARBÓL VIZSGÁZTAK A SZENT LÁSZLÓSOK

A Szent László Iskola 6-14 éves korú, több magyarul tanuló kisdiákja életében ez a magyar vizsga volt az első nagy iskolai megmérettetés; egyesével vizsgáztak két magyar anyanyelvű tanár néni előtt. Knapecz Kata kolléganőm kísérte a feleleteket. A vizsga első részére otthon készülhettek; arra kértem a gyerekeket, hogy mutatkozzanak be —mi a nevük, hány évesek, hol laknak—, mutassák be a családjukat —van-e testvérük, kit hogy hívnak, hány évesek—, mondják el mit szeretnek szabadidejükben csinálni, mit szeretnek enni, mi a kedvenc színük, állatuk. A vizsga második részében 5-5 kérdésre kellett válaszolniuk képek alapján. Vizsgát tettek: *Celeste Alfonso, Cielo Altamirano, Juan Ambueso Boehm, Ivan Cammisa, Ignacio Corniglio, Danna García Canosa, Lara Torres, Victoria, Nicolás és Matías Perelman.*

Gyümölcsöző évet zártunk, rengeteget tanultak a gyerekek. Több, az órát kiegészítő projektben is részt vettek. Ilyenek voltak többek között az augusztus 20-ára tanult, valamint a tavaszváró Zelk Zoltán versek előadásai, vagy az ’56-os megemlékezésre és Szent László napjára készített alkotások.

A vizsga végeztével már arról érdeklődtek, hogy jövőre is folytathatják-e velem a magyarórákat. Remélem, hogy lesz rá lehetőségünk! **Büszke vagyok a kitartásukra, a szorgalmukra, a tehetségükre!**

Megosztok néhányat a vizsga pillanatai közül.

RÖVID HÍREK

NAGY SIKERT ARATOTT **A ZRÍNYI KÖR IRODALMI TALÁLKOZÓJA**

A **Lomniczy Józsi emlékére** szervezett virtuális irodalmi találkozó a világ minden pontjáról összehozta az egykori ZIK-eseket. Voltak, akik 40 év után itt látták újra egymást. A választott versek előadása mellett a régi emlékek felidézésére is sor került. A hazaszeretet tematikájú irodalmi találkozó online visszanézhető!

RÖVID HÍREK

ÉVZÁRÓ AZ ÓVODÁBAN

Ezek az ovisok és a szüleik részei annak a hagyománynak, amit 1952-ben szorgalmazott itt, Buenos Airesben a magyar identitására büszke, a magyar közösség megmaradásáért, a kultúra és az értékek továbbörökítéséért munkálkodó magyar értelmiség; mintegy 12.000 kilométerre Magyarországtól megalapították a Zrínyi Ifjúsági Kört.

"A mag jó földbe hullott." Ezt az évzáróra készített videó is példázza.

Idén a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa szervezte és tartotta az óvodai foglalkozásokat. Számtalan új énekkel, mondókával lett gazdagabb a legkisebb Zrínyi csoport.

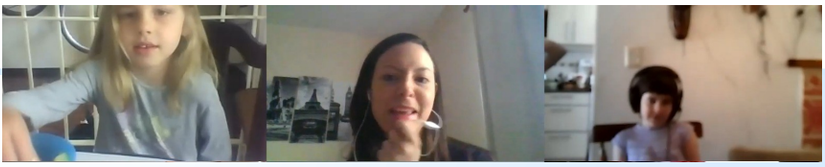

A HÓNAP VERSE

NAGY LÁSZLÓ: BALATONPARTON

Balatonparton a
nádi világban
megbújtam egyszer
s csuda szépet láttam
bóbitás nádon
nádi veréb fészket
sás bokor alján
kis vízicsibéket.

Vad ruca moccant
topogott a vízre
barna liléit
vízi útra vitte
senki se látta
csak magam csodáltam
ott a víz partján
még sokáig álltam.

Játszott a nádas
széllel és derűvel
s hazaindultam
nádi hegedűvel.

A megzenésített verset Halász Judit előadásában itt hallgathatják.

KNAPECZ KATA ÉS TÓTH ANDRÁS

NOVEMBERI NÉPSZOKÁSOK

November hónapban számos jeles napunk van: **Mindenszentek napja** (november 1.), halottak napja (november 2.), **Márton napja** (november 11.), **Erzsébet napja** (november 19.), **Katalin napja** (november 25.) és **András napja** (november 30.). Mindegyikhez számos népszokás, hiedelem kapcsolódik, de az utóbbi kettő a fiatalok körében igen várt nap volt. Ugyanis Katalin és András napon házasságjósló, férjjósló praktikákkal igyekeztek megtudni minél többet jövendőbelijükről.

Katalin napon egy gyümölcságat tettek vízbe, ami, ha karácsonyig kizöldült, akkor közeli férjhezmenetelt jelzett a kíváncsiskodónak. Ezt az ágat katalinágnak nevezik. A legények igyekeztek megtudni leendő feleségüket. Elloptak egy lányinget, amit éjszaka a párnájuk alá tettek, és abban reménykedtek, hogy álmukban meglátják jövendőbelijüket. Katalin napja fontos időjárásjósló nap is volt: „Ha Katalin kopog, akkor karácsony locsog, viszont, ha Katalin locsog, akkor a karácsony kopog.” Ezen a napon tartották az utolsó őszi bálokat, lakodalmakat.

András napja az év legjelentősebb házasságjósló, varázsló napja volt. A lányok előszeretettel végezték el a jövendölési praktikákat, de fontos volt, hogy mindezeket titokban, egyedül hajtsák végre. A Katalin-napkor legények által végzett álomból jóslást a lányok András-napon igyekeztek végrehajtani. Hallgatózásból is próbáltak jósolni. Legismertebb formája a disznóól megrugdosása, ahol megszámolták a lányok, hogy hányat röffen a disznó. Ugyanis úgy tartották, hogy ahányat röffen, annyi év múlva mennek férjhez. A kutyaugatásból is igyekeztek jövendölni. Szemétre, trágyadombra álltak a lányok, és figyelték, honnan hallják az ugatást. Ahonnan a hang érkezett, onnan várta leendő férjét is. A fonókban közös jóslásra is sor került, ez volt a gombócfőzés és az ólomöntés. Neveket írtak fel a lányok, 1-1 gombócba beledugták, és a gombócokat megfőzték. A víz felszínére elsőként feljövő gombóc rejtette a jövendőbeli nevét. Az ólomöntés során a megolvadt ólmot vízbe öntötték, és az így létrejött öntvény alakjából próbáltak a leendő házastárs foglalkozására jósolni.

SZÓKINCSFEJLESZTŐ
TÖRTÉNETSZÖVÉS SZINONIMÁKKAL

Terítéken az ÖREG szavunk

Ronan Priscila

Lektorálta: Vágási-Kovács Anna

Csak avas dió és mogyoró

Egyszer volt, hol nem volt a nagyon **molyrágta** világon volt egy **vénséges**, szegény **bácsi**. A **matuzsálem** mindig azokra az időkre gondolt, amikor ő még kicsi volt, és nem ilyen **vén**. Az **idős** ember egyedül élt egy **ősi** erdőben. Egyszer a **szépkorú bácsi** elment sétálni, málnát gyűjteni ebédre, és látott egy manócskát, aki egy gombán ült. Ő egy csöppet sem volt **hajlott korú**.

- Jó napot, apóka! — mondta a manó.
- Szervusz, kis manó! — felelte az **apó**.
- Tudja mit, **bácsika**? Minden manó a **hajdani** időkben azt mondta, hogy az az **öreg** fa alatt egy **antik** kincs található!

Hej, hogy megörült a **vénséges** ember!

Visszament az **ósdi** házába, és hozott egy **porlepte** lapátot. Az **ezeréves** fa alatt kezdett ásni.

Egyszer csak, a lapát megkoppant egy **ó** kincsesláda tetején.

Mi lehet ebben? **Ókori** arany? **Ódivatú, antik** gyöngyös nyakláncok? **Archaikus** korszak gyémántjai? — gondolta lelkesen a **koros** bácsi. Remegő kezekkel felnyitotta az **ódon** láda tetejét…

Jaj, micsoda csalódás! — mérgelődött a **vénség**.

Ezek csak **avas** mogyorók és diókák — kiáltotta.

Hol van az a csalfa manó?

De a manó sehol se volt: eltűnt az **agg** szeme elől. Az **aggastyán** azt gondolta hogy, legalább a mogyorót és diókat megeheti ebédre, a **régi** ládát pedig majd valamire használhatja. Így a **megélt korú apóka** visszament a házába és mindent megevett.

Rég volt, talán igaz sem volt. Itt a mese vége, fuss el véle!

HOGY SZÜLETETT AZ ALKOTÁS? Rendelkezésünkre álltak Az ÖREG melléknév szinonimái ahhoz, hogy egy történetet inspiráljanak. Természetesen a történetszövéshez tudni kell, hogy milyen kontextusban használjuk az adott szót. Játszva tanultunk Priscivel! Fantáziája szüleményét csodás rajzzal illusztrálta.

A történetet még lehet fokozni. Mi az alábbi szinonimák közül válogattunk.

ÖREG

molyrágta, ócska, ósdi, idejétmúlt, elavult, régi, antik, ódon, ó, ősi, avítt, avatag, ódivatú, porlepte, ősrégi, divatjamúlt, korszerűtlen, ókori, archaikus, vén, hajdani, ásatag, valamikori, letűnt, ezeréves

agg, aggastyán, koros, vén, idős, matuzsálem, idősödő, korosodó, éltes, szépkorú, hajlott korú, vénséges, megélt korú

apóka, apó, bácsi, vénember, tata, bácsika, öregember, vénség, idős úr

KARANTÉN PERCEK

Magyarra fel! 9.

5x5 perc játék a szavakkal

Keress –ély végű szavakat!

- érzelmi állapot
- sejtelmes titok
- elegáns mulatság
- leselkedő baj
- ember
- büszke, gőgös
- lehetőség, mód
- férfi fodrász

BETŰREJTVÉNY *FEJTSD MEG A SZAVAKAT!*

MILYEN TORTA?

E

—

TORTA

VÖS

VÖS VÖS

VÖS VÖS

MILYEN MESTERSÉG?

SZÓJÁTÉK SZAVAK, MELYEKNEK ELŐLRŐL ÉS HÁTULRÓL OLVASVA IS VAN ÉRTELMÜK.

ÍGY VÍZINÖVÉNY, ÚGY NÉP …

ÍGY ÉGTÁJ, ÚGY FÖLDPARCELLA …

ÍGY FESTMÉNY, ÚGY KENYERET SÜT…

ÍGY BEFEJEZETT, ÚGY BÚTOR…

ÍGY KÖZTERÜLET, ÚGY MEZŐ…

ÍGY MOCSÁR, ÚGY FÉRFINÉV…

ÍGY DISZNÓT GYŐZ, ÚGY ROMBOL…

Kinek mi a neve?

Vicces névkereső

Kicsi cinke.

Félénk puli.

Teherhordó pelikán.

Kövér fóka.

Kis róka.

CIPELIKÁN

PICINKE

APRÓKA

LAPULI

PUFÓKA

Megfejtések: 1) kedély, rejtély, estély, veszély, személy, kevély, esély, borbély; 2) eper, ötvös

KATA & ANDRÁS KONYHÁJA

PUHA MÉZESKALÁCS

Közeledik a karácsony, ami a „karácsony illatát” is magával hozza. Ez számomra sok illatot jelent: fahéj, szegfűszeg, narancs, fenyő. Nagyon szeretem, ha ezek az illatok betöltik a szobát vagy akár az egész lakást. Amikor mézeskalácsot sütünk, akkor garantált ez az illatkeverék, ami még jobban **megalapozza az ünnepi hangulatot**. A friss sütemények közös díszítése pedig a családot is összehozza.

HOZZÁVALÓK

1 kg liszt
30 dkg kristálycukor
25 dkg margarin
4 db tojás
8 evőkanál méz
1 evőkanál szódabikarbóna
1-1,5 evőkanál fűszerkeverék (őrölt szegfűszeg, fahéj, szerecsendió, gyömbér, kardamon)

Cukormázhoz:

1 tojásfehérje
12 dkg porcukor
2 csepp ecet vagy citromlé

Az alapanyagokat összegyúrjuk, a mézet és a margarint fel lehet melegíteni, hogy könnyebben gyúrható legyen, de nem szükséges. 1 napot a hűtőben pihentetjük, de több napig is eláll, sőt, fagyasztható is!

A tésztát kb. 5 mm vastagra nyújtjuk, így puha marad, nem szárad ki. A sütőben 160-180°C-on 6-8 percig sütjük. Kihűlés után díszíthetjük cukormázzal: a tojásfehérjét a cukorral kikeverjük, majd hozzáadjuk az ecetet. Zacskóba töltve mintázhatunk.

Az elkészült mézeskalácsokat jól záródó dobozban vagy zacskóban tároljuk.

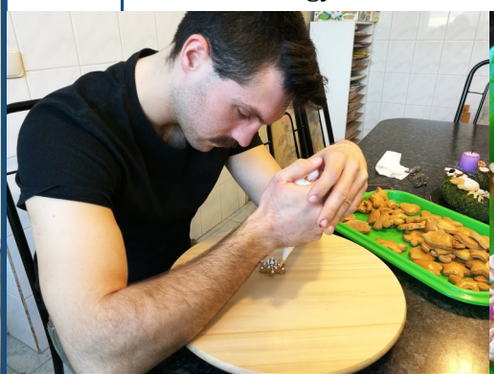

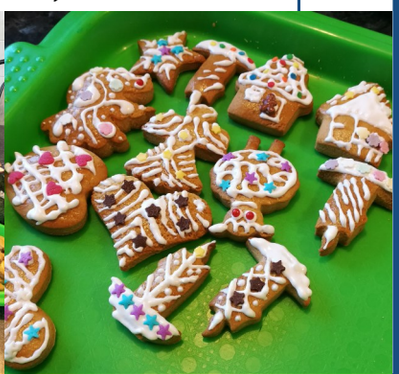

FILMAJÁNLÓ

MAGYAR FILMEK

SZAFFI
rendező: Dargay Attila, író: Jókai Mór

- *Egy kattintással online elérhető, megtekinthető.*

magyar rajzfilm, 1984.

„A történet a XVII. században játszódik, amikor a Habsburg-ház elhatározza, hogy kiveri a törököt Magyarországról. Sophie, Ahmed pasa lánya és Jónás, a magyar várúr, Botsinkay Gáspár fia, már kora gyermekkoruktól - a szülők megegyezése alapján - jegyesek. A háború alatt a törököknek és a Botsinkay családnak menekülniük kell, ezért elásnak egy láda kincset váruk udvarában. A kisded Sophie elsodródik a menekülőktől, s egy furcsa öregasszony talál rá. Macskája után elnevezi Szaffinak, és saját gyermekeként neveli fel. Jónás, már felnőtten, visszatér, hogy apja birtokát, na meg az elrejtett kincset visszaszerezze. Ez nem egyszerű feladat, mert az irigyek az életére törnek... Az animációs film Jókai Mór A cigánybáró című műve alapján készült."

MINDENKI
rendező: Deák Kristóf, 6+

- *Egy kattintással online elérhető, megtekinthető.*

magyar kisjátékfilm, 2015.

„1991-et írunk, a 10 éves Zsófi új iskolába kerül. Az új helyen sok minden idegen és furcsa, de van remény: Zsófi bekerül az iskola híres kórusába, és összebarátkozik Lizával, aki a legnépszerűbb lány az osztályban. Még nem is sejti, hogy hamarosan Lizával együtt szállnak szembe a kórusvezető Erika nénivel, aki nem olyan kedves, mint amilyennek elsőre látszik."

SECCIÓN EN ESPAÑOL

ANNA VÁGÁSI-KOVÁCS

¿Por qué puntualmente húngaro?

Aprender húngaro en tiempo libre

¿Por qué alguien pasa su tiempo libre aprendiendo y mejorando sus habilidades en húngaro?

Le pregunto a mis alumnos en cada edición del boletín...

Esta vez les pregunté a **los hermanos Kasza**.

Nico responde a mi pregunta...

¿Por qué estás aprendiendo húngaro?

Estoy aprendiendo húngaro porque me parece una de las mejores formas de conectar con mis raíces. Me siento orgulloso de ser húngaro, acá en Argentina no es algo muy común y siempre resaltó por eso. En general me gusta mucho la comida, y estoy empezando a escuchar música húngara.

Tomi responde a mi pregunta...

¿Por qué estás aprendiendo húngaro?

Al igual que mi hermano aprendo húngaro por mi familia y para poder conectarme con mi historia. Creo que es muy importante para todos mis familiares y por tanto para mí. Yo creo que ser Húngaro me enorgullece, además de lo que conlleva el ser húngaro en la actualidad por ser una nación no tan relevante como vendría a ser Alemania por ejemplo, es algo poco común y suma a la hora de conocer gente. Para mí de las mejores cosas que hay en Hungría es su historia y su comida.

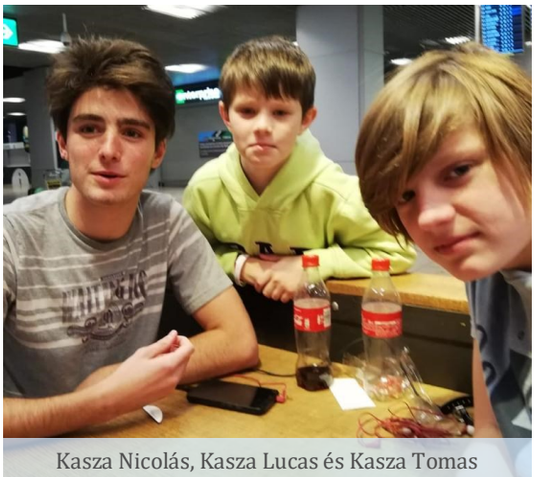

Kasza Nicolás, Kasza Lucas és Kasza Tomas

ALEXANDRA ZAHA
CÍRCULO JUVENIL ZRÍNYI

CONMEMORACIONES DE LA REVOLUCIÓN DE 1956

El Círculo Juvenil Zrínyi, colegio húngaro en Buenos Aires, fue fundada en el año 1952 y desde entonces funciona todos los fines de semana del año lectivo. Y desde 1960 conmemora la Revolución de 1956 con actos muy dignos. ¡¡Hace ya 60 años!!

¿Por qué es importante esto?

Porque ya son cada vez menos los que han vivido los trágicos minutos, horas, días antes y durante la Revolución... Menos, los que con su participación espiritual y física han logrado que la Revolución sea valorada eternamente. Ahora es responsabilidad nuestra, descendientes húngaros, de preservar y transmitir este espíritu. No es una tarea fácil para el Círculo Zrínyi: año tras año, siempre hacia fines de octubre, sacudir a los jóvenes, para que no lo olviden o lo conozcan.

La riqueza de la literatura húngara y la belleza reveladora de las artes húngaras ayudaron a compilar los valiosos programas. La interpretación de una obra fue siempre un respetuoso tributo a aquellos acontecimientos. Instructivo para niños y jóvenes. Y experiencia que conmovía a padres y adultos.

Algunas conmemoraciones estaban compuestas por poemas: Ervin Tamás, Imre Máté, Endre Ady, László Mécs, Gyula Illyés. También realizamos obras muy serias y complejas de Gyula Illyés, Imre Madách, Géza Hegedűs, Zoltán Kodály, József Katona, Magda Szabó, László Németh, András Sütő, József Nyírő, Anna Tóth.

Hubo concierto de flauta, y presentación de coro. Actuamos conjuntamente con el Grupo Kaláka, y organizamos una procesión con antorchas,

El Circulo Zrínyi además tuvo varias puestas en escena propias.

¡La antorcha sigue ardiendo! .... como escribió Endre Ady: Necesitamos un impulso valiente. No es vida, si no gritamos que siempre puede haber algo mejor de lo que ya hay. Encendamos nuestros corazones: ¡No nos puede vencer el “me da lo mismo”!

ISABEL ANA REDL

LA FEDERACIÓN DE ENTIDADES

HÚNGARAS EN LA REPÚBLICA ARGENTINA

ACTO 1956

DISCURSO EN LA PLAZA HUNGRÍA

23 DE OCTUBRE DE 2020

Para los no húngaros es muy difícil comprender el culto húngaro por sus héroes y más aún si fueron vencidos. Porque para las naciones grandes, poderosas prevalece que el verdadero ideal es el del héroe vencedor "Venció, por lo tanto tiene la razón". Nuestro destino húngaro muestra al héroe de otro modo:"Fue vencido sin embargo tuvo razón". Y esto sucedió a través de innumerables ejemplos y acontecimientos desde la formación del estado húngaro hasta ahora.

La Revolución de 1956 tuvo su marco previo al finalizar la 2ª Guerra Mundial. Hungría fue ocupada por tropas soviéticas y Stalin logró en poco tiempo -1949- establecer una dictadura totalitaria según su modelo comunista. En 1953, al fallecer Stalin tomó la conducción del partido en Hungría un moderado: Imre Nagy y disminuyeron las presiones políticas terroristas. En 1956, los círculos intelectuales y los estudiantes universitarios presionaron paulatinamente, cada vez más por la desintegración de la estructura internacional monolítica de la Universidad y poder crear su propio organismo conductivo y programas, esto el 16 de octubre de 1956.

El 23 de octubre los dirigentes del Partido no quisieron ni pudieron oponerse a la manifestación pacífica de los estudiantes, a la que se unieron los trabajadores en la plaza Bem y ante el Parlamento. Exigían la transmisión de los 10 puntos de sus propuestas en la Radio Nacional. Cerca de medianoche las fuerzas armadas allí destacadas abrieron fuego contra la masa de manifestantes. Allí comenzó la sublevación armada que se extendió por todo el país, siendo su epicentro más cruento Budapest.

La Revolución pasó por 4 fases: 1- el levantamiento general y lucha contra la policía secreta (AVH) y los blindados rusos; 2- el armisticio y la organización de un nuevo gobierno encabezados por Imre Nagy y Pál Maleter; 3- la entrada masiva de tanques rusos el 4 de noviembre y la derrota de la resistencia armada;4- la huelga general y la resistencia pasiva hasta mediados de diciembre de 1956. Imre Nagy, Pál Maleter y sus compañeros fueron secuestrados y deportados a Rumania y poco después ejecutados.

Luego entre 120.000 y 200.000 húngaros buscaron refugio en el exterior, y de los que permanecieron en el país más de 20.000 sufrieron distintas represalias como prisión, torturas y/o muerte. Se habla de cifras muy dispares, pero con seguridad de 3.000 muertos.

Sin embargo el prevenir otra insurrección en Hungría dio paso a otras concesiones económicas y sociales que facilitaron la "caída del muro" y el desplome de los regímenes comunistas de toda Europa central-oriental a partir de 1990.

La Revolución Húngara de 1956 entró sorpresivamente al conocimiento de la colectividad húngara de Bs As y de la Asociación de Camaradería de Ex Combatientes Húngaros "Juan Czetz" de Argentina, quienes inmediatamente organizaron colectas solidarias y envíos a través de la Cruz Roja, entrevistas en Radios y publicaciones en diarios.

Ya en 1957, al primer aniversario de la Revolución, se realizó el primero de los actos conmemorativos que continuaron anual e ininterrumpidamente hasta hoy.

¿En qué puntos ha tocado mi vida esos acontecimientos de 1956?

En **marzo de 1957**, cursando 2º grado del nivel primario ingresaron en la misma escuela en 5º grado dos alumnas húngaras, inmigrantes, y las maestras y directora me convocaron a traducirles un vocabulario escolar básico: sumar, restar, multiplicar, sujeto y predicado.

La segunda vez fue en **noviembre de 1966**, cuando conocí al joven húngaro llamado Francisco Valentin, quien cruzó nadando el río Mura, casi helado, en diciembre de 1956, vivió en campamentos de refugiados en la ex Yugoeslavia e Italia, hasta que llegó a Bs. As. el 7 de enero de 1958. El fue poco tiempo después (1966) mi novio, mi marido y padre de mis hijos.

Nuestros descendientes nunca deberán olvidar que en esa revolución murieron muchísimos jóvenes parte del valiente pueblo de sus antepasados, y es su encomienda mantener viva la historia y ser transmisores de las injusticias cometidas contra los territorios húngaros, pero a la vez ser ciudadanos leales, ejemplares y proactivos de la patria argentina que los recibió.

Isabel Ana Redl, presidenta de FEHRA, 23 de octubre, 2020

Dr. Csaba Gelényi, Isabel Ana Redl, Inés Arcagni, Bernardo Gröber
en la Plaza Hungría, 23 de octubre, 2020

TIBOR MARTÍ
Revisado por: María Micsinay de Benedek

Algunas palabras sobre el significado de la Revolución Húngara de 1956

Conmemoración en el marco de la ceremonia de inauguración de la bandera húngara y placa conmemorativa de Hungría en Mendoza

Muchas gracias por facilitarme esta oportunidad y poder hablar en nombre de los becarios del Programa Kőrösi Csoma Sándor.

Es un honor para mí estar aquí. ¡Felicitaciones por la inauguración de la Bandera Húngara y la placa de bronce conmemorativa!

La revolución de 1956 es una de las razones más nobles para los húngaros, vivamos en Hungría o fuera de Hungría; en la Cuenca de los Cárpatos o en la Diáspora, o en cualquier parte del mundo, porque colma de orgullo a nuestra identidad húngara.

Moralmente, la revolución húngara fue PURA.

Nuestro deseo de LIBERTAD define a nuestra identidad. El pueblo húngaro, toda la Nación Húngara se levantó como un solo hombre contra la poderosa Unión Soviética, logrando la admiración del mundo entero.

Yo vivo en Budapest. Siempre me imagino lo que habrán sido aquellos días de octubre de 1956 cuando transito por esos lugares día tras día, incluso hay huellas visibles aún de aquellos momentos en los muros de los edificios.

Cuando era niño, mis abuelos (que vivieron la Revolución Húngara en Budapest), me contaron mucho recordando cada momento. Recuerdo que a menudo me decían que fue una experiencia maravillosa e increíble experimentar la solidaridad y la confraternidad entre gente de distintas ciudades y pueblos. La gente del campo traía alimentos en camionetas para los revolucionarios de la ciudad.

Lucharon juntos por la libertad, contra la tiranía.

Siempre estuve muy influenciado por el hecho de que muchos de los revolucionarios eran adolescentes, estudiantes muy jóvenes. Hay una hermosa estatua -la estatua de Jancsi- de tan solo trece años, que conmemora –os estos casi niños. Esa estatua se encuentra en Budapest, a la entrada del Cine Corvin, uno de los cines más conocidos. En ese lugar, en aquel octubre y principios de noviembre de 1956, muchísimas personas sacrificaron su vida durante la intervención soviética.

La estatua de Jancsi

Corvin köz, 1956.

Como resultado de la Revolución Húngara, muchos intelectuales se desilusionaron con el sistema político soviético. Aunque esa Revolución fue aplastada por los bolcheviques, la **victoria moral** pasó a ser propiedad de la Nación Húngara. Muchos murieron en las luchas callejeras, cientos fueron ejecutados en represalia, muchos el día que cumplían 18 años (como Péter Mansfeld), y decenas y decenas de nuestros compatriotas fueron encarcelados y torturados.

Calculamos que fueron más de 200.000 las personas que huyeron de Hungría en ese momento y reanudaron sus vidas fuera de la Cuenca de los Cárpatos.

Ellos y sus descendientes son parte de la Nación Húngara y creo que es muy importante que Ustedes, que viven en la diáspora, se consideren HEREDEROS espirituales de 1956.

1956 fue una manifestación maravillosa del amor de los húngaros por la libertad, estalló con fuerza elemental y demostró que la identidad de los húngaros no puede ser suprimida por medios dictatoriales.

Recientemente, Ági Kerekes me llamó la atención sobre un documental muy bonito: „1956 Magyarok Brazíliában" („1956 – Húngaros en Brasil", dir. por Mathias Piller). La película trata sobre los húngaros que viven en Brasil, que llegaron luego de 1956. Personalmente me conmovió una señora, Hilda Budavári, en el film, que expresó una línea de pensamiento muy sentida: "luego de 1956 se dió cuenta -ella- que tenía que comportarse siempre de una manera DIGNA, porque ella representa a los húngaros de la emigración..."

„De ahora en adelante, tengo que actuar como si representara a todo el país; salí y tengo que hacer todo de tal manera, hasta cada movimiento, que represente a un pueblo y no a cualquier pueblo, el pueblo húngaro. Siguo haciendo esto hasta el día de hoy, y eso es bueno. Estoy orgulloso de representar a ese país."

Como becario del KCSP, me gustaría transmitir este mensaje: quisiera que nos demos cuenta que ésta es una herencia común a todos nosotros, es NUESTRA! Es un valor fantástico que nos debe llenar de orgullo, pero que también conlleva obligaciones.

DISCURSO DE VIKTOR ORBÁN

17 DE OCTUBRE DE 2020

Con la recomendación de la Embajada de Hungría en Buenos Aires

Discurso de Victor Orbán en la inauguración del nuevo edificio para el ciclo secundario de la escuela protestante (primaria y secundaria) Rózsakerti Demjén István

Estimada congregación celebrante!

¡Queridos hermanos!

Es un gran placer para mí estar aquí con ustedes en este día tan especial, en un evento que no ocurría desde 1943 en Budapest. El 31 de octubre se cumplen 77 años desde la última inauguración en la capital de un liceo de la iglesia reformada. Los historiadores de la Iglesia indicarán que hace 22 años los calvinistas de Budafok pusieron en marcha con gran determinación un jardín de infantes. El primer jardín de infantes calvinista de todo el país. También indicarán que las semillas sembradas cayeron en buen suelo, y la siembra comenzó a crecer de manera gratificante. El jardín de infantes que se inició con 72 niños, hoy cuenta con más de 250. Con el pasar del tiempo, del jardín de infantes surgió una escuela primaria con unos 600 alumnos; y de la escuela primaria nació la idea de tener una secundaria. Y ello marcó también la dirección de los próximos pasos para que hubiese un nuevo edificio que albergara el liceo. Nació entonces una institución que será el alma mater de muchísimos estudiantes, que los acompañará desde la infancia hasta las puertas de la adultez, y quizás aún más allá en su espiritualidad. Desde 1998, son un total de 22 años. ¿Realmente sólo tantos? Los hilos conducen más lejos. Al retroceder en el tiempo, vemos unos tras otros los hitos de la educación cristiana en Hungría.

Vemos el año 1990 cuando en Buda reabrió al fin sus puertas el Liceo Protestante Calvinista Baár-Madas que había sido expropiada por los comunistas. Vemos el año 1943, cuando el abuelo de nuestro obispo Esteban Bogárdi Szabó construyó el Liceo y Escuela Superior Calvinista de la Calle Lónyay con donaciones públicas, que también fue expropiado unos años más tarde por los comunistas; y que luego del cambio de régimen demoró diez años para volver a su legítimo dueño, totalmente venido abajo. Vemos el año 1538, cuando el colegio calvinista abrió sus puertas en Debrecen. Y también vemos la escuela de más de mil años de Pannonhalma, que fue la primera institución educativa cristina en suelo húngaro. Y si hemos buscado mil años atrás las raíces de la escuela que se inaugura, entonces seamos tan audaces como para buscar las raíces de esta escuela dos mil años atrás en el precepto de Jesucristo que dijo: "Hagan discípulos de todas las naciones". Creo que estos quinientos, mil y dos mil años marcan el lugar, el significado y el propósito de la educación de la iglesia en el mundo húngaro. Una enseñanza siempre actual, que no sólo debemos ser sólidos en nuestra vida individual sino también en la vida de nuestra comunidad, cumpliendo nuestra misión en el lugar donde nos ha colocado la voluntad del Creador.

¡Estimadas damas y caballeros!

A nuestra generación se le han encomendado tres tareas. La primera es salvar y renovar todo lo que los húngaros han creado en la Cuenca de los Cárpatos durante los últimos mil años. En nosotros recayó la tarea de reconstruir iglesias y escuelas, para que sean como lo eran antes, que el edificio, el pensamiento, la fe que nuestros antepasados nos dejaron, sean tan hermosos, tan fuertes y tan ricos y tan impresionantes como ellos querían. Es por eso que se han renovado y se siguen renovando iglesias, espacios comunitarios, escuelas de cientos de años, como es el caso del Colegio Calvinista de la Calle Lónyay. Se reconstruyeron las torres, se renovaron las decoraciones, sus propietarios originales regresaron al antiguo lugar renovado.

La segunda tarea que nos han encomendado es que junto a lo antiguo renovado coloquemos también lo nuevo; nuevas iglesias, nuevas escuelas y jardines de infantes, dentro y fuera de las fronteras. Construir una línea de defensa sólida que ayudará a que las generaciones futuras sigan siendo cristianas y húngaras. La Iglesia y el Estado están aliados en estas dos tareas. Por lo tanto cuando el estado aporta recursos para construir o mantener una institución religiosa, está colocando el dinero en el mejor lugar. Cada centavo es recuperado con creces por todos los húngaros en capacitación, educación, cultura, atención de la familia, de los caídos, pobres, ancianos, enfermos, o en la construcción de la nación, ayudando a las comunidades húngaras más allá de las fronteras. En muchas, muchas áreas donde la iglesia y el estado son hoy compañeros de trabajo.

¡Estimadas damas y caballeros!

Finalmente, la tercera tarea que nos han encomendado, es defender la tarea realizada hasta ahora. Si bien hoy es día de celebración, hay cuestiones que no podemos evitar. Hay un debate a nuestro alrededor, casi una disputa a punta de cuchillo, que trata sobre qué hacer con nuestros hijos. ¿Qué influencias deberían recibir? ¿Sobre qué valores deberán organizar sus vidas? ¿Cómo deberían relacionarse con su familia, con su condición de húngaro, e incluso con su propio género? Por ello, en base a nuestras tradiciones de quinientos, mil y dos mil años, debemos dar una repuesta concreta sobre lo que queremos transmitir a las generaciones futuras, a los que asistan a esta escuela y a sus descendientes. ¿Entre qué muros, qué ámbitos y obras deberían estudiar para que ellos también aprecien el trabajo de sus predecesores?

¿Quiénes deben enseñarles y para qué, de manera que no se seque el río, no se corte la tradición que nos une a los húngaros de hace mil años, para que entiendan que ellos también deben aportar su tiempo a estos mil años, para que los próximos mil años no ocurran sin nosotros.

Para que cuando llegue el momento, las generaciones futuras puedan dar una respuesta correcta a la pregunta que escuché en su momento del profesor Nemeskürty: "¿Usted quién es y por qué?" Si sabemos dar la respuesta correcta a esta simple pregunta, entonces ya no podrán ocurrir grandes problemas en nuestras vidas. Tampoco quisiéramos que sucedieran problemas en la vida de nuestros hijos y nietos. Y esta escuela es uno de los mejores lugares para enseñar a sus alumnos quiénes son ellos, quiénes somos nosotros, los húngaros. Y para darles una respuesta también del por qué.

¿Por qué?, es decir, ¿cuál es su tarea, cuál es su misión en esta vida? En idioma húngaro, el "por qué" no sólo pregunta por las razones de nuestra existencia sino también por su propósito; con qué propósito nacieron ellos aquí, en este mundo húngaro, en este siglo, en esta cultura y fe. Recibimos la libertad cristina para que, aquí cito al señor Bandi Gyökössy, los eduquemos como „homo christianus": como personas comprometidas con su fe, su familia, su nación y sus semejantes.

A la luz de todo esto, deseo que esta escuela primaria calvinista sea un lugar bendito donde se viva y se enseñe con esta libertad durante siglos. Gracias una vez más por el trabajo de quienes hicieron realidad los planes, los que plantaron, regaron, cuidaron este nuevo huerto de Dios y celebran hoy con nosotros. En particular, el abnegado servicio del fundador de la escuela, el ex pastor de la congregación, quien evidentemente, no sólo se compenetró con las paredes sino que también se amalgamó en las almas.

Soli Deo gloria!

TIBOR MARTÍ

Revisado por: María Micsinay de Benedek

CIENTÍFICOS E INVESTIGADORES DE LA DIÁSPORA

Testimonio de científicos e investigadores de la diáspora: simposio virtual con motivo del Día de la Ciencia Húngara

En cooperación con la Embajada de Hungría en Buenos Aires, organizamos un simposio virtual el 3 de noviembre junto con la becaria Anna Vágási-Kovács con motivo del Día de la Ciencia Húngara.

El Conde István Széchenyi ofreció su ingreso de un año para el establecimiento de una sociedad científica el 3 de noviembre de 1825, por lo que hemos estado celebrando oficialmente en este día a los científicos húngaros y sus logros desde 2003 (la Academia de Cíencias de Hungría ya lleva más tiempo celebrando este día).

Nuestro objetivo principal con el evento fue invitar a represetantes de diferentes disciplinas que viven en la diáspora y a aquellos quienes están estrechamente relacionados con la diáspora: además de describir su llegada (sus carreras) a su campo, sus resultados más importantes, les preguntamos a los invitados sobre qué papel le dan a su identidad húngara en sus carreras. Recibimos respuestas conmovedoras, muy instructivas y al mismo tiempo edificantes durante el evento, al que finalmente asistieron nueve científicos e investigadores.

El programa fue organizado por la inciativa del Excmo. Sr. Embajador Dr. Csaba Gelényi y el evento fue inaugurado con las palabras de bienvenida por el mismo Sr. Embajador.

El diplomático, que también representa a Hungría en Argentina, Uruguay y Paraguay, trabajó anteriormente como profesor e investigador en la Universidad Corvinus (de Budapest), ocupándose de las relaciones internacionales y la economía mundial. En su saludo, el Sr. Embajador, conocido por su patrocinio de la vida cultural y científica de la diáspora, enfatizó que era más apropiado hablar de la celebración de la ciencia húngara que del día de la ciencia húngara.

En su saludo, el Sr. Embajador, conocido por su patrocinio de la vida cultural y científica de la diáspora, enfatizó que era más apropiado hablar de la celebración de la ciencia húngara que del día de la ciencia húngara. Nuestros premios Nobel (Albert Szent-Györgyi, Ede Teller, etc.) se encuentran entre las figuras y los logros más destacados de la ciencia húngara, pero no podemos olvidarnos de otros innumerables inventos húngaros de fama mundial (por ejemplo, el ordenador inventado por János Neumann o el primer vehículo eléctrico desarrollado por Jedlik Ányos). Además de los ejemplos, se afirmó que la "comercialización" de la ciencia es una tarea importante: aunque hay muchos inventos mundialmente famosos desarrollados por inventores húngaros, en muchos casos esto ni siquiera está en la conciencia pública. Al mismo tiempo, la difusión de resultados científicos reales es de particular importancia hoy en día frente a la información científica falsa. En esto tienen responsabilidad tanto los mismos investigadores y los científicos, como en general todos nosotros.

Al organizar el simposio, les pedimos a los invitados que respondieran cuatro preguntas:

1. Caracterice el territorio de la ciencia en que Ud. actúa.

2. En su área científica, respecto a sus resultados obtenidos, qué relación puede atribuirle a su hungaridad y a su argentinidad?

3. Entre sus resultados, cuál considera con más satisfacción? Pensando en su carrera cuál está más cerca a su corazón?

4. Qué aportó su hungaridad, a su actuación científica, al territorio de la ciencia, a la ciencia universal y a la húngara?

Nuestro primer invitado fue el **Dr. Székásy Miklós** (química). Miklós fue profesor universitario y experto en química. Es miembro externo de la Academia de Ciencias de Hungría. Muchos conocemos sus artículos sobre científicos húngaros; sigue publicando estos artículos en los cuales difunde sus estudios, hemos leído sobre ello en el períodico Rólunk szól. Miklós es ex presidente de Ars Hungárica (2003–2014).

Recibió la Medalla del Bicentenario Argentino en 2010 por su labor musical y cultural, y la Cruz de Oro al Mérito de la República de Hungría en 2011.

Susana Benedek es docente de la Universidad de Buenos Aires (UBA), es la profesora de idioma húngaro más popular y mejor preparada de la diáspora húngara latinoamericana. Es arquitecta de formación, pero lleva mucho tiempo enseñando húngaro como lengua extranjera. En 2013, recibió un premio estatal húngaro (Cruz de Plata al Mérito de Hungría) por su trabajo. En su impresionante presentación, señaló algunos rasgos maravillosos de nuestra lengua materna y agradeció a todos aquellos que la ayudaron de alguna manera a cumplir su vocación. Fue conmovedor cuando entre sus entrañables recuerdos resaltó cómo alentado por el poeta Sándor Kányádi, se publicó en 2017 su libro "Pensamientos sobre la lengua húngara" – destacando también que en la presentación del libro estuvo presente el mismo Sándor Kányádi.

El **Prof. Dr. Miguel Haller**, geólogo y vulcanólogo, fue elegido recientemente miembro corresponsal de la Academia Nacional de Ciencias de Buenos Aires. Mihály es descendiente de una de las familias (históricas) húngaras más importantes, sus antepasados también jugaron un papel importante en la historia del Principado de Transilvania, y más tarde, entre sus antepasados, Ábrahám Vay fue uno de los aristócratas que apoyó el establecimiento de la Academia de Ciencias de Hungría con sus donaciones. Mihály Haller es uno de los científicos más respetados, quien, además de sus destacados logros científicos, está muy orgulloso de su familia, de su origen y de su identidad dual.

Dra. Sofía Haller es historiadora y profesora, la hija menor del Prof. Dr. Mihály Haller, mamá de Rafael, el miembro pequeño más entusiasta del jardín de infantes húngaro de Buenos Aires. Escribió y defendió su disertación titulada "La historia marítima del Atlántico Sur y el litoral patagónico: circulación de especies en el contexto social global (s. 19)" con resultado excelente. Atribuye su pensamiento abierto y la originalidad de su enfoque a su doble identidad, que prevaleció tanto durante su investigación como en la redacción de su tesis.

Nuestro próximo invitado fue **Zsonda Márk**, antropólogo cultural, arqueólogo y ex becario del Programa Kőrösi Csoma Sándor. Márk es „ciudadano embajador cultural de Villa Angela" que le otorgó el Intendente de Villa Angela, Ingeniero Adalberto Papp - ciudadano de la diáspora- cuando Márk visitó esta ciudad en 2019. Otro título honorífico le fue entregado por el Gobernador del Chaco, declarándolo „Ilustre Asesor de Cooperación con Hungría" como importante gesto hacia los húngaros y para resaltar el intercambio cultural con el Chaco. Márk está cursando estudios de posgrado en la Universidad de Pécs, en la Escuela Doctoral de Geopolítica, Geoeconomía y Geografía Política. Visitó varias veces a Chaco, y conoce como nadie a la colectividad húngara del Chaco, Argentina. Pero en Venezuela también, donde ha vivido durante meses conociendo a la diáspora húngara de ese país. Márk es un profesional que combina el conocimiento de su actividad profesional y la entrega emocional hacia toda la diáspora húngara en las provincias argentinas, ya que trabajó en la Provincia de Misiones y en la Provincia de Mendoza, pudiendo aglutinar a la diáspora y ayudarlos a organizar sus actividades.

Dra. Gabriella Zombory es hispanista, traductora y filológa. Defendió su tesis doctoral en la Universidad Eötvös Loránd, en el Departamento de la Filología Española. Es docente del mismo departamento. Gabriela es una gran conocedora de la literatura y del teatro hispanoamericano. Su punto de vista es muy interesante porque nació en Argentina, en la diáspora, por lo cual conoce muy bien este país y a su diáspora húngara. Llegó a Hungría y era lógico preguntarle qué significado tienen para ella "sus raíces" y qué influencia tiene esto en su carrera?

Como líder de la Asociación Kodály, **Carolina Wagner** presentó la aplicación práctica de los principios pedagógicos de Zoltán Kodály y el famoso método Kodály en una conferencia lindamente ilustrada.

Sylvia Leidemann es la directora artística de Ars Hungarica. Sabemos todos que es una institución muy importante que revaloriza la cultura de Hungría en todos los ámbitos académicos, pero principalmente en la música. Es miembro externo de la Academia de Ciencias de Hungría, desde hace 10 años.

Como musicóloga e investigadora de musicología, posee numerosos reconocimientos internacionales, participa activamente en la vida científica y artística de Argentina y Hungría.

Gabriela Wagner es investigadora de musicoterapia de renombre internacional, profesora emérita de la Universidad del Salvador. En la diáspora conocen muchos a Gabriela como presidenta de Mindszentynum, pero también ha hecho mucho por la causa de la musicoterapia en Argentina. Ocupó un cargo importante en la Federación Mundial de Musicoterapia, de la que también fue presidente durante mucho tiempo. Fue elegida Presidente de la Federación Internacional de Australia en 2005, y en 2008 también fue Presidente del Congreso Mundial de Musicoterapia en la Argentina. Actualmente es profesora invitado en el Instituto Universitario CEMIC en el Programa de Medicina y Artes.

Aunque no intervino durante el programa, también estuvo presente Mariana Leidemann, reconocida arquitecta. Sus logros de investigación de gran valor incluyen su trabajo sobre la arquitectura de la ciudad de Buenos Aires y la preservación de su patrimonio arquitectónico. Entre otros temas, realizó investigaciones sobre la obra arquitectónica de los hermanos Kálnay, cuyo legado aún define la imagen arquitectónica de Buenos Aires.

Durante la tarde pudimos escuchar a varios representantes de muchas disciplinas, todos pertenecientes a la diáspora húngara de la Argentina, y al mismo tiempo pudimos conocer a peronas cuyos logros son reconocidos internacionalmente. Varios de ellos expresaron su ars poética y su testimonio de una manera muy conmovedora. Como moderadores, también tuvimos un sentimiento especial, ya que nos alegró ver a los participantes disfrutar y rendir homenaje a los éxitos, logros y ejemplos impresionantes de los demás. Fue una buena sensación ver que llegamos juntos a conocernos un poco mejor, como compatriotas húngaros y como científicos y colegas. Así como los que viven en la diáspora sois parte de la nación húngara, los logros científicos de los miembros de la diáspora también acrecientan la reputación de la erudición húngara, son una parte integral de ella. Con nuestro evento, esperamos haber logrado presentarlo.

SUSANA BENEDEK

IDIOMA HÚNGARO EN LA UNIVERSIDAD DE BUENOS AIRES

TE OBSERVO Y TE ADMIRO

Aprender una lengua extranjera implica adentrarse en el universo de una cultura diferente, extraña, otra. Asimismo, podemos decir que la comprensión y la valoración profunda de otras culturas es una meta casi imposible si no se conoce la lengua que forma parte de ella.

La mayoría de los estudiantes de los cursos de la UBA sienten que son parte de esa cultura, tienen recuerdos de sus abuelos, padres o bisabuelos, fotos, cartas, anécdotas, sabores, olores, canciones, costumbres, muchas sensaciones que vibran en su interior, y que los empuja a querer más, a querer entender, a querer sentir las emociones de sus ancestros, a captar la esencia de su ser, porque comprenden que la única manera de ver el cuadro completo, de coser su historia y bordar lo más puro e íntimo de su familia es a través de la lengua madre: el idioma húngaro.

¿Por qué me fascina tanto enseñar este idioma? En el mundo se dice que es uno de los idiomas más difíciles, que es casi imposible aprenderlo, ni lo intentes, recomiendan algunos. Sin embargo, el camino de la enseñanza-aprendizaje de este idioma significa una exploración fascinante. Para mí, como docente, es como si me sentara en la vereda de enfrente y observara el comportamiento del idioma: qué sucede, cómo suena, cómo se conforman las palabras, las estructuras, las frases, cómo se expresa, cómo fluye, cómo baila, cómo concibe el mundo, cómo reacciona frente a los acontecimientos. Lo observo, lo trato de entender, lo desmenuzo, lo analizo, reflexiono, me pregunto por qué lo dice de tal manera, por qué lo expresa de tal otra. Y sentada en la vereda de enfrente, observándolo me maravillo, me doy cuenta de lo que significa la vida para el húngaro.

Así, con la observación aprendo, y el mundo se expande y se vuelve cada vez más fascinante. Desde la vereda de enfrente todo es diferente, veo y descubro cosas que estando inmersa ni noto, descubro cada detalle del idioma, cada partícula, y voy entendiendo cada interacción entre las letras, palabras, sufijos, prefijos, el comportamiento de los verbos, los tiempos verbales, y el texto completo. Me maravillo y cada día entiendo más y más todo lo que se dice del idioma húngaro:

"La estructura lógica y perfecta del idioma húngaro supera todos los idiomas."

(Jacobo Grimm 1785-1863)

"Si el húngaro hubiera sido mi lengua materna, mis obras hubieran sido mucho más valiosas. Simplemente porque en este idioma particular lleno de fuerza ancestral, muchas veces podemos expresar con mayor precisión cada mínima diferencia, reflejando cada vibración secreta de nuestros sentimientos."

(George Bernard Shaw 1856-1950)

"La estructura del húngaro es como si la hubiera creado una asamblea de lingüistas para que tenga todo el orden, la consistencia, la armonía y la claridad."

(N. Erbersberg, siglo XIX)

Hoy quisiera hablarles de la **lógica deductiva**. ¿Qué es esto? Como experiencia de vida, el húngaro parte de un todo y extrae la conclusión. Por ejemplo, para decir la fecha, lo primero que nombra es el año, una vez que se ubica en el año, detecta el mes y por último el día. Va del macro al micro, eso es lo que se denomina lógica deductiva. Otro buen ejemplo para esto es la forma en que se presenta una persona. Primero se dice el apellido y luego el nombre. Primero ubico a la familia y luego puntualmente a la persona. Tiene sentido, ¿no? El nombre María no me dice nada, pero saber el apellido me acerca más, me va acotando, me va guiando.

También podríamos mencionar que en húngaro no hay género porque parte de un todo: el ser humano como un todo, no importa si es femenino o masculino: se trata del ser humano en general.

Y tal vez el mejor ejemplo de esta lógica deductiva sea la manera de referirse a la salud: **egészség**. Esta expresión parte del número uno: **egy. Egész**: entero. Si estoy entera, si tengo todos mis órganos en funcionamiento, todo en orden, tengo salud. La explicación es lógica y perfecta. **Egészségedre!** A tu salud! Para poder decir esto, tengo que estar entera, todo debe funcionar como un reloj. Soy un todo en armonía y funcionamiento.

Y puedo seguir con esta deducción lógica: estoy entera y soy un todo, un único ser, una única creación del Señor, porque tengo dos ojos, dos orejas, dos brazos, dos piernas, dos pulmones, etc. Es decir, mis dos ojos hacen que yo sea un único ser. Entonces por ejemplo en húngaro no hablo de los ojos en plural. No digo "Ay, qué lindos ojos verdes". Digo: **"Milyen szép zöld szemed van".** Lo digo en singular porque parte de un **ser** completo y perfecto. Otro ejemplo sería la denominación de "tuerto", el que tiene un sólo ojo. En húngaro se dice "el de medio ojo", **"a félszemű"**. ¿Por qué? ¿Por qué no se dice "el de un ojo", si en realidad tiene solamente un ojo? La respuesta es muy lógica: para el húngaro el ser humano está completo, **es UN ÚNICO SER perfecto** si tiene ambos ojos. ¿Cuál sería entonces el valor de un sólo ojo? Uno (el ser humano completo) dividido por dos (ya que tiene dos ojos para estar completo): medio. Lo mismo ocurre con la persona que tiene una pierna. Se dice **"féllábú"** (el de media pierna), pero, ¿cómo? Si tiene una pierna, ¿por qué media? La respuesta es la misma: uno dividido por dos es medio. Es complejo. En húngaro se parte de la creación perfecta del ser humano, del todo. No es una sumatoria de pequeñas partes.

Esta manera de entender la salud y el ser humano nos demuestra cómo interpreta los fenómenos de la vida el húngaro. **Divide antes de sumar.** Descubrir estos fenómenos y empezar a entenderlos me llevan a la admiración. Es fascinante observar desde la vereda de enfrente.

¡Seguiremos en la próxima!

ANNA VÁGÁSI-KOVÁCS

MI HIJA ESTÁ APRENDIENDO HÚNGARO!

PADRES DEL SAN LADISLAO

Celeste Alfonso es el verdadero rayo de sol para las clases húngaras. Esta entusiasmada con las tareas, las nuevas canciones. Aunque es la más joven de los estudiantes, dijo con valentía las palabras después de mí, practicó la pronunciación, las melodías húngaras. Los ojos de Celeste brillan mejor cuando cantamos la canción; *¿A dónde vas, conejito?* que se convirtió en su favorito. Una niña feliz, equilibrada y trabajadora; ¡Es un placer enseñarle! Sus padres están muy contentos de que Celeste, de seis años, haya comenzado a aprender su segundo idioma este año. Le pregunté a su mamá:

Además de las muchas actividades de Celeste, ¿por qué decidieron aprovechar la oportunidad de aprender húngaro este año?

Nosotros somos de Colombia, vivimos en Argentina hace más 10 años. Somos fieles creyentes de hacerle ver a Cele que afuera hay un mundo que explorar, del que alimentarse, de hacerle ver que hay diferentes culturas, idiomas, comidas, paisajes. Un sin fin de cosas que ni siquiera nosotros como adultos conocemos, pero que ella tal vez pueda tener la oportunidad de conocer y seguir enriqueciendo su conocimiento.

¿Cómo les resulta el idioma?

Es un poco difícil, pero a su vez nos parece fascinante. No dejamos de aprender y aprender de ella cuando nos cuenta sobre las clases.

¿Cómo ven el desarrollo del nivel de ella desde Marzo?

Cele inicio desde los dos años y medio clases de inglés, por la facilidad verbal que tiene. Cuando nos dijeron a los Padres que habían clases de Húngaro le preguntamos a ella si quería asistir, aunque al principio estuvo un poco reacia a tomarlas, luego de ir a la primera clase con la profesora Anna quedó encantada, fascinada y muy emocionada.

¿Cuál creen que sea su grado de dedicación con la clase?

Demuestra mucho interés y realiza las actividades adicionales que le envían.

¿Se escuchan palabras/canciones en húngaro de ella en casa? Si es así, cuáles?

Nos cuenta mucho como se dicen los animales, especialmente conejo, perro y gato.

Cele con su obra preparado para la conmemoración del 23 de octubre

En la clase

DISCURSO DE
DR. PÉTER SZILÁGYI
17 DE OCTUBRE DE 2020
Con la recomendación de la Embajada de Hungría en Buenos Aires

Discurso de Dr. Péter Szilágyi (Comisario Ministerial de la Oficina del Primer Ministro de Hungría), con motivo de la ceremonia de entrega del Trianon Memorial en Magyaralmás.

"Mira este árbol. ¿Ves sus numerosas hojas? Cada una, hasta la más pequeña, tiene un pequeño folículo piloso en el fondo del suelo que le da vida (...)

Sin embargo, si la fibra de la raíz muere allí debajo de la tierra, la hojita no volverá más y, con el tiempo, el árbol también morirá. Porque la vida está en la raíz, ¿sabes? Y el que se va, no puede llevarse las raíces con él. Y el que no tiene raíz, se perderá".

¡Querido Señor Presidente! Estimados Miembros del Comité! Señor Alcalde! ¡Estimada Comunidad Conmemorativa! ¡Queridos Compatriotas!

Los saludo con cariño y respeto en nombre de la Secretaría de Estado de Política Nacional de la Oficina del Primer Ministro. Acabo de citar algunas líneas de la novela Legado (Hagyaték) de Albert Wass. Mientras estaba pensando en mi discurso, llegué a la conclusión que hoy mi mensaje principal aquí ante Ustedes, más allá de nuestra tragedia nacional, debe ser la idea de la unidad nacional y la unión.

Se puede callar sobre Trianon, como lo ha hecho la política oficial húngara durante muchas décadas – se puede y se debe lamentar lo sucedido con dolor de corazón, recordarlo con pensamientos profundos y con alma elevada.

No debemos olvidarnos de ninguna manera del dictado inconmensurablemente injusto de la separación de la patria de más de 3 millones de húngaros, de la confiscación arbitraria de nuestra zona rica en materias primarias. Al mismo tiempo, permítanme que, aprendiendo de los agravios del pasado, ahora los invite a pensar juntos sobre un futuro mejor y más productivo.

Wass Albert articula perfectamente todo lo que los húngaros tenemos que representar. En la línea de pensamiento citada por Él, una imagen cautivadora se despliega ante nosotros. Vemos el enorme árbol imaginario profundamente arraigado, edificante de la vida de nuestra nación, y la preservación de cada hoja diminuta, e incluso de sus raíces capilares más pequeñas, es igualmente importante. Durante los últimos diez años, el Gobierno de Hungría ha trabajado con este espíritu.

No hace mucho, los casi cinco millones de húngaros al otro lado de las fronteras podían sentir con razón que la patria les había soltado la mano. Por otro lado, el gobierno de Orbán ha puesto el diálogo con los representantes de los húngaros en el extranjero y la diáspora en una nueva base, por lo que desde 2010 hemos estado trabajando para hacer que el pensamiento común sobre la nación húngara unificada y sobre la Cuenca de los Cárpatos unificada sea lo más universal posible.

Se sabe que innumerables húngaros se han visto obligados a cruzar la frontera en el último siglo y dejar su tierra natal con la esperanza de una vida mejor. Así, proteger esas raíces familiares centenarias que parecen estar destrozadas se ha convertido en uno de nuestros principales objetivos. Junto con los representantes de los húngaros de Hungría y del extranjero, impulsamos las comunidades en crecimiento, construimos y renovamos jardines de infantes, escuelas, iglesias y espacios comunitarios.

Hemos apoyado el funcionamiento de las instituciones y las organizaciones húngaras. Apoyamos a las empresas que crean y preservan valores, creamos puestos de trabajo. Hemos demostrado que incluso las cargas del sangriento siglo XX no pudieron quebrantar a nuestra nación, de hecho, nuestra supervivencia nos dio nuevo impulso para ser los vencedores del siglo XXI.

El hecho de que me encuentre ante Ustedes junto a un monumento que conmemora la cohesión transfronteriza de nuestra nación, demuestra que la comunidad de Magyaralmás piensa en una nación húngara unificada. Estoy seguro de que esta hermosa municipalidad albergará otras innumerables iniciativas valiosas.

¡Queridas Señoras y Señores!

Han pasado cien largos años desde la firma del dictado de Trianon. En 1920, las potencias vencedoras pudieron pensar con razón que un castigo que despedazara un país, despedazara familias, pisoteara una nación milenaria sin duda sería suficiente para crear un país manipulable, débil, frágil y sin identidad en el corazón de Europa Central. Nadie pensó y parece que muchos aún hoy no creen que el intento de arrancar nuestras raices nos motiva a trabajar aún más duro. Porque en Europa, sólo nosotros, húngaros entendemos realmente, *"que la vida está en la raíz. Y el que carece de raíces se perderá"*.

SZÉKÁSY MIKLÓS

BARTÓK BÉLA ÉLETMŰVE KORTÁRSAI TÜKRÉBEN

A Bartók Világév megemlékezésének a keretében (1945-2020)

Bartók Béla 1881 (Nagyszentmiklós - Torontál megye) **– 1945.** (New York)

Idén emlékezik meg a világ Bartók Béla elhunytának 75-ik évfordulójáról. Apja, szintén Béla, Nagyszentmiklós Földműves Iskolájának volt az igazgatója és kulturális életének sokirányú vezető személyisége, mint a Zeneegyesület elnöke, kiváló csellóművész és zongorista, a helybeli zenekar szervezője és könnyű táncdarabok komponistája. Amellett elismert mezőgazdasági szakember volt és színes útirajzok jótollú szerzője. Bartók nagyapja, János, hasonlóképpen a nagyszentmiklósi Földműves Iskolának volt az igazgatója, dédapja, szintén Bartók János, jegyző volt Magyarcsermelyen, ükapja, Bartók Gergely, pedig a felső-magyarországi Borsodszirákon élt.

Bartók családi körülményeinek változásai miatt 5 különböző városban nőtt fel és folytatta iskolai tanulmányait, amíg 1899-ben, 18 éves korában, beiratkozott a budapesti Zeneakadémiára. Apja nagyon fiatalon, 33 éves korában meghalt, az özvegynek, kisfiának és nála 4 évvel fiatalabb Elza nevű hugának, el kellett hagyniuk az igazgatói lakást. Anyja, Voit Paula (1857-1939), aki 50 évvel élte túl korán elhalálozott férjét, jó színvonalú zongorista volt és mint tanítónő szerzett állást az Ugocsa megyei Nagyszőllősön, ahol négy évig élt a család. Utána Bartók egy évet töltött rokonoknál kvártélyban Nagyváradon, majd amikor anyját áthelyezték Beszterce városába, ott tartózkodott a család egy évig. Végül 1894-ben az anyját Pozsonyba nevezték ki az állami tanítóképző intézetbe egy sokkal jobban fizető állásba, nagy megváltás volt egy biztosabb helyzetben a jövő elé nézni.

Egy igazán lehangoló példája a Trianoni tragédiának hogy az 5 város közül ma már egyik sem tartozik Magyarországhoz. Nagyszentmiklós Makóhoz van közel és Trianon óta Romániához tartozik mint Sinnicolau Mare, alig 10 kilométerre a határtól, A második világháború előtti utolsó népszámlálás szerint lakossága nagyon vegyes volt, kb. 30% magyar, 30% sváb, 30% román és 10% szerb. Nagyszőllős sorsa sokkal komplikáltabb lett. Ez erősen magyar város volt, 75% magyar, 15% rutén és 5% szász, kevesebb mint 2% román lakossal és nem voltak cseh vagy tót lakosai. Románia magának követelte az egész Ugocsa megyét, de csak a déli részét kapta meg, az északi részében fekvő Nagyszőllős Csehszlovákiához került, Velky Sovlar névvel. Kárpátaljával 1939-ben visszakerült Magyarországhoz, de 1945-ben újra elszakították, csak most a Szovjetunió csatolta magához és Vinogradov lett belöle. Amikor a Szovjetunió felbomlott, a város 1992-től Ukrajna lett Vynohradiv elnevezéssel. Beszterce az erdélyi szász vidék központja volt, lakosságának a 60%-a volt németajkú és 1918-ban Bistrita név alatt Romániához csatolták. Nagyvárad (most a romániai Oradea), Bihar fővárosa, tiszta magyar város volt, a román lakosság nem érte el az 5%-ot. A határmelletti helység elvesztése Trianon egyik legnagyobb igazságtalansága volt. Ez a két város 1940-ben visszakerült Magyarországhoz, majd 1945-ben újra Romániához. Pozsony, a magyar országgyűlés székhelye, nagy magyar politikai tradicióval rendelkező város, lakossága 1910-ben 40%-ig volt németajkú, 40% magyar és alig csak 15% tót. Mégis Csehszlovákiához csatolták, most tudvalevőleg a független Szlovákia fővárosa Bratislava névvel. Ezután a kis politikai kitérő után viszatérhetünk Bartók Béla gyermekkorához, az egyes fent említett városokban kifejtett működéséhez, zenei fejlődéséhez.

Édesanyja emlékirataiban olvashatjuk: *"Béla 3 éves korában dobot kapott, ha én zongoráztam ő kicsi székére ült és megadta pontosan az ütemet, ha 3/4 -böl átmentem 4/4-re, egy pillanatra abbahagyta a dobolást és utána folytatta a megfelelő ütemben. 4 éves korára már 40 népdalt tudott a zongorán egy újjal kiverni, ha mondtuk a dal kezdő szövegét ő azonnal el tudta játszani. Férjem halála után Nagyszőllősre kerültünk, kicsi város lévén nem volt zenei élete.*

Én szerény tehetségem szerint tanítottam őt. 9 éves korában valami dallam került a fülébe, amit nem hallott, de amikor eljátszotta nekem, íme egy valcer volt, amit eddig sose hallott. Ezután gyors egymásutánban komponálgatott, ez volt legnagyobb élvezete és legnagyobb örömünk."

Első komolyabb kompozíciója 1892-ben került nyilvánosságra egy jótékonycélú hangversenyen, ahol az alig 11 éves Bartók Bethoven Waldstein szonátájának az első tételét játszotta és műsora befejezőszámaként saját, Duna folyása című 20 perc időtartamú szerzeményét, amelyet a földrajzleckék hatása alatt komponált. A darab a Duna folyását kiséri forrásától a tengerig, de Bartók már akkor is kimutatta nagy magyar hazafiságát: a folyó vidám muzsikával köszönti Dévénynél a magyar földet és nagyon szomorúvá válik a hangja amikor a Vaskapunál elhagyja az országot. Az Ugocsa című hetilap *"a II. osztályos gimnáziumi tanulót nagyon hivatott zongoristának és kompositiója alapján fiatal genienek nevezte"* (eredeti helyesírással).

Bartók rövid nagyváradi tartózkodása nem volt sikeres, bár a serdülő fiú kapott zeneleckéket Kersch Ferenc egyházi karnagytól, de a gimnázium tanárai csak a jómódú gyerekekkel szerettek foglalkozni, mert akiket nem korrepetálhattak, azokat lelkesen megbuktatták. Mikor anyja egy évi szabadságot kapott, a család ideiglenesen le tudott a magas művészi színvonalú Pozsonyban telepedni, ahol Béla a híres Erkel Lászlónál tanulhatott zongorázni. Sajnos anyja ezután Besztercén kapott állást, ahol a fiúra keserű esztendő várt. Szász iskolában kellett tanulmányait német nyelven folytatni és nem kapott zenetanárt. Megváltásként jött végülis anyja pozsonyi kinevezése, Bartók hányatott gyerekkorának felhői mögül kezdett bontakozni a napsugár. Ebben a városban végezte el a gimnázium hátralevő osztályait és folytatta tanulmányait Erkel Lászlónál, majd ennek a halála után Anton Hyrtl tanárnál. Kitünő tanuló volt, különösen szerette a matematikát, fizikát, növény és állattant, amellett a nyelvekben kivált, már jól tudott németül és latinul és 25 éves korára megtanult angolul, franciául, szlovákul, értett spanyolul és portugálul, később belekóstolt a román nyelvbe és a keleti nyelvek és írásfajták is érdekelték.

Az 1896-os világraszóló Millénniumi év keretében a 15 esztendős Bartók először lépett fel nyilvánosan Pozsonyban, majd 1898-ben, a forradalom 50-ik évfordulóján a pozsonyi Városház nagytermében játszott. Közben komponált, templomokban orgonázott és bemutatta az első zongoraszonátáját. **Bartók nagyon hívő katolikusként nőtt fel, bár később eltávolodott a vallástól és már érett korában unitárius lett.** Idősebb fia, Béla (aki pedig a budapesti unitárius egyházközség főgondnokaként működött 1971-től halála dátumáig, 1994-ig), írta róla: „Apám a pozsonyi katolikus középiskolába járt, a koronázási templomban minden vasárnapi misén orgonázott, ugyanott ahol Dohnányi, aki ugyanabba az iskolába járt, is játszott azelőtt. Az unitárius vallást azért választotta, mert szabadabbnak és humanistábbnak vélte mint a merev katolikus hitet."

Bartók önéletrajzában így írja le életpálya választását: "A gimnáziumi tanulmányok befejezése után Dohnányi tanácsára Budapestre jöttem a Zeneakadémiára, ahol Thomán István zongora és Koessler János zeneszerzés tanítványa voltam 1899-től 1903-ig. Thomán nevét már diákkoromban ismertem, akkor már Pozsonyba gyakran lejárt Budapestről egy nálam pár évvel idősebb zongoraművész, akinek óriási jövőt jósoltak és akiben én ifjúkori művész ideálomat találtam meg. Ez a zongorista, Dohnányi Ernő, nagy lelkesedéssel beszélt Thománról. Az a nevelés amit később Thománnál találtam nemcsak a zongorakéznek és a muzsikus fülnek szólt, hanem az emberi léleknek is. Thomán Liszt növendék volt és személyesen sajátította el a nagy mestertől a mozdulatokat, amelyeket a legújabb pedagógia alkalmazott."

Már harmadéves tanulóként Bartók írja az anyjának: "A hét ujdonsága, hogy Gruberné tanítványom lett (Gruber Henrikné, Schlesinger/Sándor Emma, később Kodály Zoltán első felesége), kontrapunktot fog nálam tanulni, heti egy órában. Amellett Gruberné szalonjában a szombati társaságokban előadok is, legutóbb Dohnányi utolsó művét. Legközelebb meg Gruberné játszotta el az én egyik zongoradarabomat. Erre Dohnányi ezt mondta: "Mi ez? Mit játszik? Amit én nem ismerek." Utána nyugtalanul fel-alá járt és felkiáltott: *"Megvan! Ez a darab vagy Richard Strausstól van vagy Bartóktól".*

Szóval ő Straussosnak találta, Thomán úrnak tetszett, de ő meg azt mondta hogy Brahmsos, Herzfeld tanár úr meg hogy Lisztes és Gruberné meg hogy modernizált Csajkovszky. Másvalaki meg Wagneresnek is érezte. Szóval egyiküknek sincs igaza. Csak az van, hogy a zeném más."

Az egyéni stílusa keresésére vonatkozólag Kodály ezt írja: "Pályája kezdében álmában sem gondolt arra, hogy valaha folklórista lesz. Elsö főcélja a zongora volt, második a zeneszerzés. Korai kisérleteiben nyoma sincs a magyar stílusra törekvésnek, két évig nem is komponált, aminek az okát tanárjában Koessler Jánosban kereshetjük. Nem értették egymást, Koesslerben nem talált vezetőre, mert a német Koesslernek az volt a nézete, hogy magasabb zenében a magyar jelleg csak módjával alkalmazott színfolt lehet, mint Brahmsnál és Debusyről meg így nyilatkozott: *"Man kann nicht einen ganzen Abend in Dialekt sprechen"* (Nem lehet egész este folyamán dialektusban beszélni). De a millénniumi függetlenségi hullám után a közvélemény minden téren magyarságot követelt, Gotterhalte helyett magyar himnuszt. Bartókot is elragadta a láz, évekig az akkor felkapott magyar paszománnyal ellátott Attila kabátot és csokornyakkendőt hordta, még a hangversenydobogón is, és felszólította Elza hugát, hogy ő is magyar ruhában jelenjen meg. Sőt, átkeresztelte hugát Böskének, mert Elza túlságosan németesen hangzott.

Koessler kitünően tanította a hangszerelést, tanítványai voltak a Bartókkal majdnem egykorú Weiner Leó, Kodály Zoltán és Kálmán Imre is, de a tanár istene Brahms maradt, megmaradt konzervatívnak és leszólta Richard Strausst modern hangzása miatt. Bartók anyja ezt írta 1903-ban: *"Az Akadémia vizsgáján Liszt Spanyol rapszódiáját adta elő olyan sikerrel, hogy nyolcszor hívták vissza és Herzfeld, Hubay és Mihalovics professzorok lelkesen gratuláltak neki. Zeneszerzői vizsgáján hegedű-zongora szonátáját adták elő, ez mindenkinek tetszett, még Koessler professzor úrnak is. Akkor szerzette Kossuth szimfóniáját, amit meghallott a hires, győri születésü, karmester, Hans Richter. Rögtön elvitte a partiturájáta és Angliában előadta. Nagyon büszke vagyok a fiamra".*

A Kossuth szimfónia még Liszt hatású szimfónikus költemény, amelynek a központja a magyar himnusz és az osztrák császári himnusz allegórikus küzdelme és ahol megjelenik Bartók mélyérzésű hazaszeretete. A Kossuth szimfónia 1903-ban jelent meg, ugyanakkor mint Debussy Pelléas et Melisande operája, Mahler 5-ik szimfóniája, Sibelius hegedű-versenye, Puccini Madame Butterfly operája, majd rövidesen Richard Strauss Salome operája és Lehár Víg Özvegye. A meglepő az. hogy az 1904 évi angliai és egy budapesti bemutatója után a szerző életében soha többé nem adták elő, a harmadik előadásra 1961-ben került sor. A budapesti bemutató után írta Kacsoh Pongrác, a Zenevilág folyóirat kritikusa: *"Ez a fiatalember az első művével a tartalmi mélységnek és technikai tudásnak arról a pontjáról indul ki, ahová a modernek legmodernebbike, Richard Strauss, egy művészi tettekben dús zeneszerzői pályafutás delén eljutott. Bartók Béla átugrotta azt a mély űrt, amely a magyar népzenét az európai népek bonyolódott formában dolgozó szimfónikus zenéjétől elválasztotta, neki vágtatott a mélységnek és átugrotta azt, megnyitva a művészettörténet egy új korszakát. Amit Erkel Ferenc tett az opera terén, azt teszi most Bartók a szimfónikus költemény formájában, folytatva Liszt Ferenc magas színvonalát."*

Bartók második fontos műve a Scherzo zongorára és zenekarra volt, a Filharmóniai Társaság adta volna elő Budapesten 1905-ben, de Bartók az első próba után felháborodott a zenekar felkészületlensége és ellenséges magatartása miatt, becsapta az ajtót és a mű bemutatási jogát visszavonta. Ez a mű életében sohasem hangzott el, szintén 1961-ben került először a közönség elé. Talán ezért jelölte Bartók az opus 1 számmal az 1904-ben írt Rapszódiáját zongorára és zenekarra, amely a korabeli romantikus magyaros irányzat legszebb darabja. Nem váratlan, hogy Bartók utolsó, New Yorkban, befejezett műve, szintén zongorára és zenekarra szól, a harmadik zongoraverseny, hiszen Bartók elsősorban zongorista volt és ennek a hangszernek a neves tanára.

Mert Bartókot már 1907-ben, alig 26 éves korában kinevezték a Zeneakadémián a zongora tanszékre professzornak.

Még az előző években rengeteget hangversenyezett külföldön és ezeket írta anyjának benyomásairól: “Egy pár párizsi külsőség: a kofák kis kocsijukat tólva énekelve kinálják áruikat, mindegyiknek megvan a melódiája, érdemes lenne össze-gyüjteni. A bérkocsiknak nincsen állomása, úgy cirkálnak az utcán mint a “feile Dirnen” (“eladó kurvák”), annyi automobil száguldoz, hogy az utcák türhetetlenül bűzlenek a benzinfüsttől, a metropolitain, ez a villamos szörnyeteg, sipol, dudál, dübörög, a fékezés átjárja az ember csontját, belsejét, kirezgeti még a lelkét is. Ez a sietség, száguldás, lárma olyan valami mit Békés vármegyében nehezen lehet elképzelni. Lisszabon pedig: gyönyörű

kis városka, de hihetetlen zaj van, minden ember ordítva árulja portékáit, amelyeket “se csacsi-se ló” szállít. És micsoda piszok, csámpás, toprongyos alakok ténferegnek ebben a halszagú szemétben. Ez Demi-Afrique, barnabőrű, koromhajú népség, de nagyon érdekes és mégis mondhatatlanul nyájas. Na és a vonat! Lisszabon és Madrid között egy járat közlekedik naponta, ez az express 28 km-nyi sebességgel “száguld”, összesen 21 óra az út. A portugál vasutak gyalázatosak, folyosó, árnyékszék, fűtés, világítás, ismeretlen fogalmak. A 6 személyes első osztályú fülkében 10 ember szorongat. Viszont Madridban fogadott a királynő. Annyit tud a zenéről mint a Schneider néni. A sok zöldség között a legsikerültebb az volt, amikor azt mondja: *“A királya úgye jól beszél magyarul?”* Na éppen a Ferenc Jóska! De ráhagytam, hogy igen, nagyon jól, pont én a republikánus, a Habsburg gyűlölő. Tőlem meg valamilyen csárdást kivánt. Jól van, játszottam, teljék benne öröme”.

Ebben az időben írta Kodály: “Az Erkel-Liszt féle magyarság határán állva írta meg Bartók első műveit, még az opus 3-ként megjelent I. szvitet is. De akkor rájött, hogy arra már nincs út, újabb mondanivaló és akkor kezdett a népdal iránt érdeklődni. A levegő tele volt a műveltebb körök népdalaival, de ezek nem voltak igazi népdalok.”

Bartók meg ezt írta: “A magyar paraszt és az ország más parasztnépei, különösen a tót és az oláh parasztság, hihetetelenül nagy zenei kincset őriz népi melódiáiban. Gazdag anyag áll a rendelkezésünkre, csak a kezünket kell kinyújtanunk és felszednünk.

Csak ez a felszedés nem volt olyan egyszerű dolog. Olyan falvakat kellett felkeresnünk, amelyek a lehető legtávolabb esnek a civilizáció központjaitól és közlekedési vonalaitól. Még akkor nagyon sok ilyen falu létezett Magyarországon. A régi, több évszázados dallamokért öreg-emberekhez, föleg öregasszonyokhoz kellett fordulnunk, ezeket viszont nehéz volt rávenni az éneklésre, szégyelték idegen emberek előtt énekelni, féltek, hogy a falubeliek kigúnyolják öket és még inkább féltek a fonográftól. A legnyomorúságosabb falvakban a legprimitívebb viszonyok közt kellett élnünk, mégis életem legboldogabb napjai közé tartoztak ezek, ha sikeresen felvettem ismeretlen dallamokat."

1907-ben Székelyföldön gyűjtött Bartók és Geyer Stefinek, egy fiatal Hubay tanítvány hegedű-művésznőnek, ezt írta Gyergyó-Kilyénfalvából: "Én (belépek): *Isten áldja meg.* A parasztasszony (PA): *Jézus tartsa meg.* Én: *hát hogy-mint vannak?* PA: *hát mü csak megvónánk, bajaink is vadnak. Hát az úr mit kéván?* (kis lányának): *hojsza egy széket az úrnak és erejszétek bé a malacokat.* Én: *azt mondta a szomszédasszony, hogy maga tudna olyan régi-régi világi nótákat, amit fiatal korában az öregektöl tanult.* PA: *én régi nótákat? Hi-hi-hi, ne bolondozzon velem az úr.* Én: *nem bolondság, azért jöttem le a messzi Budapestről, hogy megkeressem ezeket a régi nótákat, hogy ezeket megőrízzük, mert lássa a fiatalok egész más nótákat danolnak, ha nem írjuk fel őket, 50 év múlva még hírüket sem fogja senki tudni.* PA: *úgy? Ha-ha-ha, ezt már aztán nem hiszem.* Én (kétségbeesve): *nézze csak néni ezt a könyvet, ezt mind én írtam le,* (fütyült két nótát), *ezt a Gergőné énekelte, ezt meg a Kaszáné.* PA: *aj, már nem olyan az én hangom, fiatal leányokhoz kell menni, azok tudnak énekelni. Nekem egy sem jut eszembe, éppen ha kell, egyet se tudok. Na, eszembe jutott egy* – (hirtelen lányához) *kutya terengettét miért eresztettétek ki a libákat, regvel mondám ne erejszétek ki őket délebédig. Na itt az úr éneke: dudol valamit.* Én: *jaj ez nem jó, az mostani uras nóta.* PA: *na, akkor mondok valamit, a Mária Magdolna éneke.* Én: (fogcsikorgatva, de nyájasan) *az nem kell, az szent ének, valami igazi falusi nótát.* PA: (megismétli azt amire már mondtam, hogy új nóta, majd újra ajánlja a Mária Magdolnát). Én (kitartás, türelem a pokolba veletek): *nem tud akkor semmit?*

PA: *Sándor Gyurkáné ehejt lakik küjjel az uccán, azt östig se győzné hallgatni.* Én (reménykedve): *hol van ő?* PA: *hát instállom az osztonátában (szövőszék) dolgozik, a nainya (nagymama) meg csöll (csé-vél), az sok régiséget tud, ha két deci pálinkát megiszik. Vagy menjen radinába (keresztelő) vagy kalákába (közös munka), ott úgy énekelünk!* Én: *Isten áldja meg* (megtörve távozom). *Da capo al ϕine reggeltöl estig, hétfőtől vasárnapig, ezt nem lehet tovább kibírni."*

1909-ben Bartók a Felvidéket járja és ezt írja: "A tót nép nagyon gazdag népdalokban. Hét nap óta dagasztom Rogoz, Drágcséke, Tasádfő, Korbezd és Kotyiklet sarát, ez az ország legérdekesebb része népzene szempontjából, itt minden ősi. Kotyikletnek nincs iskolája, se papja, egy ember se tud írni, olvasni, mintaközség. Sáros üdvözleteimet küldöm."

A rendkívül csinos Geyer Stefi, akihez Bartók nagyon vonzódott, nem viszonozta az érzelmeit. Új láthatárok után néz és 1909-ben megnősült, elvette az alig 16 éves Ziegler Márta tanítványát, a lány szüleinek ellenzése dacára, valósággal szöktetve hazulról vezeti oltárhoz. Házasságukból egy év múlva fiúgyermek születik, ifj. Bartók Béla.

Ebben az időben hírneve már állandóan nő. A Budapesti Hírlap 1910 márciusi számából idézem Kern Aurél írását: *"A Zeneakadémiának van két fiatal professzora, Bartók Béla és Kodály Zoltán, forradalmárok, de erre magvan a jogcímük: a genialitás. A félhivatalos német muzsika közepette ők ketten fanatikusan magyarok. A meggyőződésük, hogy a magyar zene gyökérszálait igen mélyen kell keresnünk, az elrejtett, elszigetelt, érintetlen nép dalolásában, ősi karakterében. A töredékeket egyes falvak őrzik, főleg a székely föld, és az etnográfiai kutatás dolga megmenteni a pogány magyar lélek rúnáit, mielőtt eltörölné őket az idő. Bartók és Kodály nyakukba vették az országot és barangoltak mindenütt motívumokat gyüjteni."*

De Bartók nemcsak magyarországi népek melódiáit gyűjti. 1913-ban kezd arabul tanulni, mert a sivataglakó berberek és arabok zenei anyagát akarja tanulmányozni. Algír környékére utazik, ahol a hőmérséklet 48 fokot is elér nyáron, de a meleg nem zavarja őt. Márta felesége is elkiséri a vadregényes útra, amelyről ezt írja.

“Biscra városában fogadtunk egy arab vezetőt, de a három zenész, akiket ez szerzett csak kávéházi zenét ismert, az arab nők pedig idegen férfiak előtt nem énekelhettek. A rendőrség engedélyével az “ouled-mailok” (prostituták), akiknek nem volt szabad az utcájukat elhagyni, eljöhettek a hotelba, ahol az örömlányok nagyon jó anyagot nyújtottak. Innen Tolga városába mentünk, ahol a sejk nagyon szívesen fogadott bennünket és felvonultatta a hotelban az énekes furulyásokat, a dobosokat és az öregasszonyokat. Csak a víz ihatatlanul keserű volt, tejként istállószagú kecsketejet adtak és mindezt horribilis árakon. Innen Sidi Okbába utaztunk, ahol a sejk egy ház előtt, gyékényekkel leterített emelvényen ült, másik két arabbal. Leültünk az öreg sejkkel szemben, kaptunk kávéskannát, csészét, cukrot, minden sűrűn tele légypiszokkal. A kávé sem lehetett kimondottan steril, a víz az egyetlen patakból jött, ahol kacsák úszkáltak, asszonyok mostak és kis arab kölykök lubickoltak és pisiltek. A kávé visszautasítás nagy sértés lett volna, férjem mondta is: “ha belehalunk is, meg kell innunk”. Aztán felmentünk az emeletre, ahol felállítottuk a fonográft, jöttek a zenészek, csak mondták, hogy ne támaszkodjunk a falra, a repedésekben életveszélyes skorpiók rejtőznek. A skorpiók nem csíptek meg, de Béla olyan súlyos bélhurutot kapott, hogy 47 kilóra fogyott és visszautaztunk Marseillebe. A szándék, hogy újra jöjjünk gyűjteni a háború miatt meghiúsult és Béla sose tért vissza Afrikába”.

Ziegler Márta naplójában még ezt írja: *“Az első lakásunk a Rákoshegyi Jókai-utca 3. volt, sajnos olyan kicsi, hogy Béla nem tudott nyugodtan dolgozni. Szerencsére rövidesen egy nagyobb házba költöztünk, körülöttünk üres telkek voltak, ebben a környezetben Béla éjjel komponált. Napközben népdalgyűjteményét rendezte, nem ismerte a pihenést, megtanult tótul és románul, még a lepkéket és rovarokat is úgy gyűjtötte mint a népdalokat, igazi tudós rendszerezéssel. Világa nem a Petőfi puszta volt, hanem Ady világa, a hegyvidék, különösen Erdély. Ezt a földet szerette a legjobban, nagyon leverte amikor Romániához csatolták. Hiszen még a bútoraink is a Kőrösfőn csináltatott székely fafaragások.”*

A fiúnknak mindennap lelkesen rajzolt. A kis Béla mindig azt kérte: *“Apuka jazsoljunk tocsilovat”.*

Férjem nagyon komoly, néha komor, volt, de sose emelte fel a hangját. Ha dühös lett, csak az ajkát tette ráncba és nem szólt egy szót sem. Ritkán nevetett, de nagyon jól szórakozott ha a kiadóktól ilyen hibás szövegek érkeztek: *A tót lepények tánca vagy Zengj nekünk dalt hangok nagy szamárja.* Aztán még jobban örült, ha a külföldről jövő levelek címzésében a Jókai-utcából Rókai-utca lett és Rákoshegyből Rakáshegy, mindig várta milyen újabb mulatságos hibákkal jönnek a levelek."

Bartók három nagy színpadi művét a 10-es években írta. *A Kékszakállú Herceg vára* operája a zord erdélyi balladák világát idézi fel. Balázs Béla írta a szövegkönyvet 1910-ben és rövidesen az opera zenéje kész volt. Csak hat évvel később komponálta Bartók szintén Balázs Béla szövegére írt balletnek, *A fából faragott királyfinak* a zenéjét, mégis ezt a művét mutatták be elöbb az operaházban 1917-ben. Balázs Béla így ezt írta önéletrajzában erről: "Néhány nappal a bemutató elött az a hír terjedt el Budapesten, hogy a szövegkönyv sikeres lesz, de a zene nem. Ez nagyon feldühített, mert megalázó lett volna Bartók részére. A sajtó az Operaház legnagyobb botrányára készült. Készek voltak a kritikák *"Bélácska nem komponálj"* szellemben és stílusban. Csak éppen fordítva lett, hiszen Bartókot harmincszor is viszahívta az örjöngő közönség a színpadra, de én nem kaptam elismerést. Kénytelen-kelletlenül a kritikák rajongva vélekedtek a zenéről, csak éppen hogy a szövegkönyv egy olcsó és groteszk kínai gyártmány, viszont a zene tragikus, démoni, felmagasztaló. Még azt is mondták, hogy terrorizáltam Bartókot, hogy komponáljon az én szövegemre, mert így legalább a siker egy része rám is mosolyoghat és kaphatok egy kis helyet a zenetörténelemben. Sajnos ez befolyásolhatja Bartókot is, aki aligha fog tőlem újabb közreműködést kérni."

Mit írtak a kritikusok másnap? Fodor Gyula a Hétben: "Eddig Bartók mindig indexen volt. A zenészek undorral és rosszakarattal játszották a kottáit, nem volt magyar karmester aki síkra szállott volna érte. Ez nem is csoda, ha meggondoljuk, hogy egy eltévelyedett, perverz, pathologikus, hazaáruló, dekadens egyénről volt szó. De ki ez a perverz, sansculotte zeneszerző, ez az eltévelyedett forradalmár, ez a rosszhiszemű anarchista?

Alacsony, karcsú, őszes hajú, cvikkeres művész, csöndes, szótlan, magába fordult, tartózkodó, szerény, finom, kedves, jóságos ember. Az egész élete: munka. A nemzet napszámosai éltek így, mint ez a magyar zeneművészetnek Isten kivételes kegyelméből való hercege. A Zeneakadémián tanít zongorázni és nemcsak a kezét műveli ki a tanítványainak, hanem az ízlését, az értelmét, a lelkét is. Ezeken felül pedig hónapszámra járta szekéren a magyar nemzetiségi vidékeket, élt szalonnán és kenyéren, gyűjtve a népdalokat." A neves Reinitz Béla a Népszavában: "Ma a nagy magyar zeneköltő nagyszerű zsenije előtt meghajtom a hódolat zászlaját. A tegnap este hatása nem érzéki, hanem lelki hatás volt, a művészet mindent lenyűgöző hatalma. Sajnos ahogy a kritikus gyönyörűséggel vallja, hogy itt van a legnagyobb művészünk, a közvélemény nagyrésze a meg nem értés Beckmesser füleivel hallgatja őt. Pedig Hans Sachs módjára kéne ezt a zenét hallgatni, mint ahogy Wagner olyan kiválóan példázta. Sachs sem értette meg Stolzingi Waltert, az új költőt, de megérezte, hogy egy nagy dologgal, megnyilatkozással áll szemben. Én a félkultúrájú szakmány zenészekkel és a szokványos zenéhez ragaszkodó operajárókkal szemben a fiatalság szűz füleiben bizakodom, amely nem tudja milyen a régi szabály, de fogékony a szép iránt és kinyitja lelkét az igazi művészet előtt." A ballet nagy sikere alapján egy évvel később végre az operaház bemutatta *A kékszakállú herceg várát* is. Eredetileg a Lipótvárosi Kaszinó pályázatára írta, de elutasították mint játszhatatlant. Ugyanígy járt az Operaházban is. Bartók akkor azt vélekedte: "Engem mint zeneszerzőt hivatalosan kivégeztek. Vagy nekik van igazuk, akkor én tehetségtelen kontár vagyok, vagy nekem, akkor ők hülyék. Belenyugodtam, ezután íróasztalomnak írok." Valóban 1912-ben számű-zetésbe vonult, csak tanítani járt, eltemetkezett a csendbe, 1915-ig több zenét nem írt, sokat utazott, népdalokat gyűjtött. A parasztok mutatták meg pár év múlva azt is, élni, dolgozni kell továbbra is, a legvadabb támadások ellenére is kezdett újra zenét szerezni, népdalok, népi táncok alapján. Ezután született meg az igazi nagy sikert arató Királyfi és jött a Kékszakállú operaházi bemutatója.

A kritikusok újra leszólták Balázs Béla szövegét és azt is mondták, hogy ez csak egy akadály a szenvedő zeneszerzőnek.

Balázs így válaszolt a Magyar Színpad folyóiratban: *"Mikor megírtam ezt a szöveget, a magyar írók nem tolongtak Bartók körül, mert egy őrültnek tartották és nem lett volna jó befektetés vele együtt dolgozni. De ami még jobban fájt nekem, hogy Bartók erre úgy válaszolt, hogy megköszönte az előadást az operának, a karmesternek, az énekeseknek, az én nevemet meg sem említette. Pedig visszautasíthatta volna a támadásokat, elismerve, hogy amikor elfogadta a szövegkönyvet, nem a faute de mieux (jobb helyett), hanem mert valóban tetszett neki. Nagyon meg vagyok sértve, Bartók egy zseniális zenész, de emberileg rosszul viselkedett velem."* Ezután évekig nem is beszéltek egymással, a viszonyuk teljesen elromlott.

A harmadik nagyszabású színpadi darab, A csodálatos mandarin, egyfelvonásos néma játék, Lengyel Menyhért szövegére, szintén sötét tónusú alkotás, mint a Kékszakállú. A kettő közötti *Fából faragott királyfi* úgy hangzik mint Shakespeare véres királydrámaí között a Szentiványéji Álom. 1919-ben írta meg Bartók a zongorafogalmazványát, bár csak 1923-ban fejezte be a hangszerelést, amikor az operaház bemutatóra kitűzte. Már az elöző művek előadásával is óriási nehézségeket kellett leküzdenie, a zenekar szabotálta, magyar karmester nem fogadta el, kudarctól félve, csak az operában működő olasz karmesternek, Egisto Tangonak, köszönhető, az elöadás, bár az előkészületek alatt eredetileg úgy látszott még ő sem bír a status quo-t óvó maradisággal. Például a brácsás, Lukács Pál, odajegyzése ma is látható a partiturán, az első brácsaszólam mellett: *"hangolni nem kell és úgyis felesleges"*, szándékosan hamisan játszottak, avval a meggyőződéssel, hogy ezekben a fülsértő disszonánciákban teljesen mindegy.

A Királyfi váratlan sikere mégis előkészítette az utat az opera bemutatójára, a ballet állandóan műsorra került, de *A csodálatos mandarin* első előadását, kényes témája miatt, betiltották Budapesten és 1945-ig nem is adták elö. Az ősbemutatóra Kölnben került sor Szenkár Jenő vezénylése alatt. Az előadás teljes botrányba fúlt. Ez írja Szenkár: *"Nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy ezt a csodás művet, amely később megérdemelt világhírnek örvendett, bemutathassam. Rengeteg próba után a zenekar kitünően fel volt készülve, de amikor a mű befejeződött hihetetlen füttykoncert fogadta.*

Annyira protestált a közönség, hogy le kellett húzni a vasfüggönyt. Mikor Bartók és én, kihíva a veszélyt, mégis megjelentünk a függöny elött, a füttyök, ugatások és nyávogások megduplázódtak. Másnap az újságok nem reprodukálható módon kritizálták a művet. A polgármester, Konrad Adenauer, magához hívatott és nagyon hideg hangon leszidott, hogy mertem egy ilyen erkölcstelen művet bemutatni. Erősködtem, hogy Bartók a legnagyobb élő zeneszerző és hogy a hozzáértő zenei világ nagyon negatív módon fogja az ő magatartását megitélni. De ő követelte, hogy vegyem le a művet a programról. Bartók egyetlen reakciója az volt, hogy szeretné átnézni a partiturát, egy klarinétütemet meg kéne változtatni. Ilyen volt Bartók: hitt abban, hogy megjön az ő órája, olyan megható volt, mint egy mártir aki hisz a tehetségében. Adenauernak sose tudtam megbocsátani, de én mindig büszke voltam a kompromisszumban amit eziránt a zseni iránt éreztem, aki az évek folyamán egyre elismertebb lett és aki később meghódította a zenei világot."

A *Mandarin* kölni kudarca ellenére Bartók zenéjével egyre több sikert aratott, bár inkább külföldön mint otthon, ahol a zenéje iránt mutatkozó ellenzés továbbra is fennmaradt. Ezért sokat utazott, koncertezett és otthon gyakran nem túl udvarias formában adott kifejezést az ellenvéleményeknek. Emberileg visszavonult, professzori zárt külseje mögött a neurózusig élt türelmetlenség alakult ki, ami a házasságát is megviselte. 1923-ban elvált Mártától és elvette a ragyogóan szép, nagyon tehetséges, Pásztory Dittát, akit az előző évtől kezdve tanított a Zeneakadémián. Majd 1924-ben megszületett második fia, Péter. Ditta ezt írja róla: *"Szórakozásai polgári szempontból nem voltak, nem járt színházba, moziba, vendég-ségbe, vendéglőbe, még hangversenyre is ritkán. A fő szórakozása a munka volt, és a tanév tartalma alatt családi látogatáson és zeneakadémiai óráin kívül nem ment el hazulról."*

1925-ben A Pesti Hírlapban Kosztolányi Dezső egy hosszú interjút készít Bartókkal, az ő csodálatos stílusában: *"Az előszoba ajtajában áll Bartók Béla, mozdulatlanul. Nyitom az ajtót, nyikkan a kilincs, valamelyik emeletről ide émelyeg egy orfeumdal, melyet polgári zongorán nyúznak irgalmatlanul.*

E zörejek, zeneitlen recsegések között él az alkotó, ki fejében a muzsikát hordozza, az élet lármája körülveszi, melyet ő a bennelevő rendre figyelve visszatól magától, elfelejt, akár az író, ki két verse között az utcán sétálva elolvasott egy szigorú tömörséggel fogalmazott hatósági ebzárlat meghoszabítást. Az ember aki előttem ül testi mivoltában is arányos, zengő, felhúrozott, a környezete a Bösendorfer zongora, a székely atyafi által kifaragott kalotaszegi bútorok, három hupikék magyar paraszttányér, amivel feleselnek a külföldi zenei folyóiratok."

Kosztolányit nagyon érdekelte a népzenegyűjtés és kérdezte, hogy viselkedett a nép a gyűjtőkkel? Bartók válasza: *"Bizalmatlanul. Az öregeknek bele kellett énekelniük a fonográfba, én pedig írtam a hangjegyeket. A magyarok, a székelyek hamar megértették miről van szó, pénzt szimatoltak, de nem kértek. Szeméremből, úriasságból. De féltek, hogy az urak esetleg csúfot űznek belölük. A tótoknál és az oláhoknál másképpen volt, ennél a két népnél szabott ára volt a dalnak. Mihelyt megérkeztem, híre futott, hogy itt a "hangban utazó" és megfizettették az éneküket."* Viszont az idős magyarokat, akikkel már kapcsolatot sikerült teremteni, Bartók mosolyogva kerítette oda, majd pálinkát fizetett. Ilyen ember volt a Miháj János, aki így mondta: *"Hát naccságos úr instállom, előbb megiszunk egy-két decit, aztán megjön a kedvünk, csak úgy tudunk danolni."* Miután néhány dalt kicsalt az öregből, újra töltött neki pálinkát, közben jött a postás, hozott levelet Bartóknak, a jelenlevő még idősebb nagymama kérdezte neki szól-e. Mire a postás így szólt hozzá: *"Mama, maga ne kérdezzen semmit, jobb lesz, hajjon meg már, eszünk egy kis jó bornyúpaprikást a torán".* Ilyen anekdótákat írt le a kőrösfői népbútor faragó Péntek György, akinél Bartók a budapesti bútorait megrendelte, a szerző egyik ottani látogatásáról. Bartók Kodállyal együtt gyűjtött és rendszerezett több mint 10.000 magyar népdalt és saját kutatómunkája alapján 3000 román, 2600 szlovák és 1600 délszláv dallamot. A Trianon utáni Magyarországon kritizálták, miért foglalkozik a nemzetiségek kulturájával, a román hivatalos körök pedig magyar sovinizmussal vádolták meg, amikor az erdélyi román népzenében a magyar népzene befolyását állapította meg.

Kosztolányi azt is kérdezte a előbb leírt interjúban, hogy folyik-e még a magyar népdal gyűjtése és hogy van-e kapcsolata a finn népzenével? Bartók válasza: “1918 óta nem voltam gyűjtö-körúton. A megszállott területeken nehéz a munka. (Utána legyint) A finn népzene semmi érdekeset nem nyújt. Csupa svéd-európai visszhang. Zenénkkel Európában egyedül állunk, csak olyan ázsiai népeknél van pentatónika, mint a cseremiszek. Tehát a távoli népeknél, akiktől a magyarság legalább 1500 évvel ezelőtt elvált, felfedezhetjük népdalaink legősibb rétegét, a levelek elhullottak, a gyökér kitéphetetlen.”

Bartók kutató hajlama jóval később, 1936-ban, Ázsiába vitte, a magyar népdalok távoli rokonainak a felkutatására. Volt benne valami ami a magyar őshazát kereső megszállottakra emlékeztet, a Magna Hungaria felfedezesére induló XIII. századbeli Julianus barát és a Tibetet járó XIX. századbeli Kőrösi Csoma Sándor örököse.

A huszas években Bartók egyre többet hangversenyezett külföldön, bejárta egész Európát és 1928-ban először lépett fel Északamerikában is. Tíz hét alatt huszonöt koncertet adott, a közönség érdeklődése nagy volt, a zenekari előadások színvonala elsőrangú. Ezt írja anyjá-nak: “Felolvasó zongoraesteket fogok tartni. Angolul fogok felolvasni, majd zongorázni illusztráló műveket. Képzelheted milyen lesz! Életemben egyszer olvastam fel nyilvánosan magyarul, azt se jól, most pedig angolul? Hát legyenek boldogok vele, ők akarták...”

Bartók egyik legsikeresebb zongoraműve, amelyet a legtöbb koncerten elöadott az Allegro Barbaro volt. Erről írja Demény János, Bartók életének az egyik leghivatottabb tanulmányozója: *“Acélos ritmikájával és pogányul felszabadító dinamizmusával jelképe a népi kiindulású műzenei forradalomnak. Ady verseiben az ősmagyar táltosok sarjadékának vallja magát, aki Góg és Magóg fiaként Ázsiából jött, akit az igazi magyarságtól idegenkedő társadalom barbárnak gúnyol, ezt mondja Bartók is, felidézve az őshazát, robbanásig feszült, elsodró erejű, dacos, csökönyös akarattal.”*

Bartók kora egyik legnagyobb zongoraművésze volt, mint Liszt Ferenc a XIX. században. Játéka eredeti volt, saját műveinek egyedüli művésze.

Ezenkívül Bach műveit játszotta legszívesebben, a romantikusoknál nem érezte annyira otthon magát. Műveinek jelentős része zongora kompozíció volt. **Utolsó befejezett műve a harmadik zongoraverseny, amelyet utolsó műveként, halála előtt pár hónappal, 1945 nyarán, komponált Északamerikában és amelynek az ősbemutatóját 1946-ban Sándor György játszotta a Filedalfiai Zenekarral, Ormándy Jenő vezénylésével.** Az előző két zongora-versenyét sem Magyarországon mutatták be, hanem Frankfurtban, az elsőt Wilhelm Furtwängler (1926), a másodikat Hans Rosbaud (1933) vezényelte, a szerzővel a zongorán.

Eddig sok szó volt Bartókról, mint zeneszerzőről, népdalgyűjtőről, zongoristáról, de megélhetésének az alapját tulajdonképpen az általa legkevésbé szeretett zongoratanítói elfoglaltsága adta meg. A zeneakadémiai évei alatt Bartóknak rengeteg tanítványa volt, mint privát növendékek is, de sohasem akart a zeneszerzés tanára lenni. Még amikor 1940-ben Északamerikában a Columbia egyetem díszdoktorává avatta, felajánlottak egy nagyon jól honorált zeneszerzői tanszéket, azt is visszautasította, bár pénzügyileg teljesen csődben volt. Még a zongora-professzori állást is csak azért fogadta el, mert valamiből meg kellett élnie. Érdemes meghallgatni, mit vélekedtek róla tanítványai. **Földes Andor**, a világhírű zongorista és Bartók műveinek lelkes terjesztője írja róla: "Az Akadémián a tanárok azt kívánták, hogy őket a tanítványok "mester"-ként szólítsák. Ez a nagy zeneszerző volt az egyetlen aki csak "professzor úr" vagy "Bartók professzor" megszólítást fogadott el. A tökéletes mód, ahogy elmagyarázta Bach vagy Beethoven műveit, többet tanított a fiataloknak, mint amit a zeneszerzés tanáraitól kaphattak volna harmónia és kontrapunkt témáiban."

Balogh Ernő hat évig tanult Bartóknál, 15 éves korában Liszt díjat kapott, fiatalon letelepedett Washingtonban, ahol sikeres zongoristaként működött és elősegítette Bartók turnéjait, majd később az ottani letelepedését. Ezt írja róla: "Valamennyien csodáltuk őt, még harminc éves se volt, de abszolút zseninek tartottuk. Mint tanár igazságos és pártatlan volt, kiválóan kedves modorral és csalhatatlan logikával tanított, elsősorban zenét, csak másodsorban zongorát.

Hajthatatlan volt a legkisebb eltérés vagy ritmusbeli hiba iránt, mégis mindenki szerette, mert úgy magyarázott mint egy zenész egy másik zenésznek, sohasem tette parancsoló módon."

Doráti Antal, szintén tanítványa volt és később, mint nagyon neves karmester, műveinek lelkes terjesztője. Visszaemlékszik, amikor apja először bevitte az Akadémiára, ahol megismerte Bartókot: "Még fiatal volt, de már őszhajú, azt hiszem már születéskor ősz lehetett. Finom arc, összeszorított, majdnem aszkéta vonású száj, de ami nagy behatást tett rám: a delejező, belső hévtől átfütött szemei. Istenem micsoda szemek, áthatóak, intelligens nézésűek, egy bibliai proféta szemei. Félénken köszöntem neki: Jó reggelt Professzor Úr, kedvesen visszaköszönt, megkérdezte, hogy zenész akarok-e lenni, annyira szégyeltem magamat, hogy felrohantam a lépcsőn, olyan vörös fülekkel mint két közlekedési lámpa. Ezután valahányszor találkoztunk, mindig szívélyesen üdvözölt, ilyen egyszerü személy volt."

Solti György, bizonyára a legnagyobb karriert befutó magyar karmester ezt írja: "Az én zongoratanárom tüdőgyulladásban megbetegedett és közölték tanulóival, hogy Bartók óráira kell járnunk, a mi legnagyobb rémületünkre. Mikor belépett a tanterembe, óriási benyomást keltettek a felejthetetlen szemei és mélybeható nézése. Hat hétig jártunk az óráira, azalatt sose hallottunk egy hangos szót tőle. Először a tanuló eljátszott egy darabot, utána Bartók leült a másik zongorához és ő játszotta el ugyanazt. Ezután mondta: "Játssza újra", anélkül, hogy sokat kritizált volna, de miután őt meghallgattuk, rájöttünk, hol voltak a hibáink, memyire tökéletes volt az ő előadásmódja. Rémületünk a hetek folyamán csökkent, de egyre inkább megéreztük, hogy egy valóságos csoda előtt állunk: egy ilyen zsenivel egy Akadémián lehetünk."

Bartók gyakran írt protestáló leveleket valamilyen általa nem türhető igazságtalanság ellen. Az Akadémia egyik idős portása így vélekedett erről: *"A professzor úr leveleket ír és az akadémiai urak a hajukat tépik".* Mert a diákjai imádták, de rebellis természete miatt a hatóságokkal nem jött nagyon jól ki. Ez meglátszott abban, hogy a hivatalos elismerések nem voltak az ő művészi színvonalán. 1931-ben Horthy Miklós bevezette a Corvin kitüntetéseket.

10 magasfokú láncot és 60 második rendű koszorút. Hubay Jenő és Dohnányi Ernő láncot kaptak, Kodály Zoltán és Bartók Béla csak koszorút, velük együtt például Csathó Kálmán és Zilahy Lajos írók, Hóman Bálint és Szekfű Gyula történészek, Bajor Gizi színésznő, Kandó Kálmán mérnök, Fejér Lipót matematikus és Kisfaludy Stróbl Zsigmond szobrász. Bartók mégis megsértve érezte magát és nem ment el a kitüntetés átvételére, bár ma ez a múzeumában látható. 1935-ben a Kisfaludy Társaság neki itélte az ötévenként kiadott Greguss érmet, de a 30 évvel azelött írt I. szvitjéért. Az ügy előadója jószándékúan javasolta a művet, mert azt gondolta hogy a maradi társaság nem fogadna el egy modernebb darabot. Bartók így válaszolt: “1929 és 1934 között sok kiváló művet mutattam be. Ha nem tudják megitélni hogy kronológiailag milyen művek jöhetnek számításba, ugyan hogy tudnák a művek értékét megitélni A Greguss érmet nem vagyok hajlandó elfogadni sem a jelenben, sem a jövőben, sem éltemben, sem holtomban.” Mégis elfogad egy fontos megtiszteltetést: 1936-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé választja és székfoglaló elöadását Liszt Ferencről tartja. Kifejti, hogy Liszt mennyire sok újszerűt teremtett és hogy kevés XIX. századbeli zeneszerző létezett, akinek a hatása olyan termékeny lett volna az utána következő nemzedék részére.

1936 és 1939 között rendkívül értékes műveket szerez, Zene húros hangszerekre, ütőkre és celesztára, Szonáta két zongorára és ütőhangszerekre, Kontrasztok hegedűre, klarinétra és zongorára, Második hegedűverseny, Divertimento és az utolsó, VI. vonósnégyes. Mint már szokásos volt, a művek legtöbbjét külföldön mutatta be, a két zongorás szonátát Baselben, először játszva feleségével, Pásztory Dittával, akivel ezt a művet, majd később a zenekarra átírt verzióját, rengetegszer játszotta.

A Kontrasztok történetét a nagy magyar hegedűművész, Szigeti József, így írja le: “Sohasem kértem egy zeneszerzőt hogy nekem írjon egy művet, kivéve egyszer. Felkerestem a világhíres jazz klarinétistát, Benny Goodmant, hatalmazzon fel arra, hogy megkérjem Bartókot, írjon egy művet mi hármunknak, amit Benny finanszírozna. Neki csak egy feltétele volt: ne legyen a mű hosszabb, mint ami ráfér egy 30 centiméteres lemez két oldalára.

Bartók meg is írta két tételben, de aztán úgy érezte, hogy még hiányzik valami és hozzátett egy harmadikat. Aztán még mondta is nekem, hogy egy kicsit bűnösnek érzi magát a darab "túlsúlya" miatt, de a csodás mű annyira tetszett, hogy többször játszottuk koncerteken és fel is vettük egy ma már legendás lemezre." Szigeti ezt is írja: "A partituráiban Bartók beírja, hogy egy tétel például 6 perc, 22 másodperc, viszont Alban Berg annyira megengedi a változásokat, hogy hegedűversenyéhez odaírta: *"Időtartam 25-30 perc."* Meglepett a két szerző közötti különbség és megkérdeztem Bartókot, hogy magyarázza el hogy értendő. Azt válaszolta: "Nem úgy van, hogy az időtartam 6 perc, 22 másodperc, csak annyi, hogyha én játszom a darabot, akkor ez 6 perc 22 másodpercig tart". Benny Goodman pedig a *"Kingdom of Swing"* könyvében leírja, mennyire megtisztelve érezte magát, hogy a század legnagyobb zeneszerzőjének egy klasszikus műre adhatott megbizatást.

1939 decemberében meghalt Bartók szeretett anyja és egyízben az európai politikai helyzet egyre jobban aggasztja. Az ausztriai Anschluss után fél, hogy Magyarország is hasonló sorsra jut, utolsó hangversenyét 1940 októberben tartja Budapesten feleségével, mint második szólistával és elhatározza, hogy elutaznak Északamerikába, hogy eltávolodjanak a háborútól. Ezt írja fia, Béla, apjáról írt könyvében: *„Amerikába való eltávozása sok gondot okozott neki, hiszen szándéka nem az emigráció volt, mert nem akart Magyarországtól elszakadni. Fentartotta budapesti lakását és leveleiben mindig a hazatérésröl írt."*

Sajnos Észak-Amerikában nem tud igazán megfelelő megélhetést teremteni. Így írja Szabolcsi Bence *Bartók Béla élete* című művében: "Ami Amerikában vár rá nem könnyű, életének a legkeményebb próbatétele. Hangversenyei nem járnak a várt sikerrel, tudományos munkáját a Columbia egyetemen állandó bizonytalanság érzésével végzi. Bár ez az egyetem ünnepélyesen díszdoktorává avatja 1940 novemberében, sem tudományos, sem művészi elhelyezkedése nem méltó szellemi rangjához. Ez az elkeserítő és megalázó helyzet nagyjából így marad 1943-ig. Viszont ezekben az években mintha rátalálna optimizmusára, hitére, itt írja legszebb, legmelódikusabb műveit, a nagyzenekari Concertot és a III. Zongoraversenyt."

A Concertot a Bostoni Szimfónikus Zenekar karnagya, Serge Koussevitzky megbízása alapján írta Bartók 1943-ban, az összeg amit erre a célra kapott, nagyon segítette rosszul álló pénzügyi helyzetét. A már eléggé beteg Bartók jelen volt a december 1-i nagysikerű bemutatón, Koussevitzky a század egyik legjobb zenekari művének minősítette a darabot.

Bartók következő műve az akkor még nagyon fiatal, már 26 éves korában világhíres, Yehudi Menuhin, részére készült. Így írja le Menuhin első találkozásukat: "Doráti Antal ismertetett meg Bartók második hegedűversenyével és a zongora-hegedű szonátájával. Miután már többször előadtam ezeket a csodálatos műveket, személyesen is meg tudtam ismerni a zseniális szerzőt. Írtam neki, hogy szeretném tudni, jól adom-e elő a szonátáját? Toscanini egy barátja megszervezte, hogy találkozzunk az ő Park Avenue-i lakásán. Mikor odaértem, Bartók már a zongoránál ült, előtte a nyitott partitúra, kezében egy ceruza: egy hideg és, ahogy tanítványai leírják, nagyon szigorú fogadás. Semmi udvariassági formula. Kivettem a hegedűmet, felhangoltam és elkezdtünk játszani. Az első tétel után Bartók felállt és meghatottan mondta: *"Nem tudtam, hogy egy művet így lehet játszani, talán csak sok évvel a zeneszerző halála után."* A jég megtört. Utána beszéltünk a hegedűversenyről. Véleményem szerint nagyon kromatikus, pár ütemében annyi új anyag van, hogy egy dodekafónikus zeneszerző csak ebből egy operát írna. Tudtam, hogy ez, a világ legnagyobb élő zeneszerzője, pénzügyi nehézségekkel küzd és megkérdeztem, hogy nem írna-e egy művet nekem, ha lehet hegedű szólóra. Nem is gondoltam, hogy minden idők zeneirodalmának egyik legremekebb művét fogja nekem szerezni, de mikor 1944 júniusában megkaptam a partiturát, azonnal láttam, hogy Bach szóló hegedűre írt műve óta ez a legfontosabb hegedűre írt zene."

Bartók akkor már két éve beteg volt, de csak az utolsó időben tudták kideríteni, hogy leukémiában szenved. Az Amerikai Zeneszerzők Szövetsége, bár Bartók nem volt tag, nagylelkűen fizette a rendkívül drága orvosi kezelését, a magyar Rappaport Izrael volt a háziorvosa. A budapesti születésű Rappaport Magyarországon tanult, ahol elkezdte orvosi működését.

Még Ady Endre orvosa is volt egy városmajori klinikán. 1917-ben, a huszas években emigrált Északamerikába, ahol nagyon sikeres karriert futott be. Bartók már az utolsó évben gyakori vérátömlesztést kapott, de fehér vérsejtjei álladóan emelkedtek, végül 1945 szeptemberben beszállították a West Side Hospitalba, ahol Rappaport naponta többször is meglátogatta. Akkor már nagy fájdalmakban szenvedett és ritkán volt magánál.

Így emlékszik vissza Pásztory Ditta: "Szeptember 25-e este leültem az ágya mellé egy székre, egész éjjel ott ültem. 26-án reggel jött Péter (Bartókék fia, aki már előzöleg megérkezett Magyarországról, máig a Bartók hagyaték kezelője), én megfogtam Béla balkezét, Péter a jobbot, a lélegzése egyre gyengült és egy nagyon nyugodt arckifejezéssel utoljára ránknézett és lehúnyta a szemét." Sándor György pedig a temetéséről: "A felravatalozáson rengetegen voltak, de egy sem a híres zenészek közül. A temetésre csak tizen mentünk, Ditta, Péter, Serly Tibor és felesége, a csembalista Láng Erzsébet és férje, Kecskeméti Pál és felesége, mind ugyanabban az épületben éltek mint Bartókék, Bartók képviselője, Bátor úr és én."

Mit vélekedtek róla zeneszerző kollégái? A svájci **Arthur Honegger**: "A műve elbűvölő. Szerintem a három zeneszerző, akik képviselik a zene forradalmát, Schönberg, Stravinsky és Bartók. Ö nem annyira dogmatikus mint Schönberg vagy sziporkázó mint Stravinsky, de a három között a legmélyebb zeneileg". Az észak-amerikai **Aaron Copland**: "Zeneszerzők tömkelegét ismertem meg életemben, de nincs még egy a világon, aki megközelíthetné Bartókot érzékenységben és zenei őszinteségben. Jelenlétében azonnal meg lehet érezni, hogy egy egészen kivételes személyiség." Az angol **Benjamin Britten**: "Bartók és Kodály a legérdekesebb zeneszerzők közé tartoznak. Csodálom őket." Az osztrák **Alban Berg**: "Egész más jellege van mint az enyém, de a zenéje a legeredetibb és erőteljesebb." A francia **Francis Poulenc**: "Nem tudom mi a vallásos meggyőződése, de nekem mindig egy szent ábrája jelenik meg, ha őt látom. Egy ilyen zseni, egy természetfeletti kreativitás tüzében megtísztìtott személy csak mártírsorsra kerülhet." A francia **Darius Milhaud**: "Csodáltam őt nemcsak mint zeneszerzőt, hanem mint egy utánozhatatlan színvonalú zongoristát is.

Korunk talán legnagyobb mestere, kár hogy az egyetemes elismerés és annyira megérdemelt dicsőség csak halála után érte el."

Talán ezt a cikket legmegfelelőbb módon Kodály Zoltán 1946-ban kiadott Bartókról szóló könyvéből idézve fejezhetném be: "Mozart 35 éves korára teljesen felőrölte szervezetét, ha tovább él, aligha írt volna valamit. De Bartókban volt még egy évtizedre való munka- és életerő. Egy szerencsétlenség, hogy nem mondhatta ki az utolsó szót és más sem mondhatja ki helyette. Csodáljuk, hogy küldetését ennyire is betölthette. Elment. Az ittmaradottak dolga, hogy megnyissák az utat művei elött. Hadd jussanak ezek a művek oda, ahova szánva voltak: *az emberek szívébe.* Többet mondani úgysem tudnék. Ady Endréhez fordulok, ezt a verset Bartók Béla is írhatta volna magáról. És meg is írta sokszor hangokban:

Sem utóda, sem boldog őse,

Sem rokona sem ismerőse

Nem vagyok senkinek,

Nem vagyok senkinek…"

A fiatal Bartók Béla

Bartók Béla és első felesége Ziegler Márta

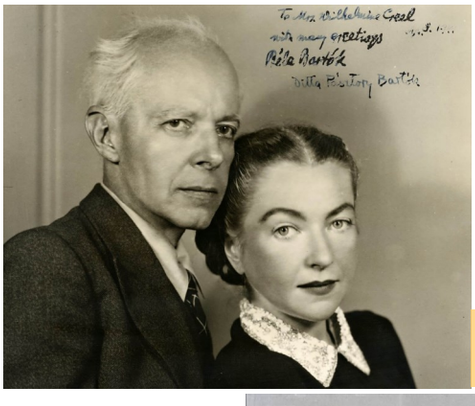

Bartók Béla és második felesége, Pásztory Ditta

Bartók Béla és Sándor György

KARÁCSONYI VÁSÁR
A HUNGÁRIÁBAN
DECEMBER 12-13.

ISTENTISZTELET
Écsi Gyöngyivel
Minden hónap 2. és utolsó
vasárnapján
a ZOOM-on!

VAKÁCIÓ

A ZIK nyári szünete elkezdődött.
Találkozunk 2021-ben!

AMENNYIBEN SZÍVESEN ÍRNA/KÜLDENE CIKKET, RECEPTET, VERSET A HÍRLEVÉLBE, VAGY KÉRÉSE, KÉRDÉSE LENNE, FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL AZ ALÁBBI CÍMEN: ANNAVAGASIKO@GMAIL.COM

A szerkesztő: Vágási-Kovács Anna